

**1.Uluslararası Uzaktan Egitim ve
Egitim Teknolojileri Kongresi**

**1st International Congress on Distance
Education and Educational Technology**

**ICDET 2015
ISTANBUL AYDIN UNIVERSITY**

Adres: Florya Yerleskesi- D Blok Besyol
Küçükçekmece - Istanbul – TURKEY

www.icdet.net

21 - 23 Mayıs 2015

FOREWORD

We would like to give a warm welcome to our highly esteemed and international audience from around 7 countries worldwide from Croatia, India, Malaysia, TRNC, Turkey, United Kingdom and USA.

I would also like to welcome and thank to the members of ICDET 2015 for their collaboration and support in holding this academic event.

ICDET 2015 is now bringing academicians and practitioners together in the field of Education by presenting 32 papers and experiences, ideas will be shared.

The main goal of this congress is to present and discuss distance education and educational technology and to promote collaboration, discussion and sharing of knowledge, experience and expertise. ICDET 2015 Conference is supported by many universities and organizations and it has already formed a large, multi-national and friendly community of colleagues who would love to share ideas.

We would like to thank to our honorable presenters, for accepting our invitation and addressing the audience on the 1st International Congress on Distance Education and Educational Technology

In this respect, we highly appreciate your participation to enrich the diversity of perspectives.

We also would like to sincerely thank the people who reviewed papers for the congress, congress staff and to the sponsors of the congress for their support and organization as this successful congress would not have been possible without their ongoing contributions.

We hope you come back and join us again with new ideas and approaches.

21-23 May 2015 Istanbul, TURKEY

On The Name of Organizing Committee

Prof. Dr. Ali GÜNEŞ

CONGRESS COMMITTEES

Honorary Chairs

Dr. Mustafa Aydin, Istanbul Aydin University, Turkey (Chairman of The Board of Trustees of Istanbul Aydin University)

Prof. Dr. Yadigar Izmirli, Istanbul Aydin University, Turkey (Rector)

Prof. Dr. Ugur Demiray, Anadolu University, Turkey (President of UDEEEWANA)

Organizing Committee

Prof. Dr. Ali Gunes, Istanbul Aydin University, Turkey

Prof. Dr. Paul Kawachi, UDEEEWANA, Japan

Prof. Dr. Zeki Kaya, Gazi University, Turkey

Assoc. Prof. Dr. Piet Kommers, University of Twente- The Netherlands

Assist. Prof. Dr. Devrim Akgunduz, Istanbul Aydin University, Turkey

Congress Secretary

Hatice Akkaya, Istanbul Aydin University, Turkey

Kardeş Aslan, Istanbul Aydin University, Turkey

Turgut Pura, Istanbul Aydin University, Turkey

Zihni Kaya, Istanbul Aydin University, Turkey

R. Erkan Kemal, Ozyegin University, Turkey

F. Ozge Unsal, Marmara University, Turkey

Sanam Haddadian, Middle East Technical University, Turkey

Scientific Committee

Prof. Dr. Alan Bruce, CEO & Director: Universal Learning Systems, Ireland

Prof. Dr. Ali Güneş, Istanbul Aydin University, Turkey

Prof. Dr. Alan W. Tait, The Open University, The United Kingdom

Prof. Dr. Anna Rybak, University of Bialystok, Bialystok, Poland

Prof. Dr. António Teixeira, Universidade Aberta, Portugal

Prof. Dr. Antonis Lionarakis, Hellenic Open University, Greece

Prof. Dr. Asha Kanwar, President of the Commonwealth of Learning (COL), Canada

Prof. Dr. Bobby Harreveld, Central Queensland University, Australia

Prof. Dr. Boriss Misnevs Transport and telecommunication Institute, Latvia

Prof. Dr. Casper Schutter, Director of Science, Technology and Informatics, UNISA, South Africa

Prof. Dr. Chris Curran, National Distance Education Centre, Dublin City University, Ireland

- Prof. Dr. Cleborne D. Maddux University of Nevada, Canada
Prof. Dr. Dursun Gokdag, Anadolu University, Turkey
Prof. Dr. Emine Demiray, Anadolu University, Turkey
Prof. Dr. Ene Koitla, Estonia Information Technology Foundation for Education, Estonia
Prof. Dr. Farhad Saba, San Diego State University, USA
Prof. Dr. Ferhan Odabasi, Anadolu University, Turkey
Prof. Dr. Feyzi Ulug, TODAIE, Turkey
Prof. Dr. Fredico Litto, (Emeratus) President of ABED, Brazil
Prof. Dr. Francis Glasgow, Guyana University, South America
Prof. Dr. Gonca Telli Yamamoto, Marmara University, Turkey
Prof. Dr. Hanafi Atan, Universiti Sains Malaysia, Malaysia
Prof. Dr. I. Hakki Mirici, Hacettepe University, Turkey
Prof. Dr. John Traxler, University of Wolverhampton, the United Kingdom
Prof. Dr. Katherine M. Sinitza, Institute of Cybernetics, Kiev, Ukraine
Prof. Dr. Kay Mac Keogh, Dublin City University, Ireland
Prof. Dr. Kinshuk, Athabasca University, Canada
Prof. Dr. Mark Bullen, University of British Columbia, Canada
Prof. Dr. Michael R. Simonson, Nova Southeastern University, USA
Prof. Dr. Mihai Jalobeanu, Vasile Goldis West University of Arad, Romania
Prof. Dr. Mirjana R. Markovic, Institute of Economic Sciences, Serbia
Prof. Dr. Mustafa Murat Inceoglu, Ege University, Turkey
Prof. Dr. Nabi Bux Jumani, International Islamic University Islamabad, Pakistan
Prof. Dr. Nedim Gürses, Anadolu University, Turkey
Prof. Dr. Paul Kawachi, Freelance professor, Japan
Prof. Dr. Petek Askar, Freelance Professor, Ankara, Turkey
Prof. Dr. Ramesh C. Sharma, Indira Gandhi National Open University, India
Prof. Dr. Rozhan M. Idrus, University Sains, Malaysia
Prof. Dr. Salih Usun, Mugla Sıtkı Kocman University, Mugla, Turkey
Prof. Dr. Sanjaya Mishra, Ignou, India and COL, Canada
Prof. Dr. Santosh Panda, Indira Gandhi National Open University, India
Prof. Dr. Sevinc Gulsecen, Istanbul University, Turkey
Prof. Dr. Servet Bayram, Marmara University, Turkey
Prof. Dr. Tamar Lominadze, Georgian Technical University, Georgia
Prof. Dr. Tapio Varis, University of Tampere, Finland
Prof. Dr. Ugur Demiray, Anadolu University, UDEEEWANA, Turkey
Prof. Dr. Zeki Kaya, Gazi University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Bahadır Eristi, Anadolu University, Turkey

Assoc. Prof. Dr. Carmencita L. Castolo, University of the Philippines, Philippines
Assoc. Prof. Dr. Costas Tsolakidis, University of the Aegean, Rhodes, Greece
Assoc. Prof. Dr. Dilek C. Gülten, Istanbul University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Emine Kolac, Anadolu University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Fahriye Altınay Aksal Near East university, (TRNC)
Assoc. Prof. Dr. Feyyaz Bodur, Anadolu University, Eskisehir Turkey
Assoc. Prof. Dr. Hakan Tüzün, Hacettepe University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Natalija Lepkova, Vilnius Gediminas Technical University, Lithuania
Assoc. Prof. Dr. Loreta Ulvydiene, Vilnius University, Kaunas, Lithuania
Assoc. Prof. Dr. Selçuk Ozdemir Gazi University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Suzan Duygu Eristi, Anadolu University, Turkey
Meena Hwang, Director of Community Outreach at the Open Course Ware Consortium Seoul, South Korea

ISTANBUL AYDIN UNIVERSITY
Florya Yerleşkesi- A Blok
Beşyol - Küçükçekmece - Istanbul- TURKEY

www.icdet.net

PROGRAM

21 MAY THURSDAY

HALL: Block A

09.00-09.30	REGISTRATION
09.30-10.40	OPENING CEREMONY
10.40-11.00	Coffee Break
12.00-13.30	LUNCH BREAK
13:30-14:30	KEY NOTE SPEAKER (ENGLISH AND TURKISH) THE KINEMATICS OF TECHNOLOGY ENHANCED LEARNING TOWARDS A UBIQUITOUS LEARNING LANDSCAPE Rozhan M. Idrus

14:30-14:50	Coffee Break
14:50-16:00	PANEL: (ENGLISH AND TURKISH) LOOKING FOR DISTANCE EDUCATION AND EDUCATIONAL TECHNOLOGY AND 2025 PROJECTION Ali Güneş (Moderator), Alper Cihan, Uğur Demiray, Gulsun Eby
16:00-16:20	Coffee Break
Moderator □	034. LEARNING 2. OGETHER IN SOCIAL NETWORKS: EDMODO vs. FACEBOOK (TURKISH AND ENGLISH) Nil Göksel Canbek
21.05.2015	043. DISTANCE EDUCATION AND EDUCATION TECHNOLOGY IN TURKEY AND CROATIA Zeki Kaya, Mateja Bublic
16.20-17.20	045. CHILDREN UNIVERSITIES AS ORGANIZED INFORMATION TRANSMISSION CENTER FOR DIGITAL NATIVES Şebnem Özdemir
	033. SINIF İÇİ DAVRANIŞ PROBLEMLERİNİN ÇÖZÜMÜNDE DAVRANIŞ YÖNETİM SİSTEMİNİN ETKİSİ Cüneyt Ali Mert, Metin Zontul

22 MAY FRIDAY

HALL: Block A

22.05.2015	KEY NOTE SPEAKER (ENGLISH AND TURKISH) PRIVATE COMPANY APPROACH TO DISTANCE EDUCATION. F. Günlesi Özkan
09.30-10.30	Coffee Break
Moderator □	044. AÇIKÖĞRETİM ORTAOKULU TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ METİNLERİN OKUNABİLİRLİK DÜZEYİ Emine Kolaç
22.05.2015	039. YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN UZAKTAN EĞİTİME BAKIŞ AÇILARI Mustafa Coşar
10.50-12.00	036. AÇIK VE UZAKTAN ÖĞRENMEDE DERS TASARIMI: BİLİM ETİĞİ DERSİ ÖRNEĞİ Abdulkadir Karadeniz
	025. UZAKTAN EĞİTİMDE KALİTE STANDARTLARI

	Betül Tonbuloğlu, Hasan Aydın 018. UZAKTAN EğİTİMİN GELECEğİ: MOOC (MASSIVE OPEN ONLINE COURSE) Merve Ergüney
12.00-13.30	LUNCH BREAK
13.30-14.00	POSTER : 016. PORTFOLIO ASSESSMENT IN KINDERGARTEN: TEACHERS' BELIEFS AND PRACTICES Kapagiannidou Eleni, Aggelou Aikaterini, Rekalidou Galini
Moderator □ 22.05.2015	020. THE USE OF CONTEXT AWARE UBIQUITOUS LEARNING ENVIRONMENTS IN DISTANCE EDUCATION Hakan Kılınc, T. Volkan Yüzer
13.30-14.30	013.DISTANCE LANGUAGE LEARNING: STUDENTS' VIEW OF CHALLENGES AND SOLUTIONS Rahmat Budiman
	035. A CLASSIFICATION OF STUDENT SKILLS AND COMPETENCIES IN OPEN AND DISTANCE LEARNING Ela Akgün Özbek
	011. UNIVERSAL DESIGN FOR LEARNING WITH ASSISTIVE TECHNOLOGY IS POSSIBLE Gulsah Kacmaz, Ramazan Karatas
Moderator → 22.05.2015	028. FATİH PROJESİ İÇİN ÖĞRETMENLERE YÖNELİK BİR HİZMET İÇİ EğİTİM PROGRAMI ÖNERİSİ Devrim Akgündüz
14.50-15.50	022. TÜRKİYE'DEKİ AÇIK VE UZAKTAN ÖğRENME PROGRAMLARININ BİR ANALİZİ: EğİLİMLER VE ÖNERİLER Serpil Koçdar, Tülay Görü Doğan
	027. ORTAÖğRETİM KURUMLARINDA GÖREV YAPAN ÖğRETMENLERİN FATİH PROJESİ KAPSAMINDA AKILLI TAHTA KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ Devrim Akgündüz, Esra Çiçekli
	008. UZAKTAN EğİTİM YOLUYLA PEDAGOJİK FORMASYON EğİTİMİ ALAN ÖğRETMEN ADAYLARININ MEMNUNİYET DÜZEYLERİ Fatma Betül Kurnaz, Ahmet Kurnaz
15.50-16.10	Coffee Break

Moderator □	015. ON-LİNE SINAV SİSTEMLERİNDE GÜVENLİK SORUNLARI VE BİR ÖRNEK UYGULAMA Kadir Keskin, Ali Güneş
22.05.2015	030. MOBİL ÖĞRENME UYGULAMALARINA YÖNELİK GELİŞTİRME PLATFORMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI Nilgün Özdamar Keskin, Hakan Kılıç
17.30-18.30	031. UZAKTAN EĞİTİM SİSTEMLERİNDE ÖĞRENCİYİ YÖNLENDİREBİLME ÖZELLİĞİ EKLENMESİNİN FAYDALARI Osman Koç, Ali Güneş
	041. EĞİTİMDE VERİ MADENCİLİĞİ LİSELER İÇİN BİR MODEL ÖNERİSİ VE UYGULAMASI Erdoğan Aydoğan, Ali Güneş
	023. RFID YOKLAMA OTOMASYONU Aybike Bilge Kılıç, Hasan Erbay

23 MAY SATURDAY

Free time for discovery of Istanbul

AÇILIŞ KONUŞMALARARI

(21 Mayıs 2015, 9:30 - 10:40)

PROF.DR. ALİ GÜNEŞ,

İstanbul Aydın Üniversitesi, Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi, İstanbul

Değerli konuklar, Birinci Uluslararası Uzaktan Eğitim ve Eğitim Teknolojileri Kongresi'ne hoş geldiniz. Bu kongreye birinci diyoruz çünkü üniversitemizin niyeti iki yılda bir bu tür konferansları tekrarlamaktır. Amacımız bu kapsamdaki kongreler ile ülkemize ve dünyaya uzaktan eğitim ve eğitim teknolojileri konusunda katkıda bulunmaktır. Bu nedenle iki yılda bir konferanslarımızı tekrarlayacağız. Değerli konuklar, uzaktan eğitimin yaklaşık 200 yıllık bir geçmişi olduğu ifade edilmektedir. Başlangıçta öğrenen ile öğretmenin arasındaki coğrafi uzaklıklar nedeniyle ihtiyaç duyulan bu uzaktan eğitim modeli, zaman içinde değişikliklere uğramıştır. Günün teknolojik koşullarına bağlı olarak başlangıçta; mektup, kitap, radyo, televizyon, bilgisayar kullanılırken günümüze daha çok bilişim teknolojileri ve iletişim teknolojileri kullanılmaya başlamıştır.

Günümüzde uzaktan eğitime başvuran bireylerin gerekçelerinin büyük kısmı çalışmak zorunda oldukları için, ya da herhangi bir bedensel özründen dolayı örgün eğitime katılamama gibi çeşitli nedenlerle ortaya çıkmıştır. Ancak bugüne baktığımız zaman, uzaktan eğitim başlangıçtaki gerekçelerinden biraz farklılaşarak, daha çok eğitimde kaliteyi artırma ve öğrenmeyi pekiştirme üzerine yoğunlaşmıştır. Nitekim yapılan araştırmalar göstermiştir ki, olması gereken kalite düzeyinde gerçekleştirilen bir uzaktan eğitim uygulamasında, öğrencilerin klasik öğrenme yöntemlerine göre on kat daha fazla pekiştirici bir bilgi edinme sağladığı gözlenmektedir.

Günümüzde bilişim ve iletişim teknolojilerinin yaygın olarak kullanılması ile uzaktan eğitim, öğrenciler ve öğretmenler için daha kullanışlı bir yapıya sahip olmuştur. Günümüzde uzaktan eğitim, eğitim ile alakalı her alanda yaygın olarak kullanılmakta ve uzaktan eğitim alan öğrenci sayısı hızla artmaktadır. Dünyada ve ülkemizdeki uzaktan eğitim uygulamaları hızla gelişmektedir. İstanbul Aydın Üniversitesi 2008 yılında, kuruluşundan bir yıl sonra, uzaktan eğitim uygulama ve araştırma merkezini kurmuştur. Üniversitemizde uzaktan eğitim kapsamında

verilen beş adet diploma programı bulunmakta ve yaklaşık 400 öğrenciye eğitim verilmektedir. Ayrıca, üniversitemizin ortak ders kapsamında sayılan, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili, Bilgisayar, Girişimcilik ve Etik dersleri de uzaktan eğitime dayalı olarak toplam 30000'e yakın öğrenciye verilmektedir. Uzaktan eğitim merkezimiz sadece eğitim vermek ile kalmayıp, ilgi alanına giren diğer içerikler üzerinde de araştırmalar yapmakta ve gelişmeleri yakından takip etmektedir. Özellikle dünyada ve ülkemizde uzaktan eğitim alanında ortaya konulan her türlü bilgiyi paylaşmak ve uzaktan eğitim alanını büyütmek amacıyla bu konferans ve benzeri etkinlikler düzenlenmekteyiz ve gelecek yıllarda da bu tür konferanslara devam etmek hedeflerimiz içinde bulunmaktadır.

Bu konferansın gerçekleştirilmesinde her türlü maddi ve manevi desteği veren başta üniversitemiz Mütevelli Heyet Başkanımız Sayın Dr. Mustafa Aydın olmak üzere, üniversitemizin tüm birimlerine çok teşekkür ediyorum ve şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca bu konferansın gerçekleştirilmesinde ve organizasyonda büyük emeği olan Sayın Prof.Dr. Uğur Demiray ve Sayın Prof. Dr. Zeki Kaya'ya, çağrılı konuşmacı olarak gelen konuklarımıza, panelistlerimize ve dünyanın yedi ülkesinde gelerek konferansımıza katılan ve 32 bildiriyle bizi onurlandıran tüm sayın katılımcılara çok teşekkür ediyorum. Hepinize tekrar hoş geldiniz diyor ve saygılarımı sunuyorum.

PROF.DR. OSMAN NURİ UÇAN,

İstanbul Aydın Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, İstanbul

Değerli katılımcılar, Malezya ve diğer ülkelerden gelen profesör ve katılımcılar hepimiz konferansımıza hoş geldiniz. Bugün burada sadece Türkiye'deki uzaktan eğitim ve uzaktan öğrenmeyi değil, diğer ülkelerdeki uzaktan eğitim ve uzaktan öğrenmeyi konuşacağız. Çok değerli rektörüm, milli eğitim temsilcisi ve yabancı protokol ve özellikle gençler sizlere seslenmek istiyorum. Prof.Dr. Ali Güneş hocamız bu etkinliğin kapsamını anlamlı bir biçimde sizlere tanıttı. Bu tanıtıma ek olarak sizden ricam, özellikle gençlere yönelik, lütfen bu konferansı sıradan bir konferans olarak algılamayın. Çünkü ileride sizlerin iş bulmasında en etkili olacak konulardan biriside e-learning kavramıdır. Özellikle bilgisayar, yazılım mühendisliği dallarında ve teknolojinin diğer dallarında çalışan veya çalışmak isteyen gençlerin e-learning kavramını çok iyi anlaması gerekmektedir. Bunun içinde uzaktan eğitim kavramını en iyi şekilde tanımlamanız ve uzaktan eğitimden en iyi şekilde nasıl faydalanacağımızı belirlememiz gerekmektedir. İstanbul Aydın Üniversitesi yaklaşık 33000 öğrenciyle Türkiye'nin en büyük vakıf üniversitesi haline gelmiştir. Bu başarının gelmesinde

en önemli nedenlerden biriside Prof.Dr.Ali Güneş hocamızın e-learning alanında yapmış olduğu e-learning ve uzaktan eğitim sistemidir. Hocamızın anlattığı gibi, diploma derslerinin haricinde üniversitemizin ortak ders kapsamındaki Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili, Bilgisayar, Girişimcilik ve Etik dersleri uzaktan eğitimle öğrencilerimize verilmektedir. Uzaktan eğitimin en büyük faydalarından bir tanesi öğrencinin istediği anda sisteme bağlanıp eş zamanlı olarak dersin öğretim elemanı ile yüz yüze görüşme imkânı olmasıdır. Bu konferansımızın sonunda öğrencilerimiz, yabancı misafirlerimiz, protokol ile beraber Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezimizi görme şansı olacaktır. Uzaktan eğitim merkezimizi dolaşırken gerçekten profesyonel bir eğitim amacıyla kurulduğunun farkına varacaksınız. Merkezimizin kuruluşunda katkıları bulunan Prof.Dr. Metin GER hocamız ve diğer hocalarımıza ayrıca şahsım adına teşekkür ediyorum. Gençler ve sayın hocalarım, bu konferansa özellikle konusu açısından baktığımızda geleceği belirleyecek nitelikte bir konferans olacağını söyleyebilirim. Mühendislik Dekanlığı olarak bizim görüşümüz ve öngörüşümüz: şu an %5 civarında olan e-learning ya da uzaktan eğitim sisteminin gelecek yıllarda %10, %15 belki de %100 e çıkacağıdır. Bu öngörülerini göz önüne aldığımızda bu alanla ilgili öğrencilerin ve hocaların kendini sisteme adapte etmesi gerekmektedir. Bunun içinde bu tarz konferanslara katılmamız gerekmektedir. Bizim gençlerimize, hocalarımıza, akademisyenlerimize dediğimiz “Gelecek Uzaktan Eğitimde” sözüdür. Gelecek uzaktan eğitimde ise o zaman bu tarz konferanslarla bizim kendimizi hazırlamamız gerekmektedir. Uzaktan eğitim ile ilgili bir diğer en önemli konu ise verilen derslerin telif haklarının korunmasının sağlanmasıdır. Uzaktan eğitim sadece derslerin verildiği, karşı tarafın dinlediği bir ortam değildir. Tam anlamıyla uzaktan eğitim, hukuki telif haklarıyla tüm sistemin tamamı ile korunması gereken bir sistemdir. Bunu sağlayacak olanda bizleriz. Burada tartışılacak konular en temelinde, acaba uzaktan eğitim nasıl en iyi şekilde olabilir? Bilgi nasıl yayılır ve bilgi sahibinde nasıl korunur? sorularıdır. Uzaktan eğitimi, geleceğin eğitimi olduğunu fark ederek ve farkındalığını yaşayarak bu tarz konferanslara katılmamızdır. Konferansımızın en kısa zamanda devamının geleceğine inanıyorum. Tekrardan her bir katılımcımıza teşekkür ederim. Çok faydalı olacak bir eğitim alacaklarına eminim.

PROF.DR. UĞUR DEMİRAY,

UDEEEWANA

Tüm katılımcılarımız hepiniz konferansımıza hoş geldiniz. Burada benim için çok farklı ve önemli bir durum söz konusudur. Yaklaşık otuz yıldır uzaktan yönetim konusunda çalışmaktayım. Yurt içi ve yurtdışı deneyimlerim sayesinde belli bir birikime sahibim. Bu birikim çerçevesinde öncelikle İstanbul Aydın Üniversitesine çok teşekkür ediyorum. Prof.Dr Osman Nuri Uçan hocamızın söylediklerini biraz daha detaylı incelemek istiyorum. Bu konu bizler için gerçekten önemlidir. Türkiye’de uzaktan eğitim tarihçesini incelediğimizde, uzaktan eğitimin başlangıcını 1987 yılları ve daha öncesi olarak düşünebiliriz. Günümüze kadar ilk defa bir vakıf üniversitesi uzaktan eğitim ve teknoloji konusunda bir konferans düzenlemektedir. Bu gerçekten yapılması zor ve bütçesi maliyetli bir iştir. Bu yüzden hepinizi tebrik ediyorum. Ayrıca bu konferansta emeği geçen başta Prof.Dr Ali Güneş hocamız olmak üzere yurtdışından gelen katılımcılara ve yurtiçinden gelen katılımcılara ayrıca teşekkür ediyorum. Prof.Dr Osman Nuri Uçan hocamızın konuşmasındaki iki noktaya dikkat etmenizi istiyorum. Bunun bir tanesi e-learning kavramının önemidir. E-learning teknolojisi uzaktan eğitim yönteminde uygulanan tekniklerden bir tanesi ve 2000 li yıllardan günümüze altın çağını yaşamaktadır. Benim tüm ülkelere ve toplumlara önerim: Hangi teknoloji ne işinize yarıyorsa o teknolojiye devam edin. Siz ile de yeni teknolojileri öğrenmek zorunda değilsiniz. Yeter ki kullandığınız teknolojiyi toplumunuzun kendini geliştirmesi için katkıda bulunun. Bununla birlikte günümüzün teknolojisini de takip etmek gerekmektedir. E-learning konusunda çalışan toplumlara bu çalışmalar ile devam etmelerini öneriyorum. Ancak unutmayın ki biz akademisyenler olarak teorik boyutta artık m-learning’i , t-learning’i, u-learning’i tartışıyoruz. M-learning dediğimiz mobil learning kavramıdır. T-learning ise ip interactive television learning modeli ve her yerde, her ortamda ve her araçta eğitim seviyesidir. U-learning, zaman ve mekândan bağımsız bir eğitim modelidir. Prof.Dr Osman Nuri Uçan hocamızın değinmiş olduğu konuyu biraz daha açmak istiyorum. Türkiye’de 30 yıldan bu yana ilk defa uzaktan eğitim doçentlik alanı açılmıştır ve benim öngörüm, birçok disiplinde insanlar uzaktan eğitim adı altında çalışmalarına devam edecekler. Asıl demek istediğim, örneğin benim için Türkiye’de sosyoloji bitmiştir: Aile sosyolojisi, kent sosyolojisi, eğitim sosyolojisi. Eğitim sosyolojisi içerisinde, uzaktan eğitim alanında çalışan çıkarsa işte bu yepyeni önü çok açık bir alan olur. Diğer alanlara baktığımızda mesela uzaktan eğitim psikolojisi, size Türkiye’den örnek vermek istiyorum. Bugün Türkiye’de yaklaşık hesaplamama

göre uzaktan eğitime kayıtsız kalamayacak, ilgisini çekecek 10 milyonluk bir kitle vardır. Ufak tefek diğer üniversiteler yapıyor, özel sektör yapıyor ve 2.000.000 açık öğretimdeki bizim mezunumuz, milli eğitimin mezunu, milli eğitimin öğrencisi var. Türkiye'yi 70 milyon kabul ederseniz Türkiye'nin 1/10'u uzaktan eğitimle etkileşim içerisinde. Kendinizi yeni iş alanları yaratma adına, sizin bir akademisyen olarak, bir genç olarak, Türkiye'nin 1/10'unun psikolojisi, sosyolojisi, ekonomisi, sosyal psikolojisi hiç dikkatinizi çekmez mi? Dolayısıyla sizi temin ederim ki uzaktan eğitim yepyeni bir alandır ve hangi alanda olursanız olsun alanınızı uzaktan eğitimle bağdaştırabiliyorsanız, keşistirebiliyorsanız o sizin avantajınız olacaktır. En güçlü olduğum alanda bu gençleri motive etmek adına kendime güveniyorum. Çünkü görüyorum, yani her alanın uzaktan eğitimle ilgisi olacak bu artık kaçınılmaz. Türkiye, Anadolu Üniversitesi'nin girişimi ile en azından somut olarak 35 yıl önce oku fırlatmış ve şimdi bakıyoruz online uygulamalar, online dersler üniversitenin içerisinde olsun ya da dışarıya yapılan programlar olsun bunlar artık günümüzde mevcuttur.

İkinci olarak söylemek istediğim: UDEEEWANA. UDEEWANA'nın bu organizasyonda yer almasının ilk deneyimidir. Bu olanağı sağladığı için, İstanbul Aydın Üniversitesine çok teşekkür ediyorum. Bakın 50'li, 60'lı yıllarda sanayinin ve teknolojinin gelişmesiyle, iş yaşamındaki anlayışın değişmesiyle insanlar artık mesleki olarak örgütlemeye başlamışlardı. Çalışma hakları olsun, insan hakları olsun, mesleki örgütler olsun bu sanayi kesimi olduğu gibi eğitim sektöründe de vardır. Dolayısıyla eğitimciler de kendi içlerinde mesleki örgütlenmemelere gitmişler. Geçmiş yıllara baktığımızda, 70'lere kadar sorun yok 70'ler de yol karmaşılaşmaya başlamıştır. Bir uzaktan eğitim yöntemi bir de geleneksel eğitim yöntemi vardır. Başta İngiltere olmak üzere, 1970'li yıllarda uzaktan eğitim sistemleri uygulanmaya başlamıştır. Üye ülkelerin uzaktan eğitim kuruluşlarını ve orada çalışan akademisyenlerini, bu ülkelerde uygulanan programları geliştirmek, diğer üye ülkelerle etkileştirmek, ortak çalışmalar yapmak, akademik çalışmalar yapmak, yenilikleri ve teknolojileri tartışmak gibi konuları üzerinde dururlar. Kuzey Amerika da etkili olan "Canadian Distance Education", güneye baktığımızda "International Council for Distance Education", Latin Amerika'da "Brazilian Association for Distance Education (ABED)", Afrika'da "African Distance Education Association", "African Distance Association" ADLA ve ACDE, Avustralya da ODLA "Openian Distance Learning Australian Association", Yeni Zelanda bölgesinde DANZA "Distance Aducation New Zealand", doğu Asya'da (AAOU) "Asian Association Of Open Universities", Avrupa'da EADTU ve EAD örgütleri vardır. Ben 2010 yılından itibaren somut olarak çalışmaya başladım. Bu bölgeyi 20 yıldır düşünmekteydim.

Biraz sonra söyleyeceğim bölge için, bir yenisünya ya açılan pencere olarak TOJDE (Turkish Online Distance Education) adında dergi kurduk. Dergi 15 yıldır aktif olarak faaliyet göstermektedir. Şu anda çok başarılı, alanında saygın, işlevseldir. Özellikle biraz sonra söyleyeceğim bölgenin genç akademisyenlerinin dünyaya açılan penceresi, artı vizyon ve misyon olarak da gelişmekte olan bu bölgedeki uzaktan eğitim dünyasının diğer platformlara tartışmasına olanak sağlayan bir dergisidir ve halen devam etmektedir. Şimdi bakın Balkanlar, Doğu Avrupa İskandinav, Baltık, Kafkasya Rusya, Federal Rusya, Ortadoğu Arap yarımadası ve Kuzey Afrika bu haritaya baktığımız zaman yaklaşık 60 tane ülke vardır. Bu ülkelerde gerek devlet gerekse özel sektörüyle ya da irili ufaklı sertifikasyon düzeyinde, diploma düzeyinde uzaktan eğitim uygulamaları bulunmaktadır. UDEEEWANA, “United Distance Education for Eastern Europe, Western Asia and Northern Africa” adıyla kurulan bu örgütümüz bu bölgedeki her düzeyden, her farklı konularda yapılmakta olan uzaktan eğitim çalışmalarını, aktivitelerini, projelerini, uygulamalarını, uzaktan eğitimcileri örgütleyen, birbirleriyle etkileşimlerine olanak ve ortamlar sağlayan bölgesel örgütleri oluşturan 10 tane bölge bulunuyor. Şimdi önemli olan bu oluşumun içerisindeki kısa, orta ve uzun vade de aksiyon planının yaşama geçirilmesidir. Örneğin; bu konferans bunlardan bir tanesidir. UDEEEWANA'nın tarihine geçecek, kurum ve kuruluşlarda müzeleşme diye bir kavram, yeni bir oluşum var. Bu oluşumda, her kurum ve kuruluş artık geçmişini belgeleyip, bir müze haline getirip genç nesillere bırakma eğilimidir. Bana göre gerçekten yararlı bir oluşumdur. Endüstriyel kesimden eğitime, sosyal kuruluşlardan kamu kuruluşlarına kadar yada enjyolara kadar önemli bir gelişmedir. Dolayısıyla UDEEEWANA'nın tarihçe içerisinde İstanbul Aydın Üniversitesinin bu birinci konferansı da yer alacaktır. Bu kısa, orta ve uzun vadeli aksiyonları uygularken öncelikler önemlidir. Biz 2015 – 2017 arası yılları kısa , 2015-2020 yılları arasını orta, 2015 - 2025 yılları arasını uzun vadeli aksiyon planı olarak belirledik. Ben tabi ki size kısa dönemden bahsedeceğim: Öncelikle olabildiğince çabuk bölgesel örgütlerinizi kurma, bölgesel örgütler kendi içerisinde bağımsız, ama diğer uluslararası projeler boyutlardaki uygulamalarda merkeze eşgüdümlü çalışmak ve diğer taraftan ülkelere giderek UDEEWANA'yı anlatmak. Üçüncü aşamada bu örgütün dışa açılan bir akademik penceresi olması gerekiyordu. Ocak 2015 'de Glocal diye bir online dergimiz kuruldu. Dördüncü aşamada ufak ufak yapılan ülke ziyaretlerinin toplamını oluşturan bir workshop yapmak. Tabi buda bir maliyeti gerektiren, bir finansal desteği gerektiren bir konudur. Bu workshop sanıyorum 2016 yılı içerisinde Kazan'da olacak. Bu workshop'un amacı artık bu ülkelerdeki olası delegeleri çağırıp daha ayrıntılı daha net daha detaylı tartışarak, oluşumun bir aşama daha gerçekleşmesini sağlamaktır. Beşinci aşamada, UDEEEWANA kendi ilk uluslararası konferansını gerçekleştirecektir. Uzaktan eğitim dünyasına bir sivil

toplum örgütü olarak da akademik açılımını gerçekleştirecektir.

Konuşmamın üçüncü bölümünü şöyle özetlemek istiyorum. Gerçekten gençlik çok önemlidir. Avrupa toplumuna, dünya toplumuna baktığımız zaman genç nesiliz. Dünyayı yakalamak için en azından zihinsel anlamda beyinlerimizi genç tutmalıyız. İstanbul Aydın Üniversitesi'ne ders veremeye geldiğim dönemde biraz da olsa tanıma fırsatı buldum. Bu gelişme çok çabuk göz ardı edilecek bir gelişme değil, önemli bir gelişmedir. Özellikle gençleri hedef almak önemli bir görevdir. Uzaktan eğitim literatüründe, yerli, yabancı Türkiye'den şu anda parmakla sayılacak arkadaşlarım bulunmaktadır ve bunun çoğunluğunu sizler oluşturmaktasınız. Zaten hedeflerimden bir tanesi buydu. Tabii ki belki İstanbul Aydın Üniversitesi kafasında şu da olabilir: İleride neden daha gelişmiş uzaktan eğitim merkezimiz olmasın, sağlanmasın ya da neden bir ikinci bir üniversitesi olmasın, neden İstanbul Aydın Üniversitesi oluşumunun bir bölümünü açık üniversiteye kaydırmasın. Tabii ki bunlar ileri vadedeki üst düzeyde alınacak kararlar ile gerçekleştirilecek oluşumlardır. Ama sizi ilgilendiren tarafı şu olması lazım, bir İstanbul Aydın Üniversitesi mezunu olarak alanınız ne olursa olsun eğer başta da söylediğim gibi uzaktan eğitim ile ilgilenmeye başladığınız zaman, "Hocanın biri gelmişti bir gün bize şunu söylemişti" diyeceksiniz. Artık klasik yöntemlerden vazgeçin. Mutlaka kendinizin bir avantajlı tarafı olduğunu bulun ve onu ileri sürün. Sizin ilk avantajlı tarafınızın şu olması gerekir: "Ben İstanbul Aydın Üniversitesinden mezunum ama kafamda uzaktan eğitim kavramı var ve alanımı ben uzaktan eğitim ile birleştirebiliyorum." Bu sizi farklı yapacaktır. Uzaktan eğitim sistemleri uygulanmaya başladığında belli kaleleri ve mevzileri vardı. Zaman içerisinde bu kalelerinden bazılarını kaybederken başka yeni mevziler kazandı. Birkaç örnek verecek olursam: Başta kitle eğitimi olarak başladınız ve bu eğitime binlerce ve milyonlarca öğrenci kaydettiniz, diploma verdiniz, yetiştirdiniz şimdi artık öyle değil. Şimdi artık tam tersine uzaktan eğitim sistemleri, kitleselliğin tersi olan bireyselliğe yöneliyor. Bunun sebebi, teknoloji eğitimde, ağırlıklı teknolojiyi kullandığı için, bilim ve teknoloji çok çabuk gelişmesidir. Mesela benim için şu anda dünya çapında Türkiye'yi kastetmiyorum. Uzaktan eğitim öğrencisinin bir tek şansı vardır ve ben öğrenmek istemiyorum dediği sürece öğrenmeyecektir. Her düzeyden sunulan CD'ler, internet ortamı, elektronik ortamlar öğrencinin öğrenmemesi kaçınılmaz kılıyor. Şimdi böyle olunca ne oldu? Kitlesele bireysele geçti. İki her yeni gelişen teknolojiyi sisteme soktuğunuzda sistemin maliyeti arttı. Kime arttı? Bunu uygulayan kuruma arttı ve bunu paylaşan öğrenciye arttı. Eski uzaktan eğitim sistemleri, iktisattan örnek verecek olursam: Bir örgün öğretim iktisat öğrencisi, 8 birime mâl oluyorsa, açık öğretim 1 birime mâl oluyordu. Şimdi ne oldu oran değişti, 3 ile 16'ya çıktı ve maliyeti arttı. Yüz yüze eğitim olmadığı

için uzaktan eğitim dikkate alınmazdı, insanlara dudak büktürdü. En önemli mevzi şurada kazanıldı. Bireye hitap ettikçe, yeni teknolojiler kullanıldıkça, uzaktan eğitim sistemlerindeki kalite arttı. Kalitede artınca tabii ki insanoğlu artan bedele de katlanıyor. Uzaktan eğitimi ne kadar yaşamınızın ön planına alırsanız mesleğiniz ile birleştirirseniz o kadar katkısı olacağını düşünüyorum. Öte yandan bir eğitimci, sosyal boyutu olan bir kişi olarak şunu söyleyebilirim: bu mesleki örgütler, dayanışmalar en başta insan hakları gerekmektedir. Mesleki haklar konusu da kaçınılmazdır. Sizde kendi mesleğinizde örgütlerinize mutlaka sahip çıkmalısınız. Bunu da dediğim gibi uzaktan eğitim ile bir şekilde bağdaştırmanız gerekmektedir. Başta tercümanımız olmak üzere öğrencilerimiz, yardımcı olan arkadaşların hepsine isimleri olmasa da tek tek teşekkür etmek istiyorum saygılarımla.

PROF.DR. İBRAHİM H.AYDIN,

İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul

Değerli hocalarım, değerli katılımcılarım ve aydınlık geleceğimiz sevgili gençler hepimiz konferansımıza hoş geldiniz. Konferansımızın açılış konuşmasını yapan Prof.Dr Uğur Demiray hocamıza, her şeyden önce böyle bir konferans düzenlendiği için ve katkısı geçen herkese teşekkür ediyorum. Değerli gençler sizlere kendi zamanımdan bir örnek vermek istiyorum. Ben ortaokuldayken, Türkçe öğretmenimiz bir kompozisyon ödevi vermişti ve o zamanki ifadeyle o kompozisyon ödevini münazara konusu yapmıştı. Günümüz Türkçesi ile Açık Oturum olarak adlandırabiliriz. Kompozisyon ödevinin konusu: "Bir eğitimde mekân mı önemlidir? Eğitimci mi önemlidir?" olarak bizlere verilmişti. Konular standart olarak verildiği için benim konum mekân olarak belirlenmişti. Benden ve grubumdan bunu savunmamız istenmişti. Karşımızdaki diğer grup ise eğitimci önemlidir konusunu savunacaktı. Mekânı gerçekten kendimden emin bir biçimde savunmuştum çünkü yaklaşık 40 yıl öncesi durum bunu gerektirmekteydi. Şuan dünya çapında inceleme yaptığımızda, uzaktan eğitim için mekânsız eğitim diyebiliriz. Bu kavramı incelediğimizde, bir okula, bir sınıfa ihtiyaç duymadan evinizde, iş yerinizde, açık alanda kısacası iletişimi sağlayabildiğimiz her mekânda ya da mekâna bağlı kalmadan eğitim alma imkânı olarak açıklayabiliriz. Bunun zamanı hem ekonomik kullanma hem de fırsatlara pozitif anlamda katkı sağladığımızı görmekteyiz ve birçok alanda uygulamaktayız. Özellikle bilim ve teknolojinin gelişmesi, iletişim imkanlarının artması gibi avantajlarından dolayı uzaktan eğitim ya da online eğitim hayalimizden çok daha fazla öteye gitmiştir. Günümüze baktığımızda da eğitim almak isteyen kişilerin, uzaktan eğitime büyük ilgi gösterdiği dikkat çekmektedir. Tabi ki bu ilgi ve

alaka beraberinde birtakım problemler de getirmekte ve daha iyiye nasıl ulaşılabilir sorusunu da akla getirmektedir. Bu çerçevede baktığımızda bu tür konferansların ve sempozyumların, bu eğitimi nasıl daha iyi hale getirebiliriz, eksikleri nasıl giderebiliriz konusunda çözüm önerileri sunulması ve sonuçlarına ulaşılması amacıyla bu tarz konferansların ve sempozyumların düzenlenmesini tavsiye ediyorum. Bu amaca uygun olarak konferansımız, Üniversitemiz Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezinin katkılarıyla düzenlenmiştir. Bu konferansın sonuna kadar bütün problemler ortaya konulup, çözüme ulaştırılacağına inanıyorum. Katılımcılarımızın hepsine katıldığı için teşekkür ediyorum ve iyi sonuçlar çıkması umuduyla hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Teşekkür ederim.

ÇAĞRILI KONUŞMACILAR

(21 Mayıs 2015, 11:00 - 12:00)

PROF.DR. RAMESH C. SHARMA,

Indira Gandhi National Open University, India

Herkese günaydın. Ali Güneş başta olmak üzere Uğur Demiray, İbrahim Hakkı Aydın ve diğer arkadaşlarıma, İstanbul Aydın Üniversitesi katkılarını sunanlara, bana böylesine etkileşim içerisinde bulunmamı sağladıkları için çok teşekkür ediyorum ve bu süreç içerisinde böylesine güzel bir şehirde olmaktan keyif alıyorum. İstanbul Aydın Üniversitesi'ne böyle bir organizasyondan dolayı uzaktan eğitime katkıları için tekrar tekrar teşekkür ediyorum. Türkiye'ye baktığımız zaman uzaktan eğitim konusunda oldukça etkileyici bir süreci görüyoruz. Her şeyden önce Anadolu Üniversitesi başarılarıyla ve özellikle mega açık üniversite olarak popülerliğiyle önem kazanmaktadır. 2013'te 15 yaşın altında, ki raporlara baktığımızda inanılmaz bir oran ortaya çıkıyor. Bu da tabii ki genç nüfusun eğitime adapte olmasından ve bunun sonucunun iş nüfusu artırılmasından oldukça önemli bir işlev olarak karşımıza çıkmaktadır. Tabii ki bu sadece nitelik açısından değil eşitlik çerçevesinde yol alınabilir bir süreçtir. Türkiye her şeyden önce çok önemli organizasyonlarıyla, üniversiteler arasında yapmış oldukları çalışmalarıyla İstanbul Üniversitesi katkılarıyla ve diğer üniversitelerin katkılarıyla, açık eğitim fakültelerini görebilmek mümkün. Bu tabii ki birçok lisans programını sunmakla birlikte farklı alanlarda aynı zamanda kurumlarda ki daha yüksek eğitimle ilgili olarak da uzaktan eğitim merkezinin gelişmiş olduğunu görüyoruz. Online olarak başlayan bu süreç çerçevesinde melez programların farklı seviyelerde uygulandığını da görmekteyiz. Mart 2015 Ekonomi raporlarına baktığımız zaman özellikle yükseköğretim sürecindeki kitlede 19.yy'da Amerika'da, Avrupa'da tabii ki Doğu Asya'ya 20.yy'a yayılım gösterdiğini ve tabii ki bu Afrika'yı da içine alan bir süreçte olup çok fazla görülmemektedir. Güney Kore'deki sürece baktığımız zaman çok önemli olarak ortaya çıkıyor çünkü neredeyse herkes üniversiteye gidiyor. Tabii burada Çin'de çok önemli bir süreç olarak ortaya çıkıyor gelişim konusunda. Amerika'dan Hindistan'a baktığımız zaman daha fazla mezun çıkarmaktadır. Tabii burada çok farklı faktörler ortaya çıkıyor. İş gücünde, iş piyasasındaki değişimler, şehirleşme ve demokratik

farklılıkları burada görebilmek mümkün.

Buradaki ekonomide bilginin yeni işçilere yönelik taleplere karşılama önemli bir şey olması ve tabii ki eğitim ve teknoloji arasında ki yarışın daha işlevsel bir şekilde oluşturulması için önemlidir. Daha önceki Harvard'ın başkanına baktığımız zaman Derek Curtis Bok şöyle demiştir “Teknoloji her şeyden önce profesörlerin tekrar tekrar kendilerini gözden geçirmelerinde önemli bir yol olarak ortaya çıkmaktadır. Özellikle öğretim teknolojilerinde ve kendilerini öğretim kapasitelerinden daha aktif ve ilginç bir alan sunmaları açısından teknoloji önemli bir alan olarak ortaya çıkıyor.” Burada tabii eski bir söyleşi ortaya çıkıyor gereklilik her şeyde icadın en önemli koşulu olarak ortaya çıkıyor. Biz bunu aslında ihtiyacı inovasyonun en önemli merkezi olarak çevirebiliriz. 21.yy ikinci yarısına baktığımız zaman burada açık ve uzaktan öğrenim sisteminin iyi nitelikli bir eğitim sunmasında oldukça öne geçen bir ara bulucu olarak küresel düzeyde görebiliyoruz. Uzaktan öğrenim süreci kendisi ayrıca haklarına sahip disiplin olmakla birlikte aynı zamanda teolitik kuruluşlar açısından ve eğitim stratejileri açısından öne çıkmaktadır. Bu da her şeyden önce etkili bir kuruluş olarak sunması önemlidir. Uzaktan eğitimin temel karakteristiği her şeyden önce öğretmenin fiziksel ayrımı ve öğrenen ve öğretmen arasındaki o ayrımın aslında bir şekilde kalkıp daha genel bir perspektifle sınıftaki sadece fiziksel sınırlamanın sadece ortadan kalkmasıyla da ilgili bir süreçtir. Eğitim her şeyden önce organik bir oluşum ve çağdaş ihtiyaçlara cevap vermek zorunda. Görsel olarak sunulan ekonomik ve insan kalkınmasını sağlarken aynı zamanda bir katalizör görevi görerek toplumsal ve politik transformasyonu da gerçekleştirmesini sağlar. Tabii ki uluslararası işbirliği çok önemlidir.

Birleşmiş Milletler burada insan hakları evrensel beyannameyi sunarken her şeyden önce eğitimin herkes tarafından tam bir şekilde insan kişiliğine uygun olarak uyarlanmasını ve insan haklarını gözetilen bir anlayışla özgürlük anlayışını benimsemiştir. Aynı zamanda bu anlayış çerçevesinde tolerans, özgürlük ve bütün ırk dil gözetmeksizin herkese uygulanan ve Birleşmiş Milletler çerçevesinde etkinlikleri sürdürmesine yarayan bir süreç olarak barışı her şeyden önce tetiklemiştir. Raporlarda yüksek eğitimle ilgili olarak şöyle bir ibare geçiyor. Burada yüksek eğitim her şeyden önce ekonomik ve toplumsal gelişimi açısından çok önemli bir parametre olarak ortaya çıkıyor. Buradaki yüksek kurumlara baktığımız zaman bireyleri gelişmiş ve ileri teknolojiler, bilgiler ve becerilerle geliştirerek devlet ve hükümet kanalında da sorumluluk sahibi olmasını sağlayarak daha iyi bir iş imkânı pozisyonu sağlamaktadır. Birçok gelişmekte olan ülkelere baktığımız zaman özellikle bu yatırımların yüksek eğitim için aynı zamanda iş gücüne dönüşen bir süreç olarak

uzun dönemde de ekonomik gelişmeyi sağlayarak her şeyden önce yoksulluğu aza indirme amacı güttüğünü biliyoruz. Baktığımız zaman hepimiz aslında bunun eğitimde ki önemini çok iyi biliyoruz. Bunlar dünyanın diğer kısımlarında da aynı şekilde önem teşkil etmektedir. Bunlardan bazıları sayı önemi, niteliğin önemi, erişimin önemi tabi ki maliyetin önemi ve tabi ki hız meselesi burada ortaya çıkıyor. Tabi burada bir takım engeller de ortaya çıkıyor çünkü özellikle burada beklentileri karşılama kısmı bizim için önemli bir sorun. Ama bu zamanda kendimizi tekrar tekrar gözden geçirerek Edward De Bono'nun işaret etmiş olduğu şeyi kendimize döndürüyoruz.

Bir örnek vermek gerekirse sadece bir gemi düşünün ve bir sorun var bu gemide sürekli ışıklar gidip geliyor. Artık ışıklar yok ve tabi ki motor çalışmıyor ve güverte tamamen kullanılamaz şekilde ve ikinci kaptan da tabi ki sarhoştur. Mürettebat gitmiş durumda, hiçbir hizmet sağlanmıyor, hiçbir yolcu memnun değil ve baktığımız zaman ikinci kaptan aynı şekilde helikopterle alınıyor ve bir anda aslında bu değişiklik ile birlikte her şeyin değiştiğini görüyoruz. Çünkü burada ki mürettebatın morali de değişiyor. Bir anda hizmetler değişiyor, motor tamir ediliyor, her şey bir anda yoluna girmiş oluyor. Özellikle kaptanın ve ikinci kaptanın helikopter ile alınmasıyla. Ama halen yanlış olan bir şeyler var. Bu çoklu sorunlara baktığımız zaman her şeyden önce inovasyon çözümleriyle ilgili olduğunu görüyoruz. Bunun içinde kendi öğrenme becerisinin de var olduğu bir şekilde öğrenme, ortaklaşa yapılan öğrenme süreci içerisinde bilişsel süreçlerin geliştirilmesi ve kişisel sürecin içerisinde öğrenme analitiklerinin daha iyi yapılması açısından önemlidir. Buna ek olarak yeni sistemler ve teknolojilerle birlikte tabi ki perspektifinde temel alınarak değiştirilmesi gerekiyor. Birleşmiş Milletlere baktığımız zaman eğitimin çok önemli sorumluluk alanı olarak ortaya çıktığını ve her şeyden önce lisanslarla otoriter bir sistemlerle güvence altına alındığı görüyoruz. Henry'nin söylediği gibi kendisi yasal İngiltereli tarihçidir özellikle hukuk ve antropolojik çalışmalarıyla öne çıkar. Antik hukuk çalışmasının 5. Bölümünde şöyle bir şey karakterize etmektedir. Her şeyden önce gelişen toplumların sürekli büyümesi bu durumun daha verimli bir şekilde kullanılarak daha da büyük bir sürece gelişmesini sağlamaktır. Burada her şeyden önce öğretici ve öğrenen arasında karşılıklı bir etkileşim ile olabileceğini özellikle vurgu yapmaktadır. Unutmadan bu teknolojik ve pedagojik modellerle birlikte ki özellikle birkaç yıldır Stanford'da Harvard'da bunun önemini görüyoruz. Dünyanın en çok öne çıkan 100 üniversitesine baktığımızda Duke Üniversitesi'ni görebilmek mümkün. Burada eğitime devam olan bir görüş ortaya çıkıyor ve aynı zamanda bu daha önce geleneksel olan motifleri bozan bir yerde duruyor. Mooc'un potansiyelini eşzamanlı olarak üretilen öğretme metotları ve tabi ki öğrenenlerin uyguladığı

metotlar çerçevesinde görüp hem eş zamanlı bir öğrenim ve öğretici sürecinin etkileşimini daha fazla sayıya ulaşmasını ve 10.000 öğrenciyi ulaşabildiğini burada görüyoruz. MIT şöyle bir çalışma paylaşıyor bu konuda ve bunun bir proje olarak ortaya çıktığını söylüyor. 190 Ülkeden 28.000 katılımcıları var 300 aksiyon öğrenme girişimleri var. Kendi kendini organize edebilen 350 birleşme noktaları var. 10.000 ile 15.000 bin katılımcı arasında küresel oturum yapılıyor. EdX bildiğiniz gibi MIT ve Harvard tarafından kurulmuştur ve şuan 30'un üzerinde üniversite bu platformu kullanmaktadır.

Mooc gelişimi şu şekilde sınıflandırmıştır. Mooc 1,0'de bir kişiden birden fazla kişiye örneğin küresel çapta dinleyiciye bir profesörün bir ders vermesi. Buna 100.000 üzerinde katılımcı kaydedilmiştir. Mooc 2,0 da bire bir şeklinde bir ders ve birey ve ya küçük gruplu faaliyetler şeklinde ayrıca küçük çevrimiçi dersler şeklinde nitelendiriyoruz. Mooc 3,0'da birden çok kişiden birden çok kişiye şeklinde eşler arası eğitimin devasa boyutlara getirilmesi ve son olarak Mooc 4 bilinmektedir. Meşhur bir deyim vardır ve öğrenmede dört bileşene değinmektedir. Bir bölüm öğretmenden, bir bölüm kendi çalışmandan, bir bölüm eşlerinden ve bir bölüm zaman içerisinde şeklidir. Bu her bir bileşenin yüzdesi farklı bağlamlarda değişmektedir. Kendiliğinden öğrenenler ve ya kendileri anlatanlar daha fazla kendi yüzdesi olabilir. Her biri için aynı yüzde olmayacak önemli olan bölüm teknolojinin bu dört bileşenin her birini güçlendiriyor olmasıdır. Dünya çapında uzaktan eğitime katkıda bulunacak bir gelişimde Skype çevirmenidir. Özür dilemek zorundayım fakat Skype bu işi yapıyor ama arkadaşınızla konuşabilirsiniz bir başka dili konuşan biriyle görüşebilirsiniz. İngilizce, İtalyanca, İspanyolca gibi birden fazla dilde yapılıyor. Bunun öğretmenler ve öğrenciler gibi nasıl faydalar getirebileceğini tahmin edebilirsiniz. Farklı dillerde konuşmalarına rağmen iş birliği yapabilir ve deneyimlerini paylaşabilirler. Tabi bunun nasıl bir şekilde öğretme sürecinin gerçekleştiği, yapılmış olan dijital vatandaşlık ve öğrenme sürecinin önemini görüyoruz. Öğrenme odaklı değerlendirme yaşam boyu öğrenme ve gelecekteki öğrenmeye dair arzu edilen yolları ortaya çıkarma uzaktan eğitim çerçevesinde birtakım yöntemler şeklinde karşımıza çıkabilir.

Öğrenme ve yönetim sistemlerinin değişen doğası her şeyden önce belki 2,0 teknolojileri uyguladığımız zaman çok daha açık bir hale gelen yönetim sistemleriyle ilerleyebilecek bir sürece işaret edebilir. Google Drive gibi bir sistem kullandığınızda daha hızlı bir sisteme sunacaktır. Burada mobil aygıtların önemi ortaya çıkıyor çünkü her zaman sahip olunan bir araç ortaya çıkıyor ve bu BOD çerçevesinde kendine yönelmiş bir öğrenme süreci içerisinde mobil aygıtların önemi görülüyor.

Diğer ortaya çıkan süreç açık kaynakların önemidir. Profesör Prasad açık eğitim kaynaklarında özellikle akademik bilgileri genişletmesi açısından oldukça önemli bir kaynak olarak ortaya çıkıyor. Bu açık eğitim kaynakları eğer uygun bir şekilde kullanılırsa öğrenen ve öğretici arasındaki etkileşimi oluşturarak yeni bir akademik etkileşimi oluşturarak her şeyden önce yeniden öğrenme sürecine imza atacaktır. Bu şekilde öğrenme süreci, öğretme süreci ve materyallerin çevrimiçi olarak temini ve açık bir telif hakkı da bulunmakla beraber yeni bir eğitim sürecine girmiş oluyoruz. Bu felsefi bir kuruluşla birlikte, yeni bir dünya da eğitimin yeni yollarını da keşfetmiş oluyoruz. Bu şekilde bir eğitimin market alanı olarak ortaya çıkması buna bir şekilde maliyet olarak yetebilen ve bunu da evrensel bir erişimle herkese sunabilen bir eğitim kaynaklarına işaret etmektedir. Bu aslında bilginin demografik bir süreç olarak ortaya çıkan varlıklı ve refah bir toplum için açık eğitim kaynaklarının buradaki önemini gösteriyor. Değeri kullanan ve değeri yeniden üreten bir ürün olarak ortaya çıkıyor. Öğrenme süreçlerinde ki genişleme öğrenciler üzerindeki müthiş bir etkiye sahip. Bu genişleme sürecinde bir takım şeyler var, bunlardan bir tanesi bilginin çoklu kaynağı. Geleneksel üniversitelere sistemini baktığımız zaman öğretmen bilginin kaynağı olarak görüyor. Ama burada baktığımızda bilginin kaynaklarının daha çok genişlediğini görüyoruz. Bu şekilde açık erişim sonuçlarıyla birlikte çoklu bilginin kaynaklarını ulaşmada beraberinde gelecektir. Öğrenciler bilgiyi entegre eden öğretmenleri tarafından değil aynı zamanda kendi entegresini sağlayan bir süreç olarak ortaya çıkar. Böylesine ilginç bir süreç içerisinde tabi ki öğretmenlerin rolü büyük şekilde ortaya çıkıyor. Bu şekilde açık öğretim kaynakları ile birlikte öğrenme becerilerini daha çok genişleten bir süreç içerisinde öğretmeninde rolü büyüktür. Açık eğitim kaynaklarına katılım yoluyla öğrenmeye baktığımızda yapısalcı yaklaşımla öğrenme sürecinde öğrenci öğrenme sürecinde katılımcı olarak var olmaktadır. Tabi bu bir yerde öğrenci alıcı ve tüketicisi görüşüne aykırı oluyor. Öğrenci bu materyalleri kullanırken kendi becerilerini de uygulamış oluyor. Bu adaptasyon sürecinin kendisi açık eğitim kaynaklarında aynı zamanda zenginleştirmiş oluyor.

Öğrencinin bu açık eğitim kaynaklarıyla birlikte ortaya çıkan reaksiyona baktığımız zaman yeni bir açık kaynak üretiminin ortaya çıktığını görüyoruz. Böyle bir fırsat yeni materyallerin teminini sağlarken genç zihinleri aynı zamanda imkân sunarak bağımsız düşünce ve entelektüel gelişimi de etkileyecektir. Bu şekilde gelişen katılım sürecinde gerçekleşen açık öğretim kaynaklarında pedagojik açıdan da önemlidir. Sosyal ağlarında kişisel profillerinde üretiminde insanlar bunu çok ilginç buluyor ve öğrenme grupları kurarak kendi ortak zevklerini paylaştıkları bir alana dönüyor. Bunun bazı sakınca ve sınırlandırmaları var. Öğretmenlere baktığımız zaman genç öğrenenlere yardım etmemiz gereken bir süreçte çevirim içi kullanımı öğretmemiz

Böyle büyük bir eğitim sistemi içerisinde öğrenme analitiklerini kullanarak etkili sonuçlar almak mümkündür. Küreselleşme yöntemleriyle birlikte özellikle tedbirli önleme yönelik ve yeni bölgesel dünya düzenini sağlamak açısından oldukça önemlidir. UDEEEWANA örneği burada aynı zamanda küreselleşme bağlamında devrim olarak değerlendirilebilir. İletişim teknolojileriyle birlikte sürekli gelişen bir yayılımla UDEEEWANA aynı zamanda kendi kaynaklarını bölgesel anlamda ve liderlik kaynaklar paylaşarak eğitim sağlamak amacıyla stratejik olarak bir pozisyonda belirlemek oluyor.

PROF.DR. ROZHAN M. IDRUS,

Universiti Sains Malaysia Penang, Malaysia

Bu önemli konferansa davetiniz için teşekkür ediyorum. İstanbul'a ilk gelişim ve eğer imkân olursa daha çok gelmeyi istiyorum. Benim konum teknolojinin kinematikleri üzerine ve böylelikle yer ve zamandan ayrı bir öğretim ortamı sunmak. Açık ve uzaktan eğitim bölümünde profesör olarak çalışmaktayım. Öncelikle biraz fizikten bahsetmek zorundayım ki beni böyle daha iyi anlayabilirsiniz. Kinematik slaytta gördüğünüz üzere slaytta yazan şeydir. Nesnelerin hareketlerini tanımlayan bir terimdir aslında ve objelerin, nesnelerin, kelimelerin, denklemlerin, grafiklerin, diyagramların ve sayıların kullanımıyla anlatılmaktadır aslında. Mühendislik ya da fizikle ilgilyseniz aslında ne demek istediğim anlaşılabilir. Bu kelimeyi eğitim alanında nasıl kullanabiliriz. Teknoloji ile zenginleştirilmiş pedagoji yani THP olarak kullandığımız kısaltmada ki bu terim aslında çok yeni olan bir terimdir. Kinematik analizler dört parametreye dayanmaktadır. Öğrenen kişiler, içerik, pedagoji ve teknolojidir. Dört boyut vardır ve böylelikle amaç aslında bu sistemde yer alan parametrelerin bileşimlerini ve öğrenme eğilimlerini amaç edinmektedir. Bu çalışmada 21.yy'daki öğrenen öğrenci profili inceliyoruz burada kastımız genç insanlar ama tabii ki öğretici olarak tanımladığımız kişiler ve her yaşta da olabilirler. Öğrenmenin hakikatlerine baktığımızda aslında teknolojiyle zenginleştirilmiş olduğunu görüyoruz ve birbiriyle bağlantılar oluşturulmuş dünyadan bahsediyoruz. Arkadaşlarımız ile eğitimin her daim hareketli olduğu Facebook'tan ya da farklı zaman ortamlarından teknoloji kullanıldığı ortamlardan arkadaşlarımızla kolay iletişim kurabilirsiniz. Artık eğitim sadece bir kuruma bağlı değil. Bilgiyi arıyorsanız, bilgiyi öğrenmek ve öğretmeyle ilgili her türlü bilgileri her yerde bulabilirsiniz. Bir kurum içerisinde olmanız gerekmiyor. Karakteristiklerinin genel özelliklerine baktığımız zaman geçen yüz yılın ve bu yüz yılın hem öğrenci hem çevre açısından hem de içerik açısından farklı olduğunu görüyoruz. Farklı olan şey nedir?

21.yy'daki öğrenenlere baktığımızda mobil öğrenciler olarak hareketli olduklarını görüyoruz. Örneğin yürürken, yemek yerken, konuşurken vs. her zaman bilgiyi edinebiliriz. Bundan ötürü de aslında içeriğinde doğrudan öğrenciye ulaşması gerekmektedir. Bu zamanda her şey ayağınıza gelebilir, moda, futbol, müzik ve eğitimde buna arasındadır. Böyle olunca da tabii kişiselleşmiş içerik ve çevre belirliyor. Bilgiler size özel oluyorlar. Aynı zamanda bu da beraberinde tasarımı farklı bir dizayna getirmektedir. Her şeyden biraz bilgi sahibi olabiliyoruz çünkü içerik size küçük küçük gelmektedir. Bunun sonucunda da yaygın bir eğitim öğretim gerçekleşecektir. Yaygın derken aslında kastettiğimiz şey herhangi bir zaman ve yer kısıtlaması olmadan demektir. Nerede olursanız olun öğrenme tecrübesi sırasında bilgiye ulaşmanız her zaman çok kolay. Fakülte üyeleri ya da öğretmenler olarak da bizlerde öğrenilen bilgilerin hafızada kalması adına bizlerinde sorumluluklarımızın olduğunu bilmemiz gerekiyor. 20.yy çevresi de değiştiğinden dolayı kimin çalıştığından kimin okuduğuna dair kimlerin aynı sınıfta olduğuna dair bilimizde yok çünkü Facebook aracılığıyla da insanlar bilgileri paylaşabiliyorlar ya da Power Point, OCV, OER yani uzaktan eğitim kaynaklarının neler olduğunu da bilmiyoruz ve ne zaman olduğuna dair de bir fikrimiz yok. Gündüz de olabilir akşam da olabilir tabii bu bilginin yaygınlığından kaynaklı olabilir. Öğrenciler ne zaman öğreniyor, ne zaman bu bilgiyi alıyorlar gelişmiş dönemde bu bilgiyle ilgili fikrimiz yok. Neden okumayı tercih ediyorlar ya da eğitim almayı tercih ediyorlar bunları da bilmiyoruz. Bilgi edinmek için mi yoksa sadece bir diplomaya sahip olmak adına mı? Aynı zamanda nerede sorusuna dair de bir fikrimiz yok. Üniversiteden mi öğreniyorlar Facebook'tan mı ya da Starbucks'ta sadece kahve içerken mi bilgiye sahip oluyorlar. Ya da Facebook üzerinde bir grup kurabilirsiniz ve bunun üzerinden paylaşabilirsiniz ve bilgiyi bu şekilde öğrenebilirsiniz o nedenle akademisyenler açısından bu bilgilere kesin bilgi sahibi olmakta çokta kolay değildir ve aynı zamanda bu konu üzerinde kontrolümüz yok. Biz bu yüzden sadece öğrenme için çevreler oluşturabiliriz. Hakikatlere baktığımızda ise hala şunu görebiliyoruz ki grup zihniyeti var. Sizler sınıfta öğretiyorsunuz ve sınıftaki öğrencilere tek bir kişiymiş gibi davranıyoruz ve kişileri birey olarak görmüyoruz. Kişilere bire bir tek tek bakmıyoruz, onları daha çok grup olarak algılıyoruz fakat bunun bir değişime uğraması gerekiyor. Telefonunuza sizin seçtiğiniz bilgiler geldiğinde bunlar oldukça kişisel aslında ve size bununla ilgili olan bir çalışma hakkında soru sormak istiyorum fakat şuan yeterince vaktim olmadığı için ben anlatacağım. Bu resimlere baktığımızda 1962 yılında Arnold Duch bu kitabı yazmıştı, 1975 “Bizi Bekleyen Değişiklikler” adlı kitapta. Resimlerdeki makinalara bakarsanız aslında bunlar bildiğiniz şeyler. Bu araç gereçleri alıp yerine öğrencilere bilgisayar verirsiniz aslında bu olan elimizde olan araç gereci değiştirmektir. 1962 yılındaki öğrenciler ne yapıyorlar ise şuan ki

öğrencilerinde aynısını yaptığını görüyorsunuz. Belki araçları değiştirebiliriz fakat hala metot değişmedi, hala alıştırma yapıyoruz, pratikler yapıyoruz, bilgisayar odaklı alıştırmalar ve değerlendirmeler yapıyoruz. Bu anlamda aslında teknolojiden yararlanarak yapmamız gereken bir sürü şey var. Teknoloji öğretim sırasında bize nasıl yardımcı olabilir nasıl roller üstlenebilir, öğrenmenin biraz daha otantik, teknolojinin değerlendirme yapmadaki rolleri neler olabilir. Bir sürü testler yapılabilir, kriterlerimiz olabilir ama öğrenciler birbirilerinden çok farklı öğrenirler, farklı grup stratejilerimiz olabilir öğretmen ve öğrenci rollerimiz var ama bunların hepsi için teknoloji bize yardımcı olabilir. Yeni araçlara bakınca birçok aracın olduğunu görüyoruz. İnternette bununla ilgili çok fazla donanımlar olduğunu da görüyoruz. Çok fazla görünüyorlar ama aslında o kadar da çok olduklarını söyleyemem. Eğer onları kategorize edersek eğitimsel, sosyal, iş birliğiyle ilgili ya da farklı alanlarla ilgili Twitter, Facebook gibi aslında çokta fazla sayıda olduklarını görüyoruz ama benzer fayda sağlayabilecek birçok kaynağımızda var. Öncelikle ne istediğimizi bulmamız ve seçmemiz gerekiyor. Teknolojinin zenginleştirilmesi ile ortaya çıkan kaynaklardan bahsedebiliriz. Hepsini tek tek belirtmek istemiyorum ama örnek olarak yapbozlardan bahsedebilirim, E-Portfolyolar olabilir, interaktif etkileşimli aktivitelerden faydalanabilir, dergiler ve gazeteler bu konuda bize yardımcı olabilir ve bunlar teknoloji sayesinde daha faydalı kullanılabilir. Burada aynı zamanda başka örnekleri de görüyoruz. Podcast, Wiki kaynaklarını görebiliriz web üzerinde ki anketlerden yararlanabiliriz. Zenginleşmeden bahsettik ama şuan fotoğraflara bakarsanız birince resimde geleneksel bir görüntü var ve tahta kullanılıyor. Altı adet tahta görüyoruz belki daha da fazlası vardır ve öğretici kişi hepsini hızlı bir şekilde doldurabiliyor. Teknolojiyi kullandığımızda görüyoruz ki aslında boyut küçülmüştür. Normalde resimlerde neler gördüğünüzü sorarım, gördüğünüz gibi üç adet tahta var, her bir tahtada farklı bir tasarım olduğunu görüyorsunuz ve böylelikle sınıfları üçe ayırabilirsiniz. İş birliği içerisinde beraber etkinlikler yapılabileceğini görüyoruz ama şimdi sizler sınıfa giderseniz kaç adet tahta göreceksiniz, büyük ihtimalle sadece bir tanedir. Teknolojinin olmadığı bir yer bir kâğıt ve bir kalem ile eğitim böyle gerçekleşiyor ama temel olarak teknolojiyi kullananlarla aynı şeyi yapıyorlar. Bu noktada pedagojiden bahsedeceğim ve teknoloji o kadar çok hızlı geliyor ki takip edemeyeceğimiz hızda değişimler oluyor. Mobil olmak aslında yeni bir şey değil, geçmişte de gördüğümüzde hareketlilik hep var. Bu sizin düşünmeniz istediğim bir nokta aslında, bunu web sitesinde de bulabilirsiniz, bunu çoğunlukla paylaşıyorum konuşmalarımda. Teknoloji bütün sorunları çözebilir deniyor, RCT nin aslında her sorunu çözebilir olduğu düşünülüyor. İki ülke var ki genellikle PISA'nın kullanılmasında en önde gelen ülkeler bunlar bir tanesi Finlandiya bir diğeri ise Kanada özellikle Finlandiya

öğretim konusunda farklı bir stratejisi var. Onlar genelde bir konuyu değil olaylar üzerinden anlatmayı tercih ediyorlar. Buna genellikle olay odaklı eğitim diyorlar ya da etkinlik odaklı. Örneğin biyoloji, kimya, fizik, coğrafya ve mühendislik vs. bütün derslere olaylara dayalı bakış açılarıyla bağlantılı olarak ele alıyorlar. Bu iki ülkeye baktığımızda ICTD'den ziyade öğretmen ve yöneticilerin kapasitesinin geliştirilmesine yatırım yapıyorlar. Teknolojiyi öğretmenlere verebilirsiniz ama bu teknolojiyi nasıl kullanacaklarını bilmiyorsa o zaman büyük bir problem var demektir. Biraz da hareketlilik kavramından bahsetmemiz lazım bunu fizikten örnek vererek açıklamaya çalışacağım. Topların birbirine vurmasıyla birbirlerini harekete geçirmesiyle ilgilidir. Çocuk topun üzerine oturur ve topu iterseniz çocuk hareket etmeye başlayacak ve merkeze doğru gelecektir ve merkezden uzaklaşacaktır. Güç ve uzaklık arasında bir bağlantı kuracak olursak da bunun farklı bir açıklaması olabilir. Tabi bu denklem sadece küçük bir bakış ve hareketin sadece küçük bir anını gösterir. İstedığımız şeyde aslında ders tasarımlarının, ders programlarının ya da uygulamalarının daha hareketli statik olmaktan uzak olmasıdır. Gandhi'nin eğitimle ilgili yedi adet maddesi var. Birincisi eğitimle ilgili eylemler, hareketlilik, doğrudan dikkat, önceden hazırlanmış materyallerin hatırlanması, hafızada kalması için yapılan zenginleştirici etkinlikler gibi eğer bu etkinlikler bağlamında eğitim içeriğinizi geliştirebilirseniz tabi bunu yapmak çokta kolay olan bir şey değil aslında eğer başarabilirseniz aslında çok başarılı olmuş olursunuz. İkinci kısımda ise içsel süreç ile ilgili bilgiler verilmektedir. Şimdi ise tasarımla ilgili bazı ilkeleri katmak istiyorum. Bunlar sonrasında modüler format oluşturma geliyor. Derslerinizin tasarlanmasında bunlar çok önemlidir. Kendi içeriğinizi de kendinize uygun düzenlemeler ile oluşturabilirsiniz. Pe ki bu önce organize etmenleri nasıl hayata geçirebiliriz? İçeriğinizi nasıl gerçekleştirerek uygulamaya koyabilirsiniz bunlardan bahsediliyor. Şuan bu gördüklerimiz hareketsiz olanlar önemli olan bunlara hareket etmenini içine katmaktır. Videolar olabilir, web odaklı olabilir, internet odaklı olabilir ama öncelikle bu söylediklerimi ilerde detaylı düşünüp hazmetmek gerekir. Şimdi ise Technogogy kavramı üzerinde durmak istiyorum. Bu gün aslında benim için çok tarihi bir gün çünkü bu sene Technogogy kavramının 10. Yılıni kutluyorum. 2005 yılında ilk kez bu kavramı Türkiye Sakarya'da sunmuştum. Yine bir ICDET konferansıydı şimdi on sene üzerinden geçti. Şimdi Technogogy nedir? Daha önce bunu görmüş müydünüz Technology Pedagogy Content and Information. Zaman boyunca bir şeyin buraya eklenmediğini görmüştüm. Benim eklemiş olduğum bazı eklemeler sonucunda bu şekilde bir grafik ortaya çıkıyor. Pedagoji ve içerik bir araya geliyor ve yine aynı zamanda maviye baktığımızda bunun öğrenci öğrenen kişi ve bu bunu alıp üçünün de kesiştiği noktaya getirdim. Öğrenen kişilerin profilleri birbirlerinden farklı görsel olabilir, dokunmalı olabilir herkesin öğrenme tarzı

birbirinden farklı olabilir. Öğrenen kişiler her zaman içerik yani öğrencilere öğretilen konular teknoloji ve pedagoji içeriğinin nasıl aktarılacağı ile ilgili bilgiler ve bunların hepsinin kesişme noktasını da öğrenci bulunmaktadır. Temel olarak baktığımızda aslında ders tasarımının içerik ve öğrenciyi ilgilendirmektedir. Bazen birbirlerinin yerine geçebilirler ama bundan sonra nasıl öğretmeliyiz. Pedagoji önemli bir yer arz etmektedir. Bilgili nasıl daha eğlenceli nasıl daha heyecan verici hale getirebiliriz, bu konuda bize yardımcı olan teknolojidir. Eğer derslerinizi ele aldığımızda içerik, öğrenci, teknoloji ve pedagoji açısından nasıl sınıflandırırız nasıl detaylandırırız diye düşünüyorum fakat çokta zorlanacağınızı düşünmüyorum çünkü öğrencilerin hiçbir zaman tanımlanmadığını düşünüyorum ve tek bir bütün olarak düşünüldüğü kanısındayım. Farklı öğrenci tiplerini koyduğunuzda teknoloji, pedagoji ya da içeriğin değişiklikler gösterebileceğini görebiliyoruz. Ders tasarımı aslında dört açıdan araştırılabilir diye düşünüyorum, İçerik, Pedagoji, Teknoloji ve öğrenci açısından bunlar aslında birçok eğitimle ilgi kaynaktan araştırılabilir. Detaylı bir şekilde bulunması çokta zor olacaktır açıkçası. Birçok değerlendirme ve öğrenci tarzı olduğundan zaten bahsetmiştik. Konuşmamın aslında temel noktalarından bir tanesi görmüş olduğunuz tablodur. Öğrenciler ve onların öğrenme tarzlarına odaklanılmalı, birinci grup, ikinci ya da üçüncü grup gibi daha detaylı düşünmek gerekiyor. Bu öğrenme stilleri farklı öğrencilerin öğrenme nesnelere geldiğini düşünelim. Aslında öğrencilerle restoran benzetmesini kullanmak istiyorum. Bir restorana gittiğimizde sizler sevdiğiniz yiyeceği alırsınız. Kiminiz salata kimileri et kısmına yönelir ama farklı öğrenme tarzlarına sahip öğrenciler de farklı objelere karşı öğrenme araçlarına yönelip onlardan zevk alacaklardır. Örnek verirsek aslında bir çocuk gibi büyük ihtimalle sizin desteğiniz olmadan kendi sevdiği yiyeceği bulamayabilir, bizler öğretmen olarak bunu keşfetmelerinde yardımcı olabiliriz. Baktığımız zaman şunu görüyoruz ki, cep telefonu hangi içeriği aradığınıza göre aslında kullanabilirsiniz. İçerik aynı olsa da bu içeriği nasıl farklı şekillerde öğretebilirsiniz ya da pedagoji açısından baktığımızda problem odaklı öğrenme ve birçok örneği var. İçeriğinize göre nasıl bir yol izlenerek öğretilir. Sunumunun aslında zirve noktası budur. Mavi ile yazılmış dokuz temel etkinliklere baktığımızda. Görüyoruz ki bu tabloya pedagoji ve teknolojinin eklendiğini görüyoruz. Önemli olan aslında bunları altını doldurabilmek detaylarını yazabilmek önemli bunu yaptığımızda birçok şeyi değiştirme imkânımız olacaktır. Daha sonra bir içerik belirlenebilir. Bu içeriği kime öğreteceğiz. Daha sonra bunun hareketliliğini sağlamak çok önemli. Öğrenen kişileri motive etmek, dikkatlerini çekmek için neler yapabiliriz. Belki bir quiz yapabiliriz, ilginç bilgi ve videolar ya da bir web sitesi bulabiliriz. Daha sonra bu mavi kısımda belirtilen noktalarda gerekli şeyleri yaptıktan sonra yolunu göreyerek daha başarılı bir şekilde öğretebilir.

Eğitimin geleceğine baktığımızda aslında bunun çok daha farklı olacağını görüyoruz ve daha sosyal bir hale gelecek iletişim ve etkileşim çok önemli olduğu işbirliği, yaratıcılığın çok önemli olduğu noktada kişiselleştirilmiş olması önemlidir. Aynı zamanda dinleme çok önemlidir. Gençler her zaman her yerde bir şeyler dinleyerek her dakika öğretme gerçekleşiyor. Bize düşen roller neler, zorluklar neler? Öncelikle dijital öğrenme ortamını araçlarını elimizde olanlarla dikkatli bir şekilde tasarlamamız gerekiyor. Birçok donanım, simülasyon, animasyonlar kullanılabilir bir sürü araç gereç var ama önemli olan dijitalde düzgün bir şekilde tasarlamamız gerekiyor ve bir konuyu en az on şekilde tasarlayabilmemiz gerekiyor. Öğrenci profillerine bakarak eğitimimizi daha kişiselleştirmemiz gerekiyor ve öğrenci merkezli olmamız gerekiyor ve onların daha sorgulayıcı olmamız gerekiyor. Zengin kaynak içeriği ile kaynak ulaşımını daha kolay hale getirmemiz gerekiyor. Aynı zamanda öğretim ve öğrenmede yenilikler yapmalıyız. Kendim öğretirken de öğrencilerime, bu dersin ya da konunun öğretilmesiyle ilgili bir şeyler yazmalarını muhakkak istiyorum ve düşünüp soru getirmelerini istiyorum. Buraya gelmeden önce de çoktan seçmeli üç adet soru hazırlamalarını istedim. Böylelikle aslında her bir konuya üç farklı perspektiften gerçekleştiriyor oluyorum ve mutlaka gün sonunda değerlendirme yapmaya dikkat edin. Kullanılabilir bir sürü teknik var o nedenle küçük bir değerlendirme anlayıp anlamadıkları konusunda fikir verecektir. Son olarak aynı zamanda kendi bulgularımızı paylaşmak ve yayınlamakta çok önemli sizlerin de yeni modelleri sunmanızı isterim.

F. GÜNSELİ ÖZKAN,

Alterna Yönetim Danışmanlık, Bilişim Ticaret Ltd. Şti, Ankara

Hepinize merhabalar, öncelikle bu çok önemli ve ilk faaliyeti organize ettikleri için Sn. Prof. Uğur Demiray'a ve diğer organizatörlere çok teşekkür ederim. Ayrıca İstanbul Aydın Üniversitesine ev sahipliği içinde ayrıca teşekkür ediyorum. Biz burada bu sunumla sizlere üç ana mesaj vermeyi amaçlıyoruz. Bu mesajlardan ilki öğrenme alışkanlıklarının değiştiğidir. Yani öğrenme teknolojiyle paralel olarak hızla değişmektedir. İkinci vurgulamak istediğimiz konu etkilerdir. Eğitim üzerinde etkileri, öğretmenler üzerinde etkileri teknoloji ile ilgili yarattığı tehditler. 3. ve son olarak da bir geçiş süreci ve bir uyum sürecidir. Bu geçiş ve uyum sürecinde neler yapmalıyız? Bizim önerilerimiz nelerdir? Biz neler yapıyoruz? gibi soruları beraberinde getirir. Biz 6 yıldan uzun bir süredir açık kaynak kodlu eğitim teknolojileri ile ilgilenen bir firmayız. Her ne kadar açık kaynaklı kodlara dayalı

yazılımlarda bazı kaygılar olsa da artık dünyanın en meşhur yazılım firmalarının da kaynaklarını açmaya başladıklarını sektörü yakından izleyenler tanık oluyorlar. Biz çalışmalarımızla bir öncü olduk. Çünkü bilişim ve iletişim teknolojileri bugün nasıl eğitime indirekt olarak girdiyse bizde iletişim ile başlayıp çok erken dönemde entegre olduk. Bunun nedenlerinden birincisi Avrupa projelerine olan ilgimizdi. Biz bir proje başarısıyla uluslararası alanda 55 ülke de uzaktan eğitim, açık kaynak kodlu herkesin çok sevdiği ya da tanıdığı ama sıkıntılarını çok yakından bildiğimiz moodle ile başladık. Moodle kullanarak 2009-2011 yılları arasında aşağı yukarı 55 ülkeye 6 ay süre ile eğitim verdik. Bu farklı ülkelerin katılımcılarının çoğu master düzeyindeydi. Katılımcıların bu öğrenme alt yapılarını kullanarak neler yaşadığını, sıkıntıları, senkron bağlantılarda yaşanan sıkıntıları değerlendirme süreçlerindeki algıları gösterdi. Epeyce öncü bir çalışma oldu ve 2011’de tamamlandı. Daha sonra bu çalışmalarımız sayesinde ve bu görünürlikle üç geniş tabanlı “education”, “araştırma” ve “fp7” projeleri denilen Avrupa birliğinin geniş projelerine konsorsiyuma davet edildik. Bu konsorsiyumların projeleri onaylanmadı ama bize son derece büyük katkıları oldu. Şöyle ki biz diğer ülkelerin, Avrupa ülkelerinin ve bu konuda iddialı olan İtalya araştırma enstitüsü, Yunanistan, Macaristan, İspanya gibi ülkelerin hazırlık sürecinde hangi öğrenme alt yapılarını kullandıklarını, eğitimleri nasıl aştıklarını, hangi sorunların olduğunu detaylı rapor olarak izleme, gözleme imkânı bulduk. Ve buna dayalı olarak çalışmalarımızı sürdürdük. Bu nedenle gelişmelerin yakın takipçisi olarak kendi öğrenme altyapımızı modelleme ve bunun içinde açık kaynak kodlu araçları gözden geçirmeye başladık. Tabi geçen süre içinde teknoloji yerinde durmadı. Herkesin beklentisi çoktu ve güzel hareketli sunumlar olsun, hazır yazılımlar kolaylıkla öğrenme materyalleri hazırlansın ve rahatlıkla girelim insanlar video seyretsin gibi. Hazır modeller karşımıza çıktı ve hala da uygulanmakta olan hazır modeller şu anda kullanıcıların, hedef kitlenin ihtiyaçlarını ve amaçlarını bizim deneyimlerimize göre cevaplayamamaktadır. Vurgulamak istediğimiz, öğrenmedeki baş aktör olan öğretmenlerin tüm bu sürece doğrudan katılımını sağlamadan istediğimiz yolu almamız mümkün değil. Mutlaka ve mutlaka teknoloji destekli eğitimdeki tüm bu dönüşüm sürecinde öğretmenlerin sektörün yöneldiği mobil öğrenme, mobil öğrenmenin içindeki uygulamaları öğrenmeye katılımı alanında etkin olması şart. Siyaset yapımcıların ve eğitim aktörlerinin sanıyorum. Bu tabandan gelenden baskıya direnmeleri mümkün olmayacak. Çünkü öğrenme her yerde. Bu çalışmalarımız sürecinde uluslararası faaliyetlerimiz yani akademik olmamıza rağmen özel sektör olarak öncü rolümüz sürecinde başka uluslararası toplantılara davet edildik. Son katıldığımız konferans Atina da yapılan ve Avrupa komisyonunun IT’deki kadın yöneticilere düzenlediği “Women Goes Digital” konferansıydı. Bu konferansta da özellikle altı çizilen nokta yeni

yeterliliklerin kazanılması için dijital ortam teknolojilerinin kullanımının önemi idi. Ekim ayında “Avrupa Executive Agency” komisyonunun 2020 eğitim ve gençlik stratejileri toplantısındaki Workshop’a katıldık. Orada çok değerli akademisyenler ve katılımcılar eğitim ve teknoloji entegrasyonunun önemini vurguladılar. Yeni teknolojilerde öğretmenlerin katılımlarını ve katılırken yaşadıkları sorunları, katılımının önündeki engellerin aşılması için yapılması gerekenleri tartıştılar. Bu nedenle buradaki sunumumuzda trendlerin uygulanması sürecinde karşılaştığımız riskleri sizlere anlatmaya çalışacağız. Teknoloji destekli öğrenmedeki son trendler öğrenme, sosyal öğrenme, dijital öğrenme kavramları, buradaki paydaşların rolleri ve sorumlulukları, eğitimdeki öğrenme analitiği üzerinedir. Çünkü yeni trendlerle geliştirilen uygulamalar hepinizin facebook, twitter da gördüğünüz akla hayale gelmeyecek ölçüde veri topluyor. Öncelikle kullanıcıların ve öğrencilerin toplanan verilerle ilgili olarak bir bilinç artımına ihtiyaçları vardır. Çünkü kaçınılmaz olan bu araçlar yaşamımıza ve eğitimimize girip öğrenme ortamındaki sosyal araçları entegre edip tek boyutlu olmadan öğrenmemizi sağlıyor. Tüm bu yığın verilerin yönetimi çok büyük önem taşıyor. Bütün ezberler bozuluyor. Ezberler bozulurken mobil uygulamalar gerçekten çok büyük ağırlığa sahip oluyor. Önümüzdeki yıl web trafiğinin %61 ini mobil kullanıcıların oluşturması bekleniyor. Biraz önce değindiğim gibi öncelikle iletişim için geliştirilen tüm araçlar daha sonra bizlere sosyal öğrenme aracı olarak yaşamımıza girmiş oluyor.

Her hangi bir toplantıya bir bilgiyi yaygınlaştırmak ne kadar kolay hepimiz görüyoruz. Tüm toplantılarda yeni yeterliliklerin ve yeni işler için kaçınılmaz olduğu şu anda onlar için yeni mesleklerin henüz icat edilmediği vurgulanıyor. Hepiniz duymuşsunuzdur. O boyutta bir teknoloji farkındalığı ihtiyacı içindeyiz. Ve bu farkındalık içinde en büyük rol öğretmenlere düşüyor. Çünkü teknoloji tek başına eğitmen olamaz. Eğitim rolünü bir yazılım geliştirici ancak teknolojik destek ya da alt yapıyla sağlayabilir. Mutlaka eğitmenin yeterliliklerin biçimlendirilmesinde aktif olarak yer alması gerekir. Şu anda pek çok ülkede çok kısa spotlar halinde iş yerleri hizmet içi eğitimlerini WhatsApp gruplarında vermeye başladılar. Ulusal politikalara ters düşse de, ne yaparsak yapalım mobil sosyal öğrenme ve mobil araçların hayatımızdaki rolü çok zorlayıcı. Eğitmenlerle her fırsatta karşılaştığımızda ya da tartıştığımızda hepsinin sorunları o kadar büyük boyutlarda ki onların teknoloji entegrasyonu hep tartışma konusu oluyor. Ancak büyük bir öncelik öğretmenlerin dijital teknolojileri yeni mesleklerin kazanılmasında yıldan yıla, aydan aya değişen yeterliliklerin güncellenmesi için kullanmalarıdır. Yalnız, öğretmenlerin değil! İnsan kaynakları yöneticilerinin, eğitim planlayıcılarının hepsinin görevi bu olmalıdır. En başta zannettik ki! teknolojiyi donanım olarak entegre edersek iş çözülecek ancak

bunun böyle olmadığını kısa zamanda anlamış olduk. Biz sadece ticari bir firmayız ve bizden istenilen tekliftir. Şu eğitim paketlerinin fiyatları ne kadar olur? gibi sorular. Biz ısrarla bu tekliften ziyade kendi eğitim modelimizi kullanmayı öneriyoruz. Çünkü bizim açımızdan hazırcılık yaklaşımının öğrenmeye yeterli katkısı yoktur. Artık en az ilgi gören olan teknoloji firmalarının biz size şu paketi hazırlayalım buyurun kullanın yaklaşımı, daha fazla ilgi gören öğretmenlerin her noktada müdahil olmasıdır. Yaratıcılıklarını göstermeleri, normal sınıf ortamındaymış gibi yetenekleri boyutlarında öğrencilerle iletişime geçebilmeleri gerekiyor. Bir dönem ve şuanda da çok yaygın olan online kampüsler var hepimiz mutlaka görmüşsünüzdür. Bunlar küresel anlamda çok ders açıyorlar ve derse katılımı sağlıyorlar. Bu yüzden yeterli büyüme gösteremedi ben bizzat bir iki tanesine katıldım. Katıldığımda tabii eğitim teknolojileri aktirisi olarak gözlemlediğim büyük sıkıntılar oldu. Özellikle lokalizasyon anlamında çok ciddi sıkıntılar var yani kültürel anlamda. Bunlar büyüme ile ilgili konuları içeriyor. Tabii ki kurumsal öğrenme için bunlar kullanılıyor. Yeteri kadar gelişmemesinin nedeni burada hazırcılık yöntemi devam ediyor. Sadece ödevi yapmak değerlendirmek değildir eğitim. Bu konuda ayrıca önemli bir makaleyi sizinle paylaşmak istiyorum. Bu yığın verilerin öğrenme sürecindeki öğrencilere öğrenme yollarının ve yeterliliklerinin yığın veri yoluyla analiz edilip satıldığı şeklinde yorumlar var. Sonuç olarak çok disiplinli bir çalışma içindeyiz.

Bizim kendi önerdiğimiz çözümlerle ilgili bölüme geçmek gerekirse. Öğretmenler mutlaka aktif olarak rol almalıdır ki mutfakta ne oluyor? Ne bitiyor? Görsün. Bu yüzden öğretmenlerin seyirci kalmalarını istemiyoruz mutlaka mutfaka girmeliler diye düşünüyoruz. Öğrenmeliler ve kullanmalılar başka türlü konuyu kavramaları da mümkün değildir.

Şimdi bizim kullandığımız LMS ile bilgi paylaşmak istiyorum sizinle. Şu an piyasadaki bütün “Open Sources” sistemlerini denedik. Bunun içinde aşağı yukarı 1- 1,5 yıl önce Almanya tarafından geliştirilen “General Public License” olan ILIAS üzerinde karar kıldık. Çünkü ILIAS’ın pluginleri bize sağladığı esneklik sınırsız boyutta. CNC olarak da bir “Drupal” hayranıyız. Buradaki amacımız bu alt yapıyı kullanarak öğretmenlere test eğitimi açmak ve kısa bir yüz yüze eğitimle kademelendirebilmek. Yani doğrudan doğruya eğitim üreticisi yapmak. Her alanda uygulamalar mevcut. Cep telefonlarından eğitim videoları hazırlayabiliyorsunuz, paylaşabiliyorsunuz ve bedava kullanabiliyorsunuz. Bu ILIAS, Almanya’nın geliştirdiği LMS’e şu an da NATO tarafından hizmet içi eğitim olarak kullanılıyor. Önemli bir üstünlüğü var. Bu üstünlük her kurs için ayrı sistem veri tabanı ve dosya açıyor böylelikle sistemde şişme sıkıntısı yaratmıyor. Ayrıca gruplar alt

gruplar detaylı ve sınırsız boyutta esneklik veriyor. Herhangi bir cep telefonu ayarı düzeyince bilgi gerektiriyor. Moodle kullananlar bilir. Moodle'ın çok üzerinde bir özelliğe sahip. Tabii ki kolay bir ara yüz ile bir depoya bir ambara koyabiliyorsunuz. İçerikleri yazarken her türlü kolaylık var. Basit şekilde medya araçlarını ekleyebiliyorsunuz, ayarları yapabiliyorsunuz. Analitik imkânlar var. Bir özelliği de hazır spot paketlerini yükleyebiliyorsunuz ya da kendisi spot paketliyor. Amerika'yı yeniden keşfetmeye gerek yok. Bu ciddi olarak geliştirilmiş bir öğrenme sistemi. Ekleme tarafında tabloları süsleme, genişletme, şekillendirme her türlü imkân var. Sorularda test hazırlama, boşluk doldurma, işaretleme seçeneklerinin tamamını da kullanabiliyorsunuz. Uygulamalarla hazırladığınız, mobil uygulamalarla ortak bulut içinde bazı sistemler var onları entegre edebilirsiniz. Hepinize sabrınız için teşekkür ederim.

PANEL

(21 Mayıs 2015, 14:50-16:00)

Moderatör : PROF.DR. ALİ GÜNEŞ

**Konuşmacılar : PROF.DR. UĞUR DEMİRAY, PROF.DR. ALPER CİHAN,
PROF.DR. GÜLSÜN EBY**

PROF.DR. ALİ GÜNEŞ,

İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul

Değerli konuklar panelimize hoş geldiniz. Panelimizde, ülkemizdeki açık ve yaygın öğretim yapma yetkisine sahip fakültelerin dekanları ve yetkilileri bulunmaktadır. Panelimizin konusu, Türkiye’de uzaktan eğitimin bugünkü durumu ve gelecekte uzaktan eğitimi biz nerede göreceğiz? Nasıl bir yapıda göreceğiz? olacaktır. Bu konu “2025” yılının perspektifi de dâhil edilerek ele alınacaktır. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Dekanı Sayın Prof. Dr. Alper CİHAN, Eğitim Programları Yöntemi, Uzaktan ve Açık Öğretim Sistemleri, Tıpta Öğrenme Yöntemleri ve Program Geliştirme çalışmaları üzerine yoğunlaşmıştır. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü görevini yürütürken öğrencilik yıllarında yaptığı gibi tıpta ve sağlık yönetiminde, bilgisayar uygulamaları üzerine akademik olarak çalışmıştır. Sağlık Eğitimi, Sağlık Yönetimi, Sağlık Bilişimi konularında ve Genel Cerrahi dalında çalışmalar yapmış olan Sayın Alper Cihan İstanbul Üniversitesi’nin 2010 yılından kurulan Uzaktan ve Açık öğretim sistemlerinin kuruluşunda da görev almıştır. Kendisine konferansımıza vereceği katkı için teşekkür ediyor ve kürsiye davet ediyorum.

Bir diğer panelistimiz Prof. Dr. Gülsün Eby. Sayın Prof. Dr. Gülsün Eby Anadolu Üniversitesinde Açık Öğretim Fakültesi ve Uzaktan Eğitim alanında Profesördür. Sayın Eby, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilgileri Fakültesi’nden mezun olduktan sonra Anadolu Üniversitesi’nde Eğitim Bilimleri alanında yüksek lisans, ABD’ de Cincinnati Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim Tasarımı alanında doktora

yapmıştır. Sayın Prof. Dr. Eby'nin başlıca ilgi alanları şunlardır: Mobil öğrenme, çevrimiçi öğrenme, eş zamanlı ve eş zamansız öğrenme, ortamlarının tasarımı ve e-öğrenme programların akreditasyonu. Kendisine teşekkür ediyor ve kürsiye davet ediyoruz.

Panelimizin 3. Konuğu Prof. Dr. Uğur Demiray olacaktır. Uğur Demiray, UDEEEWANA' nın başkanı, aynı zamanda Anadolu Üniversitesi'nin öğretim üyelerinden birisidir. Sayın Demiray Anadolu Üniversitesi İletişim Fakültesi mezunudur. Yüksek lisans ve doktorasını uzaktan eğitim öğrencilerinin iletişimi konusunda yapmıştır. Sayın Prof. Dr. Uğur Demiray'ın çok sayıda uzaktan eğitim öğrencilerinin profilleri ve benzeri konularda 15 yıl çalışmalar yapmış ve ayrıca 15 yıldan uzun bir süre ülkemizin ilk uzaktan eğitim dergisi olan TOJDE'NİN baş editörlüğünü yapmıştır. Sayın Demiray çok sayıda uzaktan eğitim konferansına çağrılıp konuşmacı olarak görev almıştır. Sayın Demiray'ı kürsiye davet ediyoruz. Açılışta da bahsettiğimiz gibi panelimizin konusu uzaktan eğitimin bugünü ve 2025 yılında ki durumunu ele alacağız. Ben sözü sayın panelistlere bırakıyorum.

PROF.DR. ALPER CİHAN,

İstanbul Üniversitesi, Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, İstanbul

Sayın başkan, değerli panelistler ve katılımcılar; İstanbul Aydın Üniversitesi'nin düzenlediği bu toplantıda aranızda bulunmaktan şeref duyduğumu belirtmek istiyorum. Özel üniversiteler genelde bu tür akademik faaliyetlere biraz daha uzak oluyorlar. Ama İstanbul Aydın Üniversitesi bizim çok değerli üniversitelerimizden birisi ve böyle akademik bir toplantıyı planlayıp ev sahipliği yaptığından dolayı da çok mutluyuz. Sayın başkanın söylediği gibi ben tıp doktoruyum. 1990 yılında Cerrahpaşa Tıp Fakültesini bitirdim. Ama öğrencilik yıllarımdan beri bilgisayar uygulamaları ile ilgileniyorum. Aslında Bilgisayar Mühendisi olmak istiyordum ama babam beni doktor olmaya ikna etti. Babamın düşüncesinde Bilgisayar Mühendisi iş yapmıyordu 1970 ve 80'li yıllarında. Bu alanda iş ve gelecek olmaz, Ne yapacaksın orada? Diyerek bizi tıba sevk ettiler ama ben bölümden hiç vazgeçmedim. Bugünkü konumuz aslında Türkiye “2025” de nereye gidecek. Tabii şu an da ne durumdayız? Bunu kısaca analiz etmemiz gerekiyor. Çünkü değişmeyen tek şey değişimdir. Hiçbir şey değişmezse zaman değişiyor. Biz olduğumuz yerde durursak zaman bizi fersah fersah geçmiş oluyor ve o zamanın ilerlemesine uyan insanlar da bize arkalarını dönerek bakıyorlar. Bilgi, teknoloji ve deneyim alanında yükseliyorlar. Yaşımız ilerliyor ve değişimlere ayak uydurmazsak hala mum ışığında

kitap okuyan insanlar gibi kalabiliriz. Türkiye’ de uzaktan Eğitimin durumunu açıklamadan önce aslında biz Türkiye’ de olayları doğru analiz edebiliyor muyuz? Bu girişim sürecine bütün eğitim camiası olarak ayak uydurabiliyor muyuz? Buna kısaca bir değinmek istiyorum. Çünkü en çok uğraştığımız sorun o. Yani eğitimin ve bilişimin dönüşümünde, toplumsal dönüşümü de gerçekten yaşıyor muyuz? Ben yaşamadığımızı düşünmüyorum. Açık öğretim fakültesi olarak İstanbul Üniversitesi’nde yaptığımız en önemli çalışma aslında bu değişimi insanlara anlatmaktır. Yoksa teknoloji yazılım dünyadaki gelişmelerin hepsi bizim bildiğimiz konular. Ama bunu insanlara aktarmakta ve bunu bilinçli bir yaşama dönüştürmekte sorunlar yaşıyoruz. Şimdi eğitim ve öğretim bir noktadan başka bir noktaya bilgi ve beceri aktarmaz. Bilgi ve beceriye sahip olunan nokta; kitap, makale, toplum bilgisi, bir okul, hoca ve öğretmen herhangi bir olay veya nesne olabilir. Bu bilgi ve becerinin aktarılması teknoloji ile çok fazla hızlanıyor. Bizi bilgi ve beceriye ulaşmak için yönetmekten daha çok, eleştirilen negatif unsur olarak ön plana çıkıyor. Teknoloji gelişti, tabletler çıktı, insanlar bireyselleşti ve toplum içinde yalnız bireylere dönüştüler gibi eleştirilerle yaklaşıyoruz. Biz bu eleştirilerden kopup da bunun bize eğitim de neler getireceğini çok fark edemiyoruz. Eskiden çocuklar sokakta mutlu yaşarken şimdi birbirlerinden habersiz oyun çocuğu oldular. Çocuklar hakkında eleştirimiz bu yöndedir. Tablet veya cihazlarla oynuyorlar gibi algılarla karşılaşıyoruz. Bu toplumun büyük bir kesiminde eleştiriye sahip olan insanlar, eğitimdeki dönüşümde de bizim karşımıza negatif olarak çıkıyorlar.

Ben aynı zamanda YÖK’teki uzaktan eğitim komisyonunun bir üyesiyim. Orada birçok üniversiteyle ve hocayla bir arada bu konuları tartışıyoruz. Yenilikçi eğitim teknolojisi dediğimizde insanlar içindeki bu teknolojiye karşı negatif algı çoğunlukla karşımıza çıkıyor. Bizim yok sayamayacağımız bir gerçek var. Duvarlardaki yazılardan, mağaralardaki resimlerden başlayan insanlardaki iletişim, bilgi, beceri, hatıra veya anı aktarma işi zaman içinde öyle evrimleşerek gelişti ki tabletler, papirüsler, el yazması kitaplar matbaa kitapları derken artık bilgi ve bilgi aktarımı nerdeyse son sürat yayılmaya başladı. Matbaanın bulunmasıyla nasıl bir bilgi çağı evrimi başladıysa, bilişim teknolojilerinin eğitim ve öğretim, iletişimde kullanılmasıyla adeta 2. Matbaa devrimi başladı. Bu hızla teknolojinin gelişmesiyle dünyada hızlı bir şekilde ilerlemeye başlamıştır. Bizim eğitim de kullandığımız teknolojiler ve eğitim alanımız tüm dünyaya yansıdı. Artık cihazlar kendi başına eğitilir ve öğrenir duruma dönüştü. İnternet, bilgisayarlar ve network artık sanayiye bile değiştirdi ve üretimde artık nesnelere interneti devrimi her cihazı akıllı cihaz haline çevirdi. Sanayi robotları, araba üreticileri, beyaz eşya üreticileri ve tarım üreticileri artık bilgi çağının bir aracı, paydaşı veya ana üreticisi haline döndü. Peki,

biz burada neredeyiz? Ne yapıyoruz? Matbaa devrimine ayak uydurduğumuzu söyleyebiliriz. Bununla birlikte eğitimde de Türkiye Cumhuriyeti olarak 100 yıldır önemli atılımlar yaptık. Günümüz teknolojisine baktığımızda klasik kitaplardan matbaalara, bilgisayarlardan dijital tabletlere geçtik. Önemli olan biz eğitim sistemimizde bunların neresine kadar geldik? Bunu sorgulamak için gerekli olan eğitim felsefemiz, Türkiye'deki eğitim uygulamalarımız ne olmalı? Bunların tamamının tartışılması için makro hedeflerin ortaya koyulması gerekiyor.

Biz Türkiye'de eğitimi ne için yapıyoruz? Eğitimin yaygınlaştırmasını hangi amaçla kullanacağız? Bu konularda, genellikle akademik ortamlarımızda veya yükseköğretim kurulunda, orada toplanan hocalarla ve bizim komisyonlarla ortak fikir içinde değiliz. Çünkü birçok ortamda uzaktan eğitimi getirdiniz, eğitimi sulandırdınız gibi tepkilere maruz kalıyoruz. Birçok kurumda uzaktan eğitim yaptınız sonuç ne oldu? Hocayı görmeyen öğrenciden ne olur? Ne öğrettiğiniz belli değil, bunu ne için yaptığımız belli değil, bunu ticari amaçlı yapıyorsunuz gibi birçok eleştiriye maruz kalıyoruz. Peki, ne durumdayız? Türkiye'de nereye geldik? Eleştirilere rağmen Türkiye'de 68 üniversite uzaktan eğitim programlarını uyguluyor. Bir şanssızlığımız oldu ama ben bunu şanssızlık olarak nitelendiriyorum: Türkiye'de “distance learning” sistemi veya “e learning” sistemi büyük bir makro paket veya mega proje olmaktan çıkıp açık öğretim ve uzaktan eğitim sistemleri olarak 2'ye ayrıştırıldı. Şu an da 68 üniversite uzaktan eğitim programı yapıyor diyoruz. Peki, nedir bu uzaktan eğitim? Türkiye'de canlı ders yapılıyorsa buna uzaktan eğitim deniliyor. Eğer canlı ders yoksa buna açık öğretim deniliyor. Aslında canlı ders olup olmamasından farklı çok daha büyük değişkenler vardır: Öğrenci sayısı, eğitim materyalleri, içeriklerin geliştirilmesi gibi. Bizdeki temel kıstas canlı dersi var mı? Canlı ders yok mu? Canlı ders olmadan, açık öğretimleri yapmak üzere sadece 3 üniversite yetkilendirilmiş durumda.

Anadolu üniversitesi Türkiye'deki eğitim dönüşümünün ve eğitim devriminin bir öncüsüdür. Yaklaşık 30 yıldır Türkiye'de bu eğitimin yaygınlaştırılması işini, elektronik öğrenme sistemlerini, uzaktan öğrenme sistemini kitaplara göre televizyon ve bilgisayar ile öğrenme sistemlerini geliştiren, yayan bir amiral gemisi gibidir. Bunun yanında İstanbul Üniversitesi 2011 yılında bu sektöre girdi. Yine aynı zamanda Atatürk üniversitesi bu sektörün içine girdi. Günümüzde Anadolu Üniversitesinin öğrenci sayısına baktığımızda yaklaşık 2 milyon öğrenciye yakın aktif öğrencisi ve sisteme kayıtlı öğrencisi vardır. Yaklaşık 60 bin öğrenci İstanbul üniversitesinde, yaklaşık 60 bin öğrenci de Atatürk üniversitesinde eğitim görmektedir. Bu alanda ne yapıyoruz? Anadolu üniversitesi, amiral gemisi olması sıfatıyla biraz daha zor hareket etmektedir. Yani bir takım sistemleri, dersleri, içerikleri değiştirecek olsa

öğrenci kitlesinin büyük bir kısmı zor dönüşüm yaşayacağı için İstanbul üniversitesi ve Atatürk üniversitesinin hem hocaları hem üst yönetimi hem de YÖK tarafından daha yenilikçi modeller geliştirmek üzere bir görev verildi. Kısacası bu yeni nesil öğrenme sistemlerine, tamamen internete dayalı öğrenme sistemlerine, açık kurs sistemlerine, açık kaynak gelişimlerine, tamamen dijital ölçme değerlendirme sistemlerine yönelik, ARGE çalışmasıyla beraber, bizlere de açık öğretim yetkisi verildi ve bizlerde bu alan üzerinde çalışıyoruz. Bununla birlikte Türkiye’de eğitim sisteminde çok büyük bir proje olan Fatih Projesi bulunmaktadır. Yaklaşık 10 milyonun üzerinde öğrencinin bu sistemden faydalanması bekleniyor ama biraz Türkiye’deki eğitim felsefesi karışıklığından dolayı hedeflere ulaşmakta sorun olduğunu düşünüyoruz. Bu proje için içerikleri ürettik ve bir takım çalışmalar yapmaya devam ediyoruz ama Milli Eğitim Bakanlığı tarafında ürettiğimiz içerikler çok aktif kullanılmadığı gibi Fatih Projesinde de tabletler, mesajlaşma aracı, akıllı tahtalar bir projeksiyon sistemi gibi daha çok kendi maddesine ve mekanizmasına dayalı sistemlerle kullanılıyor.

Türkiye’ de, benim çoğunlukla dikkatimi çeken, esas temel sorunumuz, açık ve uzaktan öğrenme sistemlerinin bize ne getireceği konusunda toplumsal bir ortak kanaate sahip olmadığımızdır. Bizde bütün çalışmalarımızı bunun üzerine yoğunlaştırıyoruz. Konferanslarımızda, toplantılarımızda hala bu sistem nasıl olmalı? Diye tartışıyoruz. Aslında dünya bunu bizden önce bulmuş durumdadır. Bu konudaki kavramlar, içerikler, teknolojiler oldukça net ama bizim ülke içinde bunu çok fazla konuşmaya ihtiyacımız var. Yoksa 2025 vizyonuna hala tartışarak gireceğiz. Burada temel tartışılması gereken nokta, bizim öğretme yöntemimiz, program tasarımı, hedeflere ve mesleki yeterliliklere tasarımı ne şekilde kurgulanacaktır? Şu anda açık öğretim ve uzaktan eğitim birçok toplantıda oldukça eleştiriliyor. Öğretici olup olmadığı konusunda insanların zihinlerinde ciddi sorgular var ama biz hep şunu söylüyoruz: Örgün eğitimimiz ne kadar öğretici? Örgün eğitimde ulaşılması gereken hedeflere öğrencilerimiz gerçekten ulaşıyor mu? Veya örgün eğitim programlarımızın çok net ve sabit kazanımları, mesleki yeterlilikleri belirlenmiş eğitim programları mı dizayn ediliyor? Bu sorgulanmaya çok açık bir konu değil. Çünkü tek kişilik bir senaryo, tek kişilik bir oyuncu sınıfa giriyor ve ne anlatıyorsa, öğrenci ne alıyorsa kendi yaptığı değerlendirme ile insanları mezun ediyoruz. Hâlbuki açık ve uzaktan eğitime geçiş burada ki sorunun tam çözümü. Çünkü önceden hazırlanmış içerikler, tamamen kurgulanmış akıllı materyaller geliştirilmiştir. Öğrenciye yönelik içerikler “flip learning” dediğimiz öğrencinin önceden hazırlanarak derse girebildiği bir sistemin temel aracı aslında. Bunu kullanabilirsek örgün eğitimde ki sorunları da çözeceğiz. İstanbul üniversitesinin

temel vizyonu, açık ve uzaktan eğitim teknolojilerini, yaklaşık 1000'e yakın diploma programını eğitimin dönüşüm aracı olarak kullanmaktır. Onun için bu sistemleri, üniversite içinde yaygınlaştırmaya, üniversitedeki hocalarımızın algısını değiştirmeye ve bu hazırlıkları arttırmaya çalışıyoruz. Örgün, açık öğretim ve uzaktan eğitim olarak bizler bir şeyler öğretiyoruz ama aslında ne öğrettiğimiz de sorgulanmalıdır.

Çok sevdiğim bir sözü sizinle paylaşmak istiyorum: “Eski bilgileri yeni teknolojiyle sunmak aslında eğitimde yenilik değil.” Eğitim de yenilik olması için bu bilginin sunum şeklinin oluşturulmasının, katmanlaşmasının, hedeflere göre ölçeklenmesinin de değiştirilmesi gerekmektedir. Biz burada bazı fazlamalar yapıyoruz. YÖK’te de bu standartları oturtmaya çalışıyoruz ama hala tam olarak halledemedik. Bizim faz1 dediğimiz bir içerik vardır. Aslında eski bilgiyi veya eski teknoloji, faz1 bilgi dediğimiz, yani hocadan çıkan ham bilgi, hocanın derste anlattığı içeriği ve videosudur. Şu anda biz Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim sistemlerinde %90’a yakın faz1 içeriği kullanıyoruz. YÖK’teki görevimden dolayı da açılan bütün programların incelemesi bize geliyor. Hemen hemen tamamı YÖK’ten onay alarak geçiyor ve faz1 içeriğe sahip. Yani herhangi bir yapılandırmış içerik sunumları, etkili materyaller, oyunlaştırma gibi birçok şeyi kullanmıyoruz. Burada temel dönüşümü yaşamamız, en azından faz2 ye geçmemiz lazım. Yani bu sunumların hocadan gelen text materyalin, video ve slaytların basit animasyonlarla mutlaka faz2 ye geçmesi lazım. Çünkü öğrenci aynı dersi sınıfta dinlediğinde ilgi oluşmazken sınıf ortamı olmadan çok daha az ilgi oluşuyor. Fatih projesinde “Eba Portal”ı bulunmaktadır ve birçok ders mevcuttur. Mesela hocanın sınıfta anlattığı Geometri dersini videoya çekip sisteme koymuşlardır. Öğrencilerin çoğunluğu dersi anlamayacaksa, sınıfta dinlese de anlamıyor hocayla karşılıklı olsa da anlamıyor. Biz dersi videoya çekip eğitim portalı, Fatih Projesi dönüşümü, uzaktan eğitime dönüştü diye sisteme koyuyoruz ama emin olun öğrencilerin kullanımı neredeyse yok derecesinde. Onun için biz, eğitim materyallerini dönüştürmezsek 2025’de hala bunu tartışıyor olacağız. Bu dönüştürmede faz2 sisteminin standartlarının oluşması lazım. Arkasından faz3 dediğimiz daha interaktif, daha geniş kapsamlı içerikler olmalı. Kitabın gündemde olmadığı içeriklerin tasarlanması gerekmektedir. Burada bizim tasarımlardan bazı örnekler gösteriyorum. Hedefimiz bütün derslerimizi buna çevirmek. Bu gördüğünüz yaklaşık 200 sayfalık bir kitaptı. Ama bu eğitim setinin kullanımından eser göremiyorsunuz. Kitapta ki bütün bilginin tamamen harmanlandığı, görselleştirildiği, tasarımlara çevrildiği, öğrencinin kendi kendine yönetim ve eğitim aracı oluşturulduğu ayrıca içinde quizler olan sistemler. Benzer bir içerik yine bu yaklaşık 300 sayfalık bir kitap ve bizim iletişim fakültesinde

okutulan bir ders. Ama içeriğine baktığınızda öğrenci adeta oynar gibi sistemin içinde gezerek, o dönemin şairlerini dinleyerek, yazıları okuyarak, videoları seyrederek ve hayatta erişemeyeceği bazı arşiv bilgilerini burada bularak eğitimini sürdürebiliyor. Peki, nereye gitmemiz gerekiyor? Aslında bu gösterdiklerimde çok eski bir proje. Çünkü dünyada 30 yıldır bunlar konuşuluyor artık. Şimdi dünya bireyselleşmeye geçti. Çünkü biz öğrencilerimizi daha kısa sürede daha yetenekli ve daha çok bilgili hale getirmek zorundayız. Mobil uygulamalarla, daha yoğun kurslarla, daha aktif öğrenmeyle, artırılmış gerçeklikle, oyunlaştırma, simülasyon veya artık bu teknolojilerle psikomotor beceri, uygulama geliştirme yöntemlerine geçmek zorundayız.

Şimdi 2025'i konuşuyoruz ama bugünkü durumumuzda biz çağın gerisinde kalmış durumdayız. Dünya neyle uğraşiyor? Hemen bir dış çevre analizi yapmak lazım. Nasıl daha kısa sürede, daha yüksek kazanımla, daha yüksek hedefle, daha yüksek yeterlilikte bilgiyi öğrenciye aktarırım? Bir cerrah olarak benim teknolojiye girmem bu sebeple oldu. Asistanlık zamanımda gittiğim bir kongrede aylarca çalışıp, zor anladığım bir konuyu bu teknolojiyle bana 15 dakikada nasıl öğrettiklerini gördüm. Dedim ki: "ben boşa çalışmışım bu kadar. Bu kadar zamanı, kitabı, emeği boşa tüketmişiz." Çok kolay yöntemleri varmış ve dünyanın tamamen çalıştığı yer burası. Nasıl daha hızlı öğretiriz? Nasıl daha kalıcı öğretiriz? Nasıl daha yüksek kazanımla öğretiriz? Bu teknolojileri kullanarak 4 yıllık bilgiyi daha yüksek bir kazanımla 2 yılda öğrencilere aktarmak mümkünken aynı zamanda 4 yıl süresinde öğrenciye lisans düzeyinde değil yüksek lisans düzeyinde bilgi aktarabiliriz. Dolayısıyla bizim 2025 yılında olmamız gereken yer burası. Bu teknolojiyi küçümsemek çok yanlış. Diyolar ki: orada sadece bilgi aktarılıyor eğitim öğretim öyle mi? Öğrencinin bir hocayı koklaması lazım. Görmesi lazım. Tebeşir tozunu yutması lazım. Bazı yetenekler el ele, yüz yüze, diz dize karşılanır. Hayır! Çok güzel örnekler var. Mesela bir müzik yeteneği bile bu sistemlerle geliştirilebiliyor. Şu anda tıp alanında birçok çalışmada yetenekler bilgiler bu sistemlerle geliştiriliyor. Simülasyonlarla, araçlarla, oyunlaştırmalarla, laboratuvar ortamlarıyla... Eğer biz bunu yakalamazsak ilerde düşeceğimiz durum budur. Küçük çocuklar, abi sen anlamazsın bunlardan, sen yoluna bak biz kendi işimizi yapıyoruz diyecekler. 2025 vizyonunun da hala fazl mi olsun? Faz2 mi olsun? Bu teknolojiyi tartışacağız. Dolayısıyla bu defteri çok hızlı kapatıp, eğitim, sunum ve materyalleri konusunda vizyonumuzu çizmemiz, bunu tüm üniversite hocalarının kabullenmesi ve YÖK tarafından da standartlara bağlanması gerekiyor. Çok teşekkür ediyor saygılar sunuyorum.

PROF.DR. ALİ GÜNEŞ

Değerli konuklar, sayın Prof. Dr. Alper CİHAN bilişim teknolojilerinin eğitim alanında kullanılmasını adeta 2. Bir matbaa devrimi şeklinde olduğunu ifade etti. Hali hazırda ülkemizde 68 üniversitede 500 den fazla farklı programda 50 bin öğrencinin uzaktan eğitime dayalı eğitim gördüğünü söyledi. Ayrıca açık öğretim kapsamında Anadolu üniversitesinin 2 milyon, İstanbul ve Atatürk üniversitesinin de 60 ar bin öğrenciye sahip olduğunu ifade etti. Temel vurguladığı noktalardan bir tanesi ülke olarak bizim uzaktan ve açık öğretim konularını yıllardır tartıştığımızı ve bir sonuca varamadığımızı bu gidişle 2025 yılında da tartışmaya devam edeceğimizi vurguladı. Esas konumuzun nasıl ve ne üretmemiz gerektiğini sorgulamamız olduğunu söyledi. Özellikle güncel içerikler konusu üzerinde yoğunlaşmamızı ve bütün bunları yapmazsak uzaktan eğitim konusunda çağın gerisinde kalabileceğimiz endişesini taşıdığını ifade etti. Çok daha yeni teknolojileri kullanarak 2025 yılında dünyanın geldiği noktalara ulaşabileceğimizi söyledi. Alper hocamıza teşekkür ediyorum ve Gülsün hanımı sunumunu yapması için kürsümüze davet ediyorum.

PROF.DR. GÜLSÜN EBY,

Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, Eskişehir

Merhaba değerli katılımcılar ve meslektaşlarım, hepimiz konferansımıza hoş geldiniz. Ben Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesinden Gülsün Eby. Size Anadolu Üniversitesi olarak geleceğe nasıl hazırlanıyoruz, sorunlarla nasıl başa çıkıyoruz gibi konular hakkında bilgi vereceğim. Yaklaşık bir buçuk yıl önce yönetimin değişmesiyle Anadolu Üniversitesi, geleneksel bir üniversite olmak konumundan bir araştırma üniversitesi olma konumuna yavaş ve güçlü adımlarla dönüşmeye başladı. Çünkü dünyaya baktığımızda açık ve uzaktan öğrenmede özellikle lider ve öncü olmak istiyorsanız ilk önce bir araştırma üniversitesi olma özelliğini taşımanız gerekmektedir. Bu nedenle de birçok atılım yapıldı. Açık Öğretim Üniversitenin yönetim yapısı değiştirildi. Daha önceden dekan hoca, 4 dekan yardımcısı ile çalışılırken, ekibe 4 tane daha grup koordinatörü eklendi ve böylece herkesin görev ve sorumlulukları belli oldu. Herkes kendi gruplarını ve birimlerini kurdu ve herkesin ne yaptığı belli olarak, stratejik planlarımızı da hazırlayarak göreve başladık. Bende bu bağlamda araştırma, geliştirme ve uluslararası ilişkiler grup koordinatörü olarak görev alıyorum. Ekibimle birlikte stratejik planımızı belirledik ve ileriye ilişkin adımlarımızı attık. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi denilince 2 fakültenin daha adı geçmektedir. Bunların ne olduğu anlaşılıyor

olabilir. Anadolu Üniversitesi'nin 3 tane açık öğretim ve uzaktan öğrenme yoluyla eğitim veren fakültesi vardır. Bunlardan ilki açık öğretim ikincisi İşletme ve diğeri İktisat fakülteleridir. Açık ve Uzaktan öğrenme ile ilgili Türkiye de farklı uygulamalar vardır. Açık ve Uzaktan Öğrenme kavramı İngiliz ve Kanada menşeli bir kavramdır. Çünkü bu devletlerde açık öğrenme kavramı benimsenmiştir ve o dönemde açık öğrenme ile eğitim hizmetinden daha çok, ekonomik yetersizlikler nedeniyle yararlanamayan bireylere sunulan eğitim olarak algılanmıştır. Türkiye'de de açık ve uzaktan öğrenme etkinliklerinin başlama sebebi budur. 70'li yıllara baktığımızda ve 80'li yıllara kadar geldiğinizde, çağın nüfusunun büyük bir bölümünü gençler oluşturmakta ve çok az sayıda üniversitenin bulunması, hizmet içi eğitimin verilememesi ama bilginin artması gibi sorunlar nedeniyle ülkemizde uzaktan öğrenme başladı. Anadolu Üniversitesi yasa ile ilk ve tek merkezi olan, Açık ve Uzaktan öğrenme eğitimi veren bir kurum haline dönüştü. Bu yüzden birçok sayıda öğrenci ile uğraşmaktayız. Gelişmemizi sağlamak içinde bütün eleştirilere açık durumdayız.

Uzaktan Öğrenme kavramı daha sonradan gelmiştir. Uzaktan Öğrenme kavramı Amerika menşeli bir kavramdır. Bilindiği üzere Amerika ve İngiltere hiçbir zaman anlaşamazlar ve lider olmak isterler. Aslında yapılan işler, pedagojisi, yönetimi, iletişimi açısından hiçbir fark yoktur. Türkiye de farklılaşmıştır. En büyük temel farkta Açık ve Uzaktan Öğrenme ile Uzaktan Eğitim arasında ki bütçelerdir. En büyük sorunu burada yaşamaktayız. Yasa ile belirlendiği için elde edilen parayı farklı yerlere yani geliştirme, iyileştirme ve planlama faaliyetlerine harcarken, uzaktan eğitim ile hizmet veren fakültelerimiz ne yazık ki ödemelerde, paralarının elde edilmesinde harcamasında sorunlar yaşıyor. Bu da Türkiye'nin en büyük sorunlarından birisidir. Bu yüzden ilk baş bu sorunu çözmek ile başlamamız gerekmektedir.

Bize kayıt olmak için öncelikle üniversite sınavına girmeniz gerekmektedir. İkinci üniversite olarak gençlerin değimi ile "çok büyük bir patlama yaşadık". Hiç bu kadar tercih edileceğimizi ve istenileceğimizi fark etmemiştik. Bu da gösterir ki: sadece üniversite çağına gelen gençlerin değil, şuan da bir meslek grubunda olanların, ev hanımı olanların, hastanede yatanların, hapishanede bulunanlarında bir eğitim ve öğrenme gereksinimleri ve arzuları olduğudur. Bunun üzerine son derece iyi başarılar ve güzel dönütler almaktayız. Dikey geçişler, e-sertifikalarımız, çok ufakta olsa bizde uzaktan öğrenme çalışması yapmaktayız. Katılımcılarımıza baktığımızda, 12.000 civarında özürlü gruba, 35.000 ile 36.000 arasında ev kadınına ulaşılmaktadır. Ev kadınına ulaşıncı ne oluyor gibi düşünebilirsiniz. Türkiye gibi bir ülkede bu kadar sayıda bir ev kadınına ulaşmak önemlidir. Kız çocuklarının okutulmadığı,

çok genç yaşlarda evlendirildiği ya da eşleri tarafından katledildiği bir ülkede kadına yatırım yapıyorsanız ve kadın eğitimine öncelik veriyorsanız bunu göz ardı etmemeniz gerekmektedir. Yine işçi olarak çalışan ya da 50 yaşın üzerinde olan ama eğitim almak isteyen kesime de eğitim veriyoruz ve bu da bizim için önemlidir. Bu kesimleri kaybetmek istemiyoruz ve daha da genişletmek istiyoruz.

Anadolu Üniversitesi daha öncesinden klasik olarak geleneksel bir açık ve uzaktan öğrenme yaklaşımı benimsediği için kitapları ile bilinir ama biz sadece kitaplarımız ile eğitim vermiyoruz. Ayrıca kitaplarımızda gelişmiş güzel olarak hazırlanmamaktadır. Tüm Türkiye üzerinde yapılan televizyon programlarımız, yüz yüze akademik danışmanlıklarımız ve e-öğrenme ortamlarında da çalışmalarımız vardır. Mesela hafta sonu yapılacak olan sınavda 500.000'nin üzerinde kişi bize yardım edecek ve 11.000'nin üzerinde soru sorulacaktır. Bu muhteşem ve övüne bileceğimiz bir organizasyondur. Tabi ki geliştirmemiz ve değiştirmemiz gereken ve diğer fakültelerden öğrenmemiz gereken birçok konu bulunmaktadır.

Yurt dışı programlarımız bulunmaktadır. Yurt dışında yaşayan Türk öğrencilere eğitim hizmeti sunuyoruz. Daha ilerisi için yurt dışında yaşayan kendi halklarına farklı dillerde ya da kendi dillerinde eğitim hizmeti sunmayı planlıyoruz. Yine çok uluslu ortamlarla ilişkilerimiz bulunmaktadır ve diğer yandan biz kendimiz bir merkez olmaya çalışıyoruz. Bunda da Uğur Demiray hocamızın çok büyük etkisi vardır. Hocamız Udeewana ve TOJDE ile el değiştirdi ve kendilerine katkısından dolayı teşekkür ederiz. Bunun yanında AUad adında bir Türkçe dergi yayınıımızda bulunmaktadır. Bizim amacımız, Açık ve Uzaktan Öğrenmeden söz ediyorsanız, lider olmaktan söz ediyorsanız bu işin bilimini de üretmek zorundasınız. Bilimi Amerika ya da İngiltere'den transfer ediyorsanız, sadece onların söylediklerini papağan gibi tekrarlıyorsanız, kapitalist bir sistemde sadece teknolojiyi satın alan ve tüketen bireyler olmaktan başka bir şey olamazsınız, üretir hale gelemezsiniz.

Şuan ki gündemimize baktığımızda, yeni programlarımız açılıyor. Onaylanan programlar: Havacılık, Lojistik ve diğer iki yıllık ve dört yıllık programlarımız. Örneğin; biz aklımıza esti öğrenci olalım demiyoruz. Psikoloji üzerine lisans programı açmayı düşündük. Çalıştaylar düzenledik, psikologlar çağırdık, hocalar çağırıp konuştuk ve psikologların kendi içinde yasal sorunları olduklarını gördük. Çözemediğimiz konu ise eğer biz bu sisteme başlarsak sistemi daha kötü hale getireceğimize. Çünkü bu alanda staj programları olması gerekiyor ama bizim öğrencimize staj verecek nitelikte ve sayıda psikolog yok, yasalarda da yok. Avrupa ile akredite olmaya başladık. Tüm iki yıllık programlarımız akredite oldu. Gelecek

yıllar için 4 yıllık programlarımızın akreditasyonları sürmektedir. Şuan için en önem verdiğimiz konu, öğrenen merkezli bir eğitim ama öğrenen merkezli eğitimden daha çok açık ve uzaktan öğrenme ortamını tasarlayanlardır. Bunlar: yönetenler, iletişim ortamlarını sunanlar, pedagojisini oluşturanlar, değerlendirme etkinliklerine katılanlar, teknolojisini yapılandıranlar. Bu, insanların ve uzmanların, akreditasyonu ve kalitesidir. Biz tamamen iş gücü, insan odaklı çalışıyoruz. Bu nedenle Mevlana gibi, ERASMUS gibi programlara kendi çalışanlarımızı göndermeyi zorunlu kılıyoruz. Ayrıca bu tür konferanslara da elemanlarımızın gelmesini zorunlu kılıyoruz. Çünkü siz ne kadar kendinizi anlatırsanız, ne kadar başkaları ile konuşup, etkileşirseniz dünyanıza o kadar çok pencereler açarsınız. Gelişime açık olmak istiyorsanız, diğerleri ile de konuşmanız, etkileşmeniz ve kendinizi bilimsel olarak sunmanız gerekmektedir. Bu nedenle Anadolu Üniversitesinde insana yatırım son derece değerlidir. Bunun ötesinde projelere çok önem vermekteyiz ve proje tabanlı çalışmaktayız. Mesela 2014 yılından önce 3 tane BAP projesi varken şuan da Açık Öğretim Fakültesi 26 taneye yükseltti. Mayıs ayında Açık Öğretim Fakültesinin 17 tane genel amaçlı projesinin verildiğini gördüm ve bu gerçekten çok büyük bir başarıdır. Çünkü daha önce yazmaya, çizmeye, araştırmaya korkan hocalarımızı farklı alanlarda yani açık ve uzaktan öğrenmenin değerlendirilmesi, teknolojiyi nasıl entegre ederiz, pedagojisi ne olmalı, yönetimi makro ve mikro düzeyde yani hem program hem de dersler boyutunda baktığımızda bazen ikinci projelerini verdiğini görüyoruz. Şuanda biz ar-ge birimi olarak 5 ayı Avrupa projesinde partner olarak görev almaya başladık. Hedefimiz, bizim kendimizin Avrupa projelerinde yer almasıdır. Bunları yapmadığınız sürece, yaptığınız, geliştirdiğiniz içeriklerin de bir anlamı olmaz. Çünkü teknolojiyi kullananda, içerikleri geliştiren insandır. İnsanın entelektüel kılmazsanız yapacağınız hiçbir şey yoktur. Siz eğer entelektüel değilseniz, eleştirel değilseniz ve becerilerinizi geliştirmediyse sizin öğretmeninizin vereceği işte bu kadar olacaktır. Öncelikle buradan sorgulamaya başlamamız gerekmektedir. Biz bunlar üzerinde çalışıyoruz. Çünkü siz hayalleriniz kadarını yapabilirsiniz. Eğer hayal edemiyorsanız, kendi sınırlarınız içinde yaşıyorsanız, hala öğrenmeyi ve eğitimi bireyde istedik davranışlar oluşturma, değiştirme süreci olarak tanımlıyorsanız bir durup düşünmeniz gerekmektedir. Hala öğretim diyorsanız, öğrenme diyemiyorsanız, öğrenme merkezli yaklaşımın demokratikleşme olduğunu ama bilginin demokratikleşmesinin ne anlama geldiğini anlamıyorsunuzdur. Sınıf içindeki eğitim hala elitler tarafından yüzyıllar, binlerce yıl önce sunulmuş, krallara, sultanlara verilen eğitimi hala savunuyorsanız, sınıfınızda hikâye anlattığınız halde bu daha değerli diyorsanız, saydam olamıyorsanız, ilk önce kendinizi sorgulamanız lazım ki ondan sonra Açık Öğretimi geliştirin. Yoksa Açık Öğretim kendiliğinden teknoloji uygulamasıyla, mobil öğrenme ile teknoloji geliştirilmez, siz teknolojiyi

geliştirirsiniz. Bunlar sadece eleştirel düşüncenin geliştiği anlama gelmez. Daha az düşünen ama daha çabuk öğrenen önemlidir. Siz daha az düşündüğünüzde kapitalist sistemin bir parçası haline geliyorsunuz. Düşünmeyen, 0 ve 1 mantığı ile çalışan kültürden transfer ettiğiniz bilgileri sorgulamadan tüketmeye çalışan kişi olursunuz. Örneğin; hybrid learning, blending learning, flipped learning. Ders çalışma etkinlikleri zaten mevcuttur. Biz biraz teknolojiyi koyduk, işi esnekleştirdik, ayağımıza getirdik. Bu bir ayırım değildir yani bir hoca anlatamıyorsa hiçbir yerde anlatamıyordur. Bu kapitalist sistemin tüketmesidir. Sırasıyla blending, hybrid, ve flipped learning çıkartıldı. Şuan flipped learning en çok tutulandır çünkü kişi konferansını düzenliyor, uzmanını yetiştiriyor, çalıştaylarını yapıyor, parasını kazanıyor. Zaman içinde tabi ki değişime uğrayacaktır. Teknoloji değişecek ama değişmeyen asıl şey insandır, insanın kalitesidir. Siz kaliteyi insanda, tasarımcılarda, açık ve uzaktan öğrenme uzmanlarında yakalayamazsanız, entelektüel kılamazsanız, yapacağınız çok fazla şey yoktur. Bu bağlamda bizim yapacağımız şey ilk başta öğrencilerimizin memnuniyetidir. Bizim şuan 2,5 milyon pasif öğrencimiz, 1,5 milyon aktif öğrencimiz bulunmaktadır. Düşünün her bir öğrenci bir e-mail gönderirse ve siz sisteminizi oluşturmadıysanız, sürdüremezsiniz. Aynı şekilde çalışanların memnuniyeti yani bu sistemi var eden bireylerin memnuniyetine kadar önem veriyoruz. Aynı şekilde biz kitaplardan vazgeçmiyoruz. Kitaplarımız bizim temel araçlarımızdır çünkü sadece biz değil şuanda Türkiye’de ki bütün üniversiteler ve farklı iş kolları bizim kitaplarımızı kullanıyor. Kitapların yazımında da binlerce kişi görev almaktadır. Sadece Anadolu Üniversitesinin elemanları değil, tüm Türkiye ve dünyada alanında uzman olan kişilerle çalışıyoruz. Birçok bürolarımız bulunmaktadır. Bürolardaki bireylerin yetiştirilmesi, öğrenci işlerine daha önem verilmesi, hizmet içi eğitimlerini yaygınlaştırılması, bizim hedefimizdir. Olacak olan, istedikleri kadar Açık ve Uzaktan Öğrenme kötüdür desinler, bu sistem yayılıyor. Sistem zamanla öğrenilecektir. Siz sınıfta hiçbir şey yapmayan, yerine asistan gönderen, diğer hocayı çekiştiren bir sistemden geliyorsunuz. Bu sistemin de değişmesi gerekiyor. Bu sistemde siz, bugün canım sıkıldı gibi bahanelerle dersi yapamam diyemezsiniz. Dersi vermek zorundasın. Böyle kırılma noktaları olabilir. Kırılmayanlarda Dinozor olup bu sistemden gidecekler. Anadolu Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Erzurum Üniversitesi ve diğer açık ve uzaktan eğitimcilerin yaptıkları takdiri şayandır. Çünkü biz şuan bütün bunlara göğüs geriyoruz. Geri dönüp öğrenenlere, topluma, dünyaya baktığımızda artık açık ve uzaktan öğrenmenin, öğrenme önündeki tek seçenek olduğunu görüyoruz. Bunu kabul etmeyenler kaybedecekler. Bugün yasa olduğu için yabancı şirketler, yabancı üniversiteler Türkiye’ye giremiyor. Eğer bu yasa açılırsa, Amerika ve İngiltere’deki üniversiteler Türkiye’ye gelmeye hazırlanıyor ve kişiselleştirmiş paketlerle gelecekler.

ABD de yapılan ar-ge çalışmalarına baktığımızda 3 ülke üzerinde bütün çalışmalarını oluşturuyorlar: Brezilya, Çin, Türkiye. Çünkü bu 3 ülkede sürdürülebilir kaynaklar vardır. Yapacağımız şey, siz ne kadar çok insanı bu sistem içine dâhil ederseniz, tasarımcı olarak, öğrenci olarak, inanın bu sistemin o kadar kötü olmadığını farkına varacaksınız. Açık ve uzaktan öğrenmede geleneksel sınıflara göre daha kaliteli eğitimler yapabiliyorsunuz. O yüzden kendimize güvenmemiz, inanmamız ve birlik olmamız, bölünmememiz gerekiyor. İnanın 10 yıl sonra daha farklı yerlerde olacağız. Örgün sistemde olanlarda bu sistemin bir parçası olmayı kabul edecekler, inanacaklar, yenileşmeye açık olacaklar. Eğer beyinlerimizi dönüştürmezsek, hiçbir şeyi de dönüştüremeyeceğiz. Açık Öğretim Fakültesinin iddiası ve 2025 yılına bakışı budur.

PROF.DR. ALİ GÜNEŞ

Çok teşekkür ediyorum Sayın Prof. Dr. Gülsün Eby. Anadolu üniversitesinde ki yönetim değişikliğinin ardından Açıköğretim Fakültesinde de araştırmacı bir yapıya dönüldüğünü 17 tane Bap projesinin devreye girdiğini ifade etti. Her türlü eleştiriye açık olduklarını ama bu arada çeşitli ödeme sorunlarının da halledilmesi gerektiğini söyledi. 2. Üniversitede de beklenenin üstünde talep gördüklerini ve bundan büyük mutluluk duyduklarını ifade ettiler. Ayrıca farklı bir özellik başka ülkeleri de açık ve uzaktan eğitim programlarının kendi dilleriyle kurmak yaymak istediklerini belirttiler. 2025 yılına yönelik, özellikle kapitalist ülkelerde açık ve uzaktan eğitim modellerinin bize empoze edilip kullanılması yerine kendi modellerimiz özellikle insan merkezli modellerin kullanılması gerektiğini ifade etti. Kendisine sunumundan dolayı çok teşekkür ediyorum ve 3. Panelistimiz Sayın Uğur Demiray'ı sunumunu yapması için kürsümüze davet ediyorum.

PROF.DR. UĞUR DEMİRAY,

Anadolu Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Eskişehir

Konuşulan konulara ek olarak 2025 yılı öngörümü sizinle paylaşacağım. Birkaç cümlemin ne anlama geldiğini soracağım sizlere. Konuşmamın içinde de bunu tanımlayacağım. Bizim bir atasözümüz olan sinek ufaktır ama mide bulandırır sözünü kafanızda bir düşünün. Diğer bir söz ise güzellikler ayrıntıda gizlidir. Bunları birazdan açıklayacağım. Sorunlar, yaşananlar düşünüldüğünde benim kafamda birkaç soru ortaya çıkmaktadır. Bu sorular: Neden bu fakültelerin ismi

Açık Öğretim? Neden Uzaktan Öğretim? Neden Açık Eğitim değil? Kavramın orijinaline baktığımızda ise neden Distance Education? Neden Distance Teaching değil? . Buradan biraz önce söylediğim güzellikler ayrıntıda gizlidir sözü aklımıza geliyor. Eğitim çok geniş bir kavramdır. Yani eğitim, anne karnından ölümümüze ve hatta bazı dini inanışlara göre ölümden sonra bile devam eden bir süreçtir. Ama öğretim böyle değildir. Öğretim belli bir zaman içinde belli bir müfredatı öğrenip bitirme sürecidir. Mesela bir insan hiç araba kullanmasını bilmezken, sürücü öğretim programına katılır ve ehliyet alır, arabayı sürer. Onun için ilköğretim, orta öğretim isimlerinizi kullanırız. Aynı şekilde YÖK ismini YEK olarak söylemeyiz. Bu kavramlara dikkatinizi çekmek istedim. Genelde eğitimin daha geniş kapsamlı ve uzun soluklu bir kavram olduğu konusunda aynı fikirdeyssek o zaman açık eğitimin ya da açık öğretimin ne boyutundayız? Nerden başladık ve nereye geldik? Bu soruların cevapları içinde gizlidir. Özetle biz açık öğretimden, programlardan, binlerce ya da milyonlarca öğrenciden, sistemi daha çok eğitime kaydırabilirsek, yani insanların gereksinim duyduğu, yaşamda pratiğe geçireceği bütün şeyler hakkında eğitildikleri takdirde biz açık öğretim sistemlerini, uzaktan eğitim sistemlerini daha rahat görmeye sorunları görmeye daha yakın olabileceğiz. Bir örnek verecek olursak; İngiliz Açık Üniversitesinin 10 bine yakın programı bulunmaktadır. 30 yıllık Anadolu Üniversitesinin 50'ye yakın bir programı var. İstanbul Üniversitesinin 40' a yakın programı vardır. Erzurum Üniversitesinin de 20'e yakın programı vardır. Neden İngiliz Üniversitesinin 10 bine yakın programı var? 10 bin programın hepsi diploma programı, yüksek lisans, doktora programı değildir. 1991 yılında İngiltere'den aldığım programda, ütü tamiri programı vardır. Türkiye'de ütüsü bozulan bir bayan ne yapar? Genelde eşini bekler, tamirciye de pek gitmez. Ama çağdaş toplumlarda çok kolay olan ütünün tamirini öğrenirseniz, iki rezistansın birbirine bağlanması, devrenin tamamlanması olayıdır. Yani ütüsü bozulan bir bayanın hemen tamir etmesidir. Dolayısıyla yaşamını pratikleştirme becerisidir. Sorunu çözmesi, özgüveni gelmesi vb. Türkiye bu gibi konularda lüks olmak zorunda ya da bazı tabuları kırmak zorundadır. Bütün üniversitelerin eğitimine eksiği ya da fazlasıyla birlikte saygı duyuyorum ama neden bir üniversitemiz böylesine orijinal bir program başlatmıyor. Mesela yararlı olduğunu araştırmalarla sabitlediğimiz çiftçi programı vardı. Onların sınavlarına gittiğimiz zaman, sınava girenler ile konuştuğumuzda, eğitimin çok faydasını gördüklerini söylediler. Fayda olarak, ne zaman toprağa tohum atacağım vb. konularını öğrendiklerinden bahsettiler. Diploma alıp derecem yükseldi, maaşım arttı demiyorlar. Kadın eğitimi konusunda uzaktan eğitim, kabul edilsin ya da edilmesin, bir çığırdır. Türkiye'de değil, Hindistan'da değil, Amerika'da da çığırdır. Çünkü uzaktan eğitim sistemlerinin en büyük avantajı, verimi elde edenlerin çoğunun kadın olmasıdır. Toplumsal konuları, cinsiyet

rolleri açısından baktığımızda eğitimde ikinci planda kalan hep kadındır. Oysaki bir toplumu yapılandıran kadındır. Kadın gelecek nesillere şekil veren önemli bir aktördür. Dolayısıyla uzaktan ya da örgün eğitim fark etmiyor, kadının kendine “ben kendimi şu noktada tamamladım” sözünü söylemesi önemlidir. Eğitim ya da öğretim, bu özgüvenin gelmesi yetiştireceğiniz nesillerin öz güvenli olması açısından benim için çok önemlidir. Dünyada ilk defa Woman in Distance Education adında bir dergi çıkarmada Türkiye olarak biz öndeyiz. Birçok kadın uzman akademisyen meslektaşlarımız var. Kendilerine bir mektup yazmışım ve bana gelen cevabı halen saklamaktayım. Dünya, varlık olarak, fonksiyon olarak, gerçekten hedefine ulaşma anlamında kadının eğitimini, örgün ya da yaygın ve avantajlarını düşündüğümüzde zaman, maliyet vb. çok önemlidir. Bu açıdan Türkiye açık öğretim ya da açık eğitim sistemleri ile kadın sayısını arttırmakla ya da devreye sokmakla çok güzel şeyler yapmıştır.

Geldiğimiz noktada 3 tane üniversite önde olmak üzere diğer 65 tane üniversiteyi de katarak, neden batı ve doğu ile ortak programlar yapmıyoruz. Bu şekilde sertifikalar olabilir. Mesela bazı ülkeler, bazı konularda çok yetkindir. Örneğin; Sri Lenka, öğretmen eğitimi konusunda yıllardır Amerika’dan da öndedir. İndira Gandhi Üniversitesi başka programları ile öndedir. Türkiye’nin de bunun gibi programları vardır. Böyle önde olduğunu saydığımız, güvendiğimiz programları ortak, uluslararası bir eğitim, öğretim platformuna dönüştürmek gerek. Özel sektörler elini taşın altına sokmalıdırlar. Uzaktan eğitimde prensip, başlangıç maliyeti yüksek ancak yayılan yıllara ve hedef kitlenin artması ile maliyetin düştüğü bir sistemdir. Ama özel üniversiteler buna yanaşmamaktadır. Örgün eğitimden örnek verecek olursak, 74 adet kadar iletişim fakültelerinin çoğunda Radyo ve Televizyon bölümü bulunmamaktadır. Türkiye’yi yaralayan bir anlayışta: açık öğretim eşittir para getiren bir uygulama düşüncesidir. Bu böyle olduğu sürece bizim sorunlarımız katlanır ama özel sektörün, açık öğretim sisteminin avantajlarını iyi anlayarak en azından kendi üniversitelerinde ki bazı derslerini bu sistem ile yapıp, eğitimciyi başka yönlere, araştırmaya yöneltme ya da daha iyi materyal hazırlama yöneltme gibi bir fonksiyon yerine getirebilir. Bir üniversitenin açık öğretimi uygulaması demek, Türkiye platformunda bir program açmak demek olur.

Bir başka konu ise, Anadolu Üniversitesi BAP programından hocamız örnek verdi ve sayının yükseldiğini bildirdi. Bana göre yine bu projelere başvuranlar gençlerdir. 30 yıldan bu yana benim gözlemediğim, gençlerin açık öğretim olayına daha farklı yaklaştığını, biraz daha eğitilmiş oldukları gibi noktalar benim için sevindiricidir. Bir öneri şeklinde söyleyecek olursam, dışarıdan gördüğüm kadarıyla BÖTE

bölmelerine biraz daha ağırlık vermeliyiz. Uzaktan eğitimi BÖTE bölümünden mezunlar için iyi bir fırsat olarak görüyorum.

Benim beklentim şudur: Bize uygun olan teknolojiyi, bu eğitim sisteminde kullanıp, insanlarımızın pratik yaşamına aktarımına bir olanak sağlamak. Eğer bunu beceriyorsak, sayısı, maliyeti vb. çok önemli olmamaktadır. En fazla verimi pratik yaşamda görmek olmalıdır. Sınav sistemi kesinlikle kaldırılmalıdır. Bunun yerine başka bir çözüm bulmak gerekmektedir. Başka bir yöntem ile ölçme-değerlendirmeyi sağlamalıyız. Dünyanın hiçbir yerinde Cumartesi ve Pazar günleri insanları bir araya toplayıp, sınav yapayım yöntemini görmedim. Son ufak bir nokta ise biz ünite yazdık ve ünitenin arka sayfasında değerlendirme soruları vardır. Benim yaptığım: Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? Diye sorumu sordum. Bütün 10 adet sorunun cevabı da E şikkı, yukarıdakilerin hepsi doğrudur. Sistem bunu kabul etmedi. Eğer öğrenci benim 4 şikkımı biliyorsa, öğrenci biliyor demektir. Ama bizde nedense bilmediğini araştırmak bir merak konusudur. Son olarak konuşmamı sonlandırırken, “2025” yılını değil “2050” yılını konuşmamız umudu ile diyorum.

PROF.DR. ALİ GÜNEŞ

Sayın Prof. Dr. Uğur Demiray açık ve uzaktan eğitim hakkında düşüncelerini bizimle paylaştı. Verdiği örnekte İngiltere’de “Open Education” fakültesinde 10 bin civarında program olduğunu söyledi ve bireylerin öz güvenini sağlayacak yeni programların açık ve uzaktan eğitim programlarımıza dâhil olması gerektiğini söyledi. Başka ülkelerle de ortak programlar yapılmasının uzaktan eğitimi geliştireceğini belirtti. Ayrıca sınav programları ve sınavların kaldırılmasının daha demokratik bir yapı içinde “bireylerin kendini hazır hissettiğinde sınav olsun” şeklinde olması gerektiğini de ekledi. Bütün panelistlerimize yaptığı sunumlardan dolayı teşekkür ediyorum ve varsa sorularını almak istiyorum.

KATILIMCILARIN SORULARI

PROF. DR. AKIN MARŞAP

Alper hocam fazlardan bahsettik. Ben 5 ve 7. Fazı merak ediyorum. Bunu bize biraz açar mısınız? Gülsün hocamın, hayal ettiğiniz ARGE nasıl olmalı? Sorusuyla bağlantılı olarak Uğur hocama da soru sormak istiyorum. Biz 20 bin programı nasıl açabiliriz? Böyle bir projeyi nasıl hayata geçirebiliriz. Biz uzaktan eğitim endüstrisi nasıl yaratabiliriz?

PROF.DR. ALPER CİHAN

Sorunuz için çok teşekkür ederim hocam. Bu fazlama uluslararası literatürde geçerli bir tanım değil. Gülsün hocamın sorusuyla bağdaştırıyım. Biz İstanbul üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesinde eğitim bilişim yönetim ARGE'si yapıyoruz. Bizim Açık Öğretim Fakültesinin web sitesine girildiğinde kalite yolu diye bir link var. Bizim sıfırdan nasıl mükemmelliğe gideceğimizin yol haritasını veriyor. Yaklaşık 11 basamaklı bir mükemmellik yolumuz var. Şu an 8. basamaktayız. Belgelendirmemizi aldık ve mikro sistem tasarımına geçtik. Bunu yaparken biz Anadolu Üniversitesindeki birçok üretilmiş değeri kullanıyoruz ve Erzurum Üniversitesi ile çok yakın çalışıyoruz. Diğer üniversitelerden artı olarak yurt dışı bütün kaynaklarını tarayıp, bütün literatür incelemesini yapıp, kendimize eğitim bilişim yönetim sisteminde yol çiziyoruz. Burada bir takım standartlar geliştiriyoruz. İşte bu müfredat geliştirme ve yapılandırma standartlarımızdan bir tanesi de fazlardır. Doğru mudur? Geçerli midir? Geleceğe ışık tutacak mıdır? Bilmiyorum şu an 4'e kadar tanımladık. 5 ve 7 yok. Son slaytta gösterdiğim "individual learning", "flip learning" bir takım oyunlaştırma ve sistem tasarımları var. İleride belki 5, 7 diye konumlanabilir. Şu an biz 4 basamaktan 1 den 2 ye geçmeye çalışıyoruz ve 3 sene içinde faz3'e geçme çalışmamız var. Bu bizim ARGE departmanımızda sürekli geliştiriliyor ama temel sorunumuz bulunduğumuz ülkedeki öğretim üyesinin

kitlesinin dönüşümü ve öğrencinin dönüşümü. Bu konuda biraz zorlanıyoruz. Yoksa geliştirme standartları uygulamaya baktığımızda çok da zor değil. Yani uzaya giden bir füze yapmaktan daha kolay işlerdir. Ama insanla uğraşmak en zor iştir. Makine, cihaz ve miktotransistörler daha kolay eğitiliyor. İnsan biraz daha zordur. Gülsün hocama düzeltme yapmak istiyorum. Anadolu Üniversitesine hantal kelimesi kullandım mı bilmiyorum ama onu kast etmek istemedim. Amiral gemisi demek istedim. Çok çevik değildir. Transatlantik gibi İstanbul Üniversitesinde kullanıyoruz. Direksiyonu çevirirsiniz 5 derece döner ama bu büyük bir dönüşümdür. Balıkçı tekneleri ise her tarafa döner. Erzurum’da biz daha esnek ve rahat çabuk dönüşebiliriz. ARGE’yi daha kolay yapar görüyoruz. Neden? Çünkü Anadolu üniversitesinde büyük bir programın kazanımlarını biraz yükseltip dersleri ve soruları biraz zorlaştırsanız 300 bin kişi sınıfta kalır. Bizde öyle değil şikâyet edip geçiyorlar. Biz o yüzden daha rahatız. Anadolu üniversitesi bu aşığı yolda, biz engellerden korunarak aslında daha rahat gidiyoruz. Onun içinde her zaman teşekkür ediyoruz...

ARŞ. GÖR. HAKAN KILINÇ

Anadolu üniversitesi açık öğretim fakültesinden ben Hakan KILINÇ. Ben sosyal bulunurluk kavramının bu sistemle işe koşulabileceğini sormak istiyorum. Öğrenenlere nasıl sosyaliteyi sağlayabiliriz?

PROF.DR. ALPER CİHAN;

Bizimde tereddütlerimizden bir tanesi bu ama ilk uzaktan eğitim programlarıyla başladık. 100 150 kişilik sınıflarda tamamının canlı ders yapıldığı ortamlarda baktık ki öğrenciler birbiriyle iyi kaynaşıyorlar. Hepsi gruplaşmış arkadaşlık kurmuşlar. İlk birkaç sene de evlenenler oldu. Yani kampüse gelmiyorlar ama daha kolay tanışıyorlar. Açık öğretim programlarına başladığımızda da en yüksek programımızda 5 bin öğrenci vardı. Onlar için sadece bilgisayara veya nota mahkûm kalmamaları için aktif bir sosyal medya yapıyoruz. Bu ekibimiz 70 tane site yönetiyor şu anda. Sosyal medya hesaplarımız var bir kısmı resmi bir kısmı tamamen sivil öğrencilerle iş birliği içinde. Öğrencilerin koordinatörleri yaptık. Derslerimizi onlarla ve mikro sistemlerle birleştirdik. Sosyal ortamlarda yardımcı oluyoruz. Geziler piknikler düzenliyoruz mutlaka bizden bir temsilci gidiyor. Maddi destekte bulunabiliyoruz.

Sosyoloji ve felsefe grubu aktif Türkiye’de çeşitli yerlerde toplantılar düzenliyorlar. Öğrenciler gidiyor ve birbirleriyle tanışıyorlar. Eğitim sistemi olaraksa uygulamalı açık öğretim sistemine geçmeye çalışıyoruz. Şu an uygulamaları ve tasarımları bitti ama uygulamaya geçmedik. Bütün ders notlarımızı ona göre çevirdik her bir bölümün bir uygulaması var. En azından yazılarda var ama öğrenciye sunmadık. Birkaç sene içerisinde öğrencilere her konuyla ilgili bir interaktif uygulama yapıp bize yollamalarını isteyeceğiz. Şu konuda bir çözüm üretip bize yazın gibi örnekler... Bir de onun arkasından “web folyo” sistemiyle bizimle interaktif temasa geçmeleri gibi çalışmalar var. Kullanılırsa kampüs hayatından daha fazla öğrencileri şu anda sosyalleştirmek mümkün. Çünkü ben 6 sene tıp fakültesinde okudum sınıfta görmediğim ve görünce şaşırdığım insanlar vardı. Mecburi hizmete gittim tanıştım biriyle. Aynı sınıftaymışız ne ben onu gördüm ne de o beni görmüş. Burada hepsi birbirini görüyor, biliyor, mesajlaşıyor sürekli beraberler.

BİLDİRİ ÖZETLERİ

LEARNING 2.0GETHER IN SOCIAL NETWORKS: EDMODO vs. FACEBOOK

Lec, Nil Göksel Canbek, Anadolu University YDYO, ngoksel@anadolu.edu.tr

The developing and changing aspects of Distance Education have let our learning experiences be different than before. Till date, we have been learning mostly on traditional basis; however, today we become the vital part of a learning community in which we connect through online interactions. Within the scope of learning, courses in which learners are directed to educational social networks are mainly designed within cognitive and constructivist perspectives.

The profound changes in Distance Education have constantly renovated the aspects of learning experiences. In this connection, there seems to be a great interest towards milieus that can contribute to positive, collaborative and equivalent learning experiences on social networks. With no constrains of time or location, learners have become able to participate in immersive constructivist learning activities.

Based on the above mentioned concerns, this paper's focal aim is to divulge the learning experiences on social networks by giving specific samples from Edmodo and Facebook. The paper will also clarify the pros and cons of both sites in terms of formal, and informal learning activities within the context of Distance Education.

Keywords: Social Networks, Edmodo, Facebook

DISTANCE EDUCATION AND EDUCATION TECHNOLOGY IN TURKEY AND CROATIA

Prof. Dr. Zeki Kaya, Gazi University, Turkey

Mateja Bublíc, University of Zagreb, Faculty of Philosophy, Croatia

Abstract

This paper provides an overview of correspondence education and educational technologies in Turkey and Croatia, the current situation and in-depth comparative analysis to determine what are the differences and what are the modern solutions in the adaptation needs of the users.

New media allow that method of education by correspondence enable lifelong learning users from students, students to elderly people from around the world. In this way, distance learning allows education to all age groups and gives them the opportunity to acquire knowledge, diplomas, certificates in all education systems and to all universities in the world.

Distance learning in Turkey and Croatia during the history of the primary report using the postal system in the provision of education for persons who have been prevented from attending the classical teaching in schools, and today the use of information and communication technology through new media becomes accessible to all.

In Turkey and Croatia distance learning has evolved to take advantage of modern technology, boost the lifelong learning that takes place on the Internet and its users can get the certificate is, certificate or diploma, and you have never been in a classroom or lecture hall. The revolution in distance education boost the regular education system through a variety of materials and literature and presentations available on the Internet, and pupils, students, teachers and professors can communicate via email, chat or Internet forums.

Users of the correspondence education preference of certain new media provide a boost to their educators to create modern solutions in education.

Keywords: Distance learning, Turkey, Croatia, lifelong learning.

CHILDREN UNIVERSITIES AS ORGANIZED INFORMATION TRANSMISSION CENTER FOR DIGITAL NATIVES

Res. Assist. Şebnem Özdemir, Istanbul University, sebnemozde@gmail.com

In the information age, to reach, keep, and transfer valuable and organized information is very important issue. One of the consequences of rapid changes in technology is providing great convenience in information transmission via many communication channels. The other consequences is about a new generation, called digital natives. They speak digital language and surrounded by computer, video games, cameras, cell phones, digital toys and tools. That generation accepts the digital technology as a natural part of their lives. In spite of digital natives' technological ability, they need to guidance for triggering their academic curiosity. The concept of Children University based on creating improvement for the future of society via supporting the youngest members, children. The goal of this study is to compare the children university in Turkey and Europe by using their concepts and curriculums. The results will be presented in full paper

Keywords: Children University, Digital Natives, Information Age

WEB TABANLI UYARLAMALI ZEKİ ÖĞRETİM SİSTEMLERİ VE ÖRNEK BİR UYGULAMA

*Yrd. Doç. Dr. Buket Doğan, Marmara Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi
Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, İstanbul, buketb@marmara.edu.tr*

*Teknik Öğretmen Gülçin Arı Kadoğlu, Milli Eğitim Bakanlığı, Bayrampaşa
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, İstanbul, gulcinari@gmail.com*

Bilişim sistemlerinin gelişmesi sonucunda zeki öğretim sistemleri de artık tüm öğrenenlere aynı içeriği sunmak yerine bireysel öğrenmeyi üst düzeyde sağlayacak olan Web Tabanlı Uyarlamalı Zeki Öğretim Sistemleri (WTUZÖS) adını almıştır. Öğrenci sayısının her geçen gün arttığı günümüz şartlarında zamandan ve mekândan bağımsız öğrenme sağlayan bu tür sistemlerin öğrenmeye olumlu katkısı bulunmaktadır. Bu çalışmada Web Tabanlı Uyarlamalı Zeki Öğretim Sistemlerinin bileşenleri, uyarlama teknolojileri incelenmekte ve geliştirilen Web Tabanlı Uyarlamalı Zeki Öğretim Sistemi sunulmaktadır. Geliştirilen sistemin; bireysel öğrenmeyi desteklemesi ve ortaokul düzeyindeki öğrencilerin “Bilişim Teknolojileri ve Yazılım” dersinde kullanılabilecekleri yardımcı bir öğretim aracı olması hedeflenmiştir. Bu sistemde; öğrenciye dair bilgiler toplanarak, katman modeli ve stereotip model kullanılarak öğrenci modelinin oluşturulması, uyarlamalı metin sunumu ve uyarlamalı gezinti desteği ile öğrencinin seviyesine uygun konu içeriği sunulması amaçlanmıştır.

Anahtar Sözcükler : Web Tabanlı Uyarlamalı Zeki Öğretim Sistemleri , Uyarlamalı Sunum, Uyarlamalı Gezinti Desteği

WEB TABANLI EĞİTİMİN VERİMLİLİĞİNİN İNCELENMESİ

Uzman, Turgut Pura , İstanbul Aydın Üniversitesi, turgutpura@aydin.edu.tr

Uzman, Kardeş Aslan, İstanbul Aydın Üniversitesi, kardesaslan@aydin.edu.tr

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de eğitim önemli bir yer tutmaktadır. Günümüzde eğitim modeli teknoloji ile birleşip bir adım daha ileriye gitmiştir. Eğitimi tamamlamak isteyen kişiler zamandan ve mekandan bağımsız olarak hem kariyerlerini hem de eğitimlerini bir üst kademeye taşımak isterler. Bu kişiler için web tabanlı eğitim oldukça önem taşımaktadır. Bu aşamada karşımıza çıkan en büyük tartışma konusu web tabanlı eğitim mi yoksa yüz yüze eğitim mi kişi üzerinde daha çok etkili olduğudur. Bu çalışmada Lisans ve Ön lisans kademelerindeki kişiler üzerinde web tabanlı eğitim sistemi incelenerek kişilerin başarısı, verimi, bilgisayar ve internet kullanımı ve motivasyonu ile ilgili konular araştırılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde kişilerin bilgisayar ve internet kullanımının daha etkin olduğu, motivasyonun arttığı, aldıkları eğitimi tekrar edebilme fırsatlarına sahip olduklarından web tabanlı eğitimin daha verimli olduğu ve başarının yüz yüze eğitime göre bir adım daha önde olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Web tabanlı eğitim, Yüz yüze eğitim, İnternet.

UZAKTAN EĞİTİM SİSTEMLERİ İÇİN GELİŞTİRİLEN DUYGUSAL HESAPLAMA UYGULAMALARINA İLİŞKİN BİR İNCELEME

*Yrd. Doç. Dr. Müzeyyen Bulut Özek, Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, muzeyyenbulut@gmail.com*

Geleneksel uzaktan eğitim sistemleri eğitim ortamlarının birçoğunda olduğu gibi öğrenmenin sadece bilişsel kısmına hitap etmektedir. Bununla birlikte yapılan araştırmalarda duyguların bireylerin öğrenme stratejilerini, bilişsel kaynaklarını, motivasyon ve akademik başarılarını önemli ölçüde etkilediği ortaya çıkmıştır. Sevgi, umut, istek, inanç gibi olumlu duyguların öğrenmeye pozitif; öfke, kızgınlık, küskünlük ve üzüntü gibi olumsuz duyguların ise negatif yönde etki ettiği bulunmuştur. Bu nedenle bireyi bedeni, zihni ve duygularıyla bir bütün olarak kabul eden sistemlerin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu amaçla yapay zeka teknikleri kullanılarak bir bilgisayar sisteminin bireyin duygusal durumunu tanımasını sağlayan duygusal hesaplama konusunda araştırmalar yapılmaktadır. Duygusal hesaplama ile bireylerin yüz hareketlerinden, ses tonundan, fare tıklamalarından ve sistem ile gerçekleştirdiği diyaloglardan duygusal durumu tespit edilmeye çalışılmaktadır. Bu çalışmada çağdaş uzaktan eğitim sistemleri için geliştirilen duygusal hesaplama uygulamaları ele alınmaktadır. Alan yazınının incelenmesiyle duygusal hesaplamanın gün geçtikçe daha fazla ilgi çektiği ve uzaktan eğitim sistemlerinin daha iyi bir öğrenme ortamı hedefine ulaşması yolunda ümit verdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: uzaktan eğitim, duygusal hesaplama, yapay zeka

İNTERNETİ AKTİF OLARAK KULLANAN BİREYLERİN BİTCOİN'E YÖNELİK BAKIŞ AÇILARI

Arş. Gör. Şebnem Özdemir, İstanbul Üniversitesi, sebnemozde@gmail.com

Günümüz dünyasında bireyler; teknolojik gelişmeler ve değişimler sayesinde yeni kavramlarla tanışabilmekte ve yeni alışkanlıklar geliştirebilmektedir. Ancak bu kavramların içselleştirilmesi ve alışkanlık haline dönüştürülmesi, bireyin sahip olduğu deneyimlerin pozitif ve/veya negatif olması ile ilintilidir. Sanal para kavramı 2000'li yıllardan beri internet dünyasında kendini gösteren yeni kavramlardan biridir. Ripple, Litecoin, Namecoin, Dogecoin, Mastercoin, Zerocoin gibi yüzden fazla sanal para çeşidi bulunmaktadır. Bunlardan en çok tercih edileni Bitcoin'dir. Sanal paraların özellikle para transferleri ve ürün satın alma süreçleri açısından kolaylıklar sağladıkları yurt dışında yapılan çeşitli çalışmalarda anlatılmaktadır. Matematik ve kriptoloji tabanlı bu yapıların güvenli olduğu iddia edilmesine karşın Türkiye'de ne derece aktif olarak kullanıldığı tartışma konusudur. Bu çalışmanın temel amacı interneti aktif olarak kullanan bireylerin Bitcoin hakkındaki genel düşünceleri ve güven durumlarını ortaya koymaktır. Çalışmanın ayrıntıları ve sonuçları tam metinde paylaşılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Bitcoin (BTC), Sanal Para, Dijital Para, İnternet Kullanım Alışkanlıkları.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ İÇİN E-ÖĞRENMEDE MAHARA KULLANIMI

*Öğrenci, Nurbanu Sayracı, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul -
Küçükçekmece, nurbanusayraci@gmail.com*

*Öğrenci, Dilara Ayvaz, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul - Küçükçekmece,
dilaraayvaz@gmail.com*

Bilişim teknolojilerinin yaygın olarak kullanılması ile her alanda olduğu gibi eğitim alanında da birçok gelişmelerle karşılaşmaktayız. Bu gelişmelerden biri olan E-öğrenme de, internet teknolojileri ile gerçekleştirilen web tabanlı eğitim, öğrenim ve bilgi yönetim sistemidir. Bu sistem gittikçe yaygınlaşmakta ve birçok üniversite de hızlı bir şekilde alt yapı hazırlıklarını tamamlamaktadır.

E-öğrenme ile son yıllarda eğitimde yeni bir öğretim ve değerlendirme sistemi olan portfolyo, sanal ortamda e-portfolyo diye adlandırdığımız bu sistem, öğrencilerin çalışmalarını ve başarılarını bir araya toplayarak portatif ve internet üzerinden paylaşılabilir bir dosya hizmeti sunmaktadır. Dijital bir dosya sistemine sahip olan Mahara'da bir e-portfolyo sistemidir. Açık kaynak kodlu sisteme sahip olan Mahara, sosyal ağ ile bireyin tüm başarılarını ve kazanımlarını bir araya getirerek kişisel bir öğrenme ortamı sunmaktadır. Mahara diğer e-portfolyo sistemlerinden farklı olarak kullanıcılarına e-portfolyolarının istedikleri kısımlarını diğer kullanıcılar ile paylaşma olanağı sağlamaktadır.

E-Öğrenmede öğrenciler için önemli bir yere sahip olan Mahara'da birey dosya yükleyebilmekte, grup oluşturabilmekte, özgeçmiş gibi tüm birikimlerini gösteren projelerini paylaşabilmektedir. Böylelikle öğrenci odaklı olarak çalışan bu sistem bireye birçok katkı sağlamaktadır. Ayrıyeten de Moodle ile entegre edildiğinde tek bir sistem olarak çalışabilmektedir. Buradan yola çıkarak bu araştırmada Mahara'nın öğrencilere sağladığı olanaklardan, Mahara'nın ne olduğundan, ne gibi özelliklere sahip olduğundan ve Moodle ile entegrasyonundan bahsedeceğiz.

Anahtar Sözcükler: Portfolyo, E-Portfolyo, Mahara, E-Öğrenme

AÇIK ÖĞRETİM ORTAOKULU TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ METİNLERİN OKUNABİLİRLİK DÜZEYİ

Doç.Dr. Emine Kolaç, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ekolac@gmail.com

Uzaktan eğitim sisteminde öğretimin bütün sorumluluğu materyalin üzerindedir. Basılı materyaller içinde de neredeyse bütün yükü ders kitapları ve ders notları taşımaktadır.

Uzaktan eğitim sisteminde niteliği yükseltebilmek için ders kitaplarındaki metinlerin incelenerek var olan durumun ortaya çıkarılması gerekmektedir. Bu gereklilikten yola çıkarak desenlenen araştırmanın, Açık Öğretim Ortaokulu'nda (5, 6,7, 8) okutulan Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik düzeylerine yönelik gerçekçi bir resim ortaya koyacağı, Türkçe öğretimine katkı getireceği düşünülmektedir. Betimsel nitelik taşıyan bu araştırma, Açık Öğretim Ortaokulu Türkçe ders kitaplarında (5,6,7,8) yer alan metinlerin okunabilirlik düzeyi açısından değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Araştırma verileri, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Türkçe ders kitaplarında yer alan toplam 96 metin okunabilirlik düzeyi açısından tek tek incelenmiş, elde edilen bulgular frekanslarla tablolar halinde sunularak yorumlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Açıköğretim Ortaokulu, Türkçe Kitapları, Okunabilirlik

YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN UZAKTAN EĞİTİME BAKIŞ AÇILARI

Yrd.Doç.Dr. Mustafa Coşar, Hitit Üniversitesi, Kuzey Kampus 19030 Çorum-Türkiye, mustafacosar@hitit.edu.tr

Uzaktan eğitimin, birçok avantajı sağlamasına karşın doğru planlamadığı takdirde olumsuz etkilere de sahip olduğu bilinmektedir. Bu olumsuz etkilerden birisi olarak kabul edilebilecek olan yabancı uyruklu öğrencilerin sisteme olan uyumları ve başarı düzeyleridir. Bu olumsuz etki bu öğrencilerin ülkeye, şehre ve üniversiteye olan uyumlarını da zorlaştırmaktadır. Çünkü belirli bir dil seviyesi ile gelen bu öğrenciler, ders kaynaklarını anlayabilme, etkileşimde bulunabilme ve birçok nedenden dolayı sistemi tam olarak kullanamama sorunlarıyla karşı karşıya kalmakta ve yüz yüze eğitimi daha çok tercih etmektedirler.

Bu çalışmada Hitit Üniversitesinde 2014-2015 öğretim yılında bahar döneminde zorunlu ortak derslerden “Türk Dili ve A.İ.İ.Tarihi” derslerinin uzaktan eğitime ile verilmesinin yabancı uyruklu öğrenciler üzerindeki etkilerinin neler olduğunun ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmada anket soruları yardımıyla bilgi toplanmış ve çeşitli bulgular elde edilmiştir. Bu sayede bu tür öğrencilere uzaktan eğitim verilirken hangi noktalara dikkat edilmesi gerektiği ve ne tür destek hizmetlerinin sunulması gerektiği ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın uzaktan eğitime geçmeye karar veren kurumlara bu konularda yardımcı olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Uzaktan eğitim, Yabancı öğrenci, Harmanlanmış öğrenme

AÇIK VE UZAKTAN ÖĞRENMEDE DERS TASARIMI: BİLİM ETİĞİ DERSİ ÖRNEĞİ

*Arş. Gör. Abdulkadir Karadeniz , Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi,
abdulkadir.karadeniz@gmail.com*

Bireylere akademik yaşamlarının ilk yıllarında bilimsel araştırma eğitiminin ve disiplininin verilememesi etik dışı davranışların oluşmasında önemli sebeplerin başında gelmektedir. Bu doğrultuda Anadolu Üniversitesinde Lisansüstü öğrenim gören bütün öğrencilere Bilim Etiği dersinin verilmesi yönetmelik gereği zorunlu kılınmıştır. Ancak dersin bütün öğrencilere geleneksel yaklaşımla yüz yüze verilmesi öğretim elemanı sıkıntısından dolayı mümkün olamamaktadır. Bu doğrultuda açık ve uzaktan öğrenme yaklaşımlarından yararlanılması kararlaştırılmış ve Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yüz yüze yürütülen lisansüstü derslerinden “Bilim Etiği” dersinin açık ve uzaktan öğrenme yolu ile verilebilir hale getirilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda Blackboard Öğrenme Yönetim sistemi kullanılmış ve dersin tasarım sürecinde kolay takip edilebilir bir yapı sağlamak amacıyla ADDIE (Analiz, tasarım, geliştirme, uygulama ve değerlendirme) öğretim tasarım modelinin adımları izlenmiştir. Dördüncü dönemi dolduran açık ve uzaktan öğrenme dersi için her dönem sonunda öğrencilerin görüşlerine başvurulmuş ve alınan dönütler doğrultusunda sistemde düzenlemeler yapılmıştır. Aynı zamanda dönem sonlarında sistemin etkinliğinin araştırılması için öğrencilere memnuniyet anketi uygulanmış ve büyük bir çoğunluğunun dersin etkili ve verimli olduğunu düşündükleri sonucuna varılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Açık ve Uzaktan Öğrenme, Öğretim Tasarımı, Blackboard, Öğrenme Yönetim Sistemi, Bilim Etiği

UZAKTAN EĞİTİMDE KALİTE STANDARTLARI

*Doktora Öğr., Betül Tonbuloğlu, Yıldız Teknik Ün.,
betultonbuloglu@gmail.com*

Yrd. Doç. Dr., Hasan Aydın, Yıldız Teknik Ün., aydinh@yildiz.edu.tr

Uzaktan eğitim programlarının giderek yaygınlaştığı günümüzde bu durum nitelik sorunlarını ortaya çıkarmakta, bu sorunların çözülmesi için ise uzaktan eğitimde akreditasyon vazgeçilmez bir durum haline almaktadır. Uluslararası bir kapsama sahip olan, her kesimden insana hitap eden ve yaşam boyu öğrenmeye olanak tanıyan uzaktan eğitim, yüz yüze eğitimle benzer nitelikte bir eğitim sağladığını belgeleyebilmek ve öğrencilere verdiği diplomayı veya sertifikayı farklı kurumlarda geçerli kılabilmek için belli kalite standartlarını bünyesinde barındırmalıdır. Türkiye'deki mevcut uzaktan eğitim programlarının belli standartlar çerçevesinde yapılandırılmamasının ve bu eğitimlerin değerlendirmesinin yapılmamasının getirdiği olumsuzlukları vurgulayan birçok çalışma bulunmaktadır. Bu duruma rağmen uzaktan eğitimde kalite geliştirme çalışmalarına çok rastlanmamakta, daha çok erişim ve kullanılabilirlik çalışmaları ön plana çıkmaktadır. Dünyada ise çok daha kapsamlı araştırmalar yürüterek uzaktan eğitim alanında faaliyette bulunan kurumları akredite eden kuruluşlar bulunmaktadır. Bu araştırmada, uluslararası akreditasyon kuruluşlarının uzaktan eğitimle ilgili yayınladıkları standartlar incelenerek, uzaktan eğitim veren üniversitelerin, verdikleri eğitimin niteliği konusunda nasıl bir kalite belirleme ve geliştirme çalışması yürütebilecekleriyle ilgili önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Uzaktan eğitim, kalite standartları, akreditasyon

UZAKTAN EĞİTİMİN GELECEĞİ: MOOC (MASSIVE OPEN ONLINE COURSE)

*Araş. Gör. Merve Ergüney, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi
m.ozdemir55@hotmail.com*

Son yıllarda radyo, televizyon, bilgisayar, internet, uydu, fiber optik vb. bilişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler, eğitim faaliyetlerinin işleyişini etkileyerek yeni eğitim-öğretim yöntemlerinin gelişmesine katkıda bulunmuştur. Bu gelişmenin yansımalarından biri de, 2008 yılında kullanılmaya başlayan ve giderek yaygınlaşan Türkçe karşılığı 'Kitlel Açık Çevrimiçi Ders' olan 'MOOC' (Massive Open Online Course)'lardır. MOOC sınırsız kullanıcıya internet üzerinden ücretsiz erişime izin veren çevrimiçi derslerden oluşmaktadır. MOOC dersleri; videolar, problemler, anketler ve görsellerin yanı sıra, öğrencilerin ve öğretim üyelerinin kendi aralarında etkileşim sağlamalarına yarayan kullanıcı forumlarını da içermektedir.

MIT, Harvard, Berkeley, Texas, CalTech gibi dünyanın pek çok önde gelen üniversitesi Coursera, Udacity, edX ve Khan Academy gibi MOOC 'Açık Kaynak Sunucu' şirketler aracılığıyla dersler vermektedir. Sadece Coursera adlı şirket 2015 Şubat ayı itibarıyla 116 üniversiteyle birlikte 967 kurs programını 11.691.550 öğrenciye sunmaktadır. Bu sayılar göz önünde bulundurulduğunda kanaatimizce, önümüzdeki yıllarda hem üniversitelerin kendi aralarındaki anlaşmaları hem de web teknolojilerindeki yeni gelişmeler sayesinde, eğitimdeki MOOC kullanımı daha da artacak, hatta yükseköğretimin yerini alabilecek bir konuma gelecektir.

Bu çalışmanın amacı dünyada MOOC alanında yaşanan gelişmeleri kısaca tanıtmak ve MOOC'ların yakın gelecekte eğitimde hangi ölçüde yer alabileceği sorusuna cevap verebilmektir. Bu çalışma, MOOC konusunda henüz devam etmekte olan tartışmalara katkıda bulunmak ve gelecekteki eğitim ve öğretim yönelimlerine ışık tutmak açısından önemlidir.

Anahtar Sözcükler: MOOC, Massive Open Online Course, Kitlel Açık Çevrimiçi Ders, Online Eğitim, Eğitimin Geleceği.

THE USE OF CONTEXT AWARE UBIQUITOUS LEARNING ENVIRONMENTS IN DISTANCE EDUCATION

*Araş. Gör. Hakan Kılınç, Anadolu Üniversitesi, Yunus Emre Kampüsü
Açıköğretim Fakültesi, hakankilinc@anadolu.edu.tr*

*Prof. Dr. T.Volkan Yüzer, Anadolu Üniversitesi, Yunus Emre Kampüsü
Açıköğretim Fakültesi, vyuzer@anadolu.edu.tr*

The time and place limits which are brought by traditional learning environments, can be coped with distance education. Especially by the help of e-learning environments, learners can reach learning resources whenever and wherever they want. With the development of information and communication technologies, trends in e-learning environments have also been changed. As a result of technological developments in the last couple of years, it can be seen that Context aware ubiquitous learning (u-learning), using detection technologies such as radio frequencies, also involves mobile learning (m-learning) and traditional e-learning environments. So, the present study based on context awareness of accessible learning environments aims to contribute the literature by filling the gaps in context aware ubiquitous learning. For this purpose, there will be conducted some interviews with the domain experts on how to use the context aware ubiquitous learning in distance education, and at the end there will be provided some suggestions considering the themes emerged salient out of the interviews.

Keywords: Ubiquitous Learning, Distance Education, Context Aware Ubiquitous Learning

DISTANCE LANGUAGE LEARNING: STUDENTS' VIEW OF CHALLENGES AND SOLUTIONS

Rahmat Budiman, the University of Dundee, UK, r.budiman@dundee.ac.uk

The paper reports on findings from the first stage qualitative data analysis of a longitudinal study investigating factors that affected student achievement in the distance learning English writing. Data were collected from mandatory self-report questions embedded in the questionnaires that were distributed by postal and online surveys. The participants included 164 students of the English department of an open university in Indonesia¹. The participants were asked to identify the challenges they encountered during learning the Writing 1 course in semester 2, 2013 and the solutions to the challenges. The answers were analysed using NVivo version 10. The answers were coded and grouped into themes. An emerging theme related to the student expectations was identified. To reduce biases of the researcher, two randomly selected samples of the answers were reviewed through a double-blind review by an Indonesian who had a distance learning background. The findings show that the challenges fell into three categories: academic, technical, and personal issues. Similarly, solutions consisted of academic, technical, and personal issues. Meanwhile, expectations involved academic and technical issues.

Keywords: Distance learning, challenges, solutions, expectations.

¹ To maintain compliance with ethics principles, the name of the university was written anonymously

A CLASSIFICATION OF STUDENT SKILLS AND COMPETENCIES IN OPEN AND DISTANCE LEARNING

*Instructor Ela Akgün Özbek, Anadolu University Faculty of Education
Department of Foreign Language Teaching
Program in English Language Teaching ESKİŞEHİR, TURKEY
e-posta: eakgun@anadolu.edu.tr*

The rapid growth of world population has increased the demand for education and face to face education has become insufficient to supply this demand. As a response to this, open and distance learning has become one of the fundamental approaches to obviate this paucity. Specifically, the online practices of open and distance learning that are facilitated by Internet technologies have become frequently applied practices instead of being an alternative to face to face education. Because it is a type of learning that learners experience relatively distant from each other and the instructor, open and distance learning is a process of learning that necessitates learners to employ various competencies and skills. For an effective and efficient learning to happen in open and distance learning environments, learners need to develop these skills and competencies. There is a plethora of skills and competencies that are mentioned in open and distance learning literature. In the present study, the learner competencies and skills that are mentioned in the literature are classified as metacognitive, cognitive, technological and affective competencies and skills. It is believed that such a classification may provide guidance in making informed decisions in the design of the learning processes, the determination of readiness of learners, and in the identification and modification of the content of orientation activities that are prepared to make students develop these skills in open and learning.

Keywords: Open and distance learning, learner competencies, learner skills, classification

UNIVERSAL DESIGN FOR LEARNING WITH ASSISTIVE TECHNOLOGY IS POSSIBLE

MEd, Gulsah Kacmaz, McGill University, Faculty of Education, Education Building 3700 McTavish Street Montreal, Quebec H3A 1Y2, gulsah.kacmaz@mail.mcgill.ca

MA, Ramazan Karatas, Faculty of Education, The University of Arizona, Tucson, AZ 85721, ramazankaratas@email.arizona.edu

In this 21st century, a “one-size-fits-all” approach to teaching simply does not work; every child – not just the students with disabilities – is different from another. Educators know that individuals learn in different ways. Consequently, teachers must adjust their curricula to fit their students and not ask their students to adjust to the curricula based on individuals learning styles. At this point, universal design (UD), a recent concept from the field of architecture, is in fundamentally apparent approach to enhance educational access and to support learning for students with or without disabilities. Drawing on research and experience the following topics will be explored; a brief introduction, essential information about principles of UDL providing multiple means of representation, expression and engagement and discusses these principles with more details. Since technology is an important role implementing UDL, this presentation will share how UDL theoretical framework can be used with assistive technology to increase educational opportunities for students with learning disabilities. At the end, possible barriers about effectively selecting, adopting, implementing, of assistive technology devices are discussed. Examples and additional resources are shared.

Keywords: Universal Design For Learning, Special Needs, Assistive Technology.

FATİH PROJESİ İÇİN ÖĞRETMENLERE YÖNELİK BİR HİZMET İÇİ EĞİTİM PROGRAMI ÖNERİSİ

*Yrd. Doç. Dr. Devrim Akgündüz, İstanbul Aydın Üniversitesi,
devrimakgunduz@aydin.edu.tr*

Bu çalışma FATİH projesi kapsamında ve eğitim teknolojileri alanında öğretmenlere yönelik bir hizmet içi eğitim programı önerisi hazırlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında FATİH projesinin bileşenleri ve öğretmen eğitimi için planlanan programlar incelenmiş, 21. YY.' da sınıflarda kullanılması gereken eğitim teknolojileri derlenmiş ve öğretmenlere yönelik bir program geliştirilmiştir. Programda Google uygulamaları, sosyal medya araçları, tablet ve web 2.0 uygulamaları, öğrenme yönetim sistemleri (LMS), eğitim teknolojilerinin pedagojik yaklaşımları gibi konular ele alınmış ve 40 saat yüz yüze ve ders dışı çevrimiçi destekli bir eğitim verilmiştir. Eğitim programına 27 öğretmen katılmış ve program sonunda araştırmacı tarafından hazırlanan anket uygulanmıştır. Ayrıca katılımcılara yarı yapılandırılmış sorular yöneltilerek eğitim teknolojileri, program ve FATİH projesi ile ilgili görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler ışığında hizmet içi eğitim programı revize edilmiş ve son şeklini almıştır. Program FATİH projesi kapsamında ve eğitim teknolojileri alanında yapılacak olan öğretmen hizmet içi eğitimlerine örnek bir model olarak sunulmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Eğitim teknolojileri, hizmet içi eğitim, FATİH projesi

TÜRKİYE'DEKİ AÇIK VE UZAKTAN ÖĞRENME PROGRAMLARININ BİR ANALİZİ: EĞİLİMLER VE ÖNERİLER

Yrd. Doç. Dr. Serpil Koçdar, Anadolu Üniversitesi, serpilkocdar@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Tülay Görü Doğan, Çukurova Üniversitesi, tulaygoru@hotmail.com

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de yükseköğretim kurumları tarafından hangi düzeyde ve hangi alanlarda açık ve uzaktan öğrenme programlarının sunulduğuna yönelik verileri sayısal olarak ortaya koymak, bu sayısal veriler kapsamında eğilimleri belirlemek ve söz konusu programların geliştirilmesine yönelik öneriler sunmaktır. Çalışmanın veri toplama sürecinde öncelikle konuya ilişkin bir alanyazın taraması gerçekleştirilmiş ve ardından Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Eğitim-Öğretim Dairesi Başkanlığı ile yazışmalar yapılarak söz konusu verilere ulaşılmıştır. Ayrıca verilerin geçerliğinin ve güvenilirliğinin sağlanması için Türkiye'de Ocak 2015 itibarıyla mevcut 184 üniversitenin ilgili web sayfaları taranmıştır. Toplanan veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır. Sonuç olarak, Türkiye'de 68 yükseköğretim kurumunda önlisans, lisans tamamlama, lisans ve yüksek lisans düzeyinde açık ve uzaktan öğrenmeyle sunulan toplam 505 program olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada elde edilen bulgulara göre üç kategoride eğilim saptanmıştır: (1) Programların düzeyine yönelik eğilimler, (2) Programların içeriğine yönelik eğilimler ve (3) Diğer unsurlara yönelik eğilimler. Bu bağlamda çalışmanın, Türkiye'de açık ve uzaktan öğrenme yöntemiyle yürütülen programlara yönelik güncel verileri içermesi ve bu programların geliştirilmesine ilişkin öneriler sunması itibarıyla kurumlara, araştırmacılara ve uygulamacılara bir bakış açısı sağlayarak yol göstermesi hedeflenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Açık ve uzaktan öğrenme programları, eğilimler.

ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN FATİH PROJESİ KAPSAMINDA AKILLI TAHTA KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

*Yrd. Doç. Dr. Devrim Akgündüz, İstanbul Aydın Üniversitesi,
devrimakgunduz@aydin.edu.tr*

Esra Çiçekli, Milli Eğitim Bakanlığı, esbudak@hotmail.com

Bu araştırma, Ortaöğretimlerde görev yapan öğretmenlerin FATİH Projesi kapsamında sınıflara kurulan akıllı tahtaları kullanımına yönelik görüşlerini saptamak amacıyla yapılmıştır. Bu araştırmanın problem cümlesi, “Ülkemizde FATİH projesi kapsamında sınıflara kurulan akıllı tahtaların kullanımına yönelik Ortaöğretimlerde görevli öğretmenlerin görüşleri nelerdir?” olarak belirlenmiştir. Araştırmada nicel verilerinin analizi SPSS 16,0 paket programı ile yapılmış ve veriler frekans, ortalama, standart sapma, one-way anova ve t-testi ile değerlendirilmiştir. Nitel veriler ise betimsel analiz tekniği ile değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, sınıflara kurulan akıllı tahtaların kullanımının son bir yılda artış gösterdiği tespit edilmiştir. Akıllı tahtalarda sık sık kalibrasyon sorunu yaşandığı, internet bağlantı hızı yavaşlığının etkin kullanmada sorun teşkil ettiği, yaşanan teknik sorunlara rağmen öğretim ortamında akıllı tahta kullanımı ile öğrencilerin derslere olan ilgilerinin ve motivasyonlarının arttığı gözlenmiştir. Akıllı tahta kullanımının zamandan tasarruf sağladığı, öğretim ortamını zenginleştirdiği, eğitimde görsellik ve işitsellik sağlayarak öğretimi zenginleştirdiği ve öğrenciler tarafından kavranması zor ve karmaşık olan konuları işlemek için öğretmenlere büyük kolaylıklar sağladığı görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Eğitim ve Öğretim Teknolojileri, FATİH Projesi, Akıllı Tahta

UZAKTAN EĞİTİM YOLUYLA PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ ALAN ÖĞRETMEN ADAYLARININ MEMNUNİYET DÜZEYLERİ

*Yrd. Doç. Dr. Fatma Betül Kurnaz, Karabük Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü, Karabük, betulkurnaz@karabuk.edu.tr*

*Araş. Gör. Ahmet Kurnaz, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi İktisadi ve İdari
Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Çanakkale,
ahmetkurnaz@comu.edu.tr*

Bu araştırmanın amacı uzaktan eğitim yoluyla verilen pedagojik formasyon eğitimini alan öğretmen adaylarının memnuniyet düzeylerini belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu Karabük Üniversitesi’nde pedagojik formasyon eğitimini uzaktan eğitim yoluyla alan 498 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma tarama modelinde nicel bir çalışmadır. Veri toplamada araştırmacılar tarafından geliştirilen “Memnuniyet Anketi” kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler kullanılmıştır. Anket sonucunda öğretmen adaylarının verilen eğitim ile öz yeterlik inançlarının olumlu yönde etkilendiği, öğretmenlik deneyimine ilişkin önemli çıktılar elde ettiklerine ilişkin inanç geliştirdikleri, memnuniyet düzeylerinin yüksek olduğuna ilişkin bulgular elde edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Uzaktan eğitim, pedagojik formasyon, öğretmen eğitimi

AÇIK VE UZAKTAN EĞİTİM ARAŞTIRMALARINDA TÜRKÇE EĞİTİMİ

Okt. Kevser Candemir, Anadolu Üniversitesi, kcandemir@anadolu.edu.tr

Doç.Dr. Emine Kolaç Anadolu Üniversitesi, ekolac@anadolu.edu.tr

Eğitimi yaygınlaştırma, daha büyük kitlelere ulaştırma, eğitimde niteliği yükseltme, zengin öğrenme ortamları oluşturma, öğrenciyi zaman ve mekân kavramlarını ortadan kaldıran bir öğrenme serbestliğine kavuşturma gibi olumlu özelliklerinden dolayı açık ve uzaktan eğitim çalışmaları ve bu çalışmalara dönük bilimsel araştırmalar bütün dünyada büyük bir hızla devam etmektedir. Türkçe eğitimi alanında da açık ve uzaktan eğitim alanındaki çalışmaların yoğunlaştığı gözlenmektedir. Bu araştırmanın temel amacı; açık ve uzaktan eğitim araştırmalarında Türkçe eğitiminin yerini belirlemektir. Araştırmanın örneklemini; 2015 Şubat ayına kadar YÖK Dökümantasyon Merkezi'ne ulaşmış açık ve uzaktan eğitim alanında yapılan lisansüstü tezler ile ülkemizde bu alanda yayın yapan dergilerdeki makaleler oluşturmaktadır. Araştırma tarama modeline göre desenlenmiştir. Açık ve uzaktan eğitim alanında Türkçe eğitimi kapsamında yapılan araştırmalar, belirlenen ölçütler açısından incelenmiş, elde edilen veriler nicel veri kapsamında frekans ve yüzdelerle analiz edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Açık öğretim, Uzaktan Eğitim, Türkçe Eğitimi

  K ÖĞRETİM ORTAOKULU TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ DEĞERLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Okt. Sevgi  alışır Zenci , Anadolu  niversitesi, sevgicalisir@anadolu.edu.tr

Doç.Dr. Emine Kolaç Anadolu  niversitesi, ekolac@anadolu.edu.tr

Değerler; bireylerin yaşadıkları toplumla sıkı bağlar oluşturmasında anahtar konumundadır. Değerlerin kazandırılmasında, geleceğe aktarılmasında eğitim ve dil iki önemli araçtır. Eğitim ve dilin bu temel işlevini yerine getirmesinde ders kitaplarının önemli bir rolü vardır. Ders kitaplarında değerlerin öğretimi metinler aracılığıyla gerçekleştirilir. Türk ve dünya edebiyatının seçkin örnekleri arasından seçilmiş metinler yoluyla değerler tanıtılır, sezdirilir, yereli kaybetmeden evrensel kucak açan bireylerin yetişmesi için temeller atılır. Açık öğretim ortaokulu Türkçe ders kitaplarının değerler açısından incelenmesini amaçlayan bu araştırma betimsel bir nitelik taşımaktadır. Araştırma verileri, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Türkçe ders kitaplarında yer alan toplam 96 metin, söz varlığı açısından tek tek incelenmiş, elde edilen bulgular frekanslarla tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Açık öğretim, Ortaokul, Türkçe, Değerler

AÇIK ÖĞRETİM ORTAOKULU 5. VE 6. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ METİNLERİN SÖZ VARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Okt. Sebahat Yaşar, Anadolu Üniversitesi, sabahaty@anadolu.edu.tr

Doç.Dr. Emine Kolaç Anadolu Üniversitesi, ekolac@anadolu.edu.tr

Nitelikli bir toplumun oluşmasında, çağdaş, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, topluma karşı sorumluluk duyan, insan haklarına saygılı, yapıcı, yaratıcı, kendini doğru ifade edebilen nesillerin yetişmesinde ders kitaplarının rolü büyüktür. Bireye, diline bilinçle yaklaşma ve onu bilinçli kullanma becerisini kazandırmada Türkçe ders kitaplarının önemli bir rolü vardır. Temel dil becerilerini kazandırma ve pekiştirme; zengin, gelişmiş bir söz varlığıyla mümkündür. Bilinçli, nitelikli hazırlanan ders kitapları, söz varlığının desteklenmesinde temel araç konumundadır. Bu araştırma; Açık öğretim ortaokulu Türkçe ders kitaplarında (7,8) yer alan metinlerin söz varlığı açısından incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırma verileri, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Türkçe ders kitaplarında yer alan toplam 96 metin, söz varlığı açısından tek tek incelenmiş, elde edilen bulgular frekanslarla tablolar halinde sunularak yorumlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Açık öğretim, Ortaokul, Türkçe, Söz Varlığı

AÇIK ÖĞRETİM ORTAOKULU 7. VE 8. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ METİNLERİN SÖZ VARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Okt. Ferdi Bozkurt, Anadolu Üniversitesi, ferdib@anadolu.edu.tr

Doç.Dr. Emine Kolaç Anadolu Üniversitesi, ekolac@anadolu.edu.tr

Türkçe dersi; temel dil becerilerinin kazandırıldığı, pekiştirildiği, Türkçenin kullanımına yönelik bilinç ve sorumluluğun kazandırıldığı temel derstir. Bireylerde anlama ve anlatma becerilerinin yeterince gelişmiş olması, diğer derslerde ve günlük yaşamda başarının temel anahtarıdır. Bu becerileri kazanmış olmanın temel göstergesi ise sağlam, zengin bir söz varlığına sahip olmaktır. Bireylerin söz varlığının gelişiminde kitapların, özellikle de Türkçe ders kitaplarının önemli bir rolü vardır. Bu kapsamda, Türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından incelenmesi ve değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu önemden hareketle desenlenen araştırma betimsel nitelik taşımaktadır. Açık öğretim ortaokulu Türkçe ders kitaplarında (7,8) yer alan metinlerin söz varlığı açısından değerlendirilmesini amaçlayan bu araştırmanın verileri, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Türkçe ders kitaplarında yer alan toplam 96 metin söz varlığı açısından tek tek incelenmiş, elde edilen bulgular frekanslarla tablolar halinde sunularak yorumlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Açık öğretim, Ortaokul, Türkçe, Söz Varlığı

ON-LİNE SINAV SİSTEMLERİNDE GÜVENLİK SORUNLARI VE BİR ÖRNEK UYGULAMA

*Öğr.Gör. Kadir Keskin, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul,
kadirkeskin@aydin.edu.tr*

*Prof.Dr. Ali Güneş, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul
aligunes@aydin.edu.tr*

Bu çalışmada, uzaktan eğitim, online sınav sistemleri ve bu sınav sistemlerinde yaşanan sınav güvenlik sorunları araştırılmıştır. Yapılan araştırma ve gözlemler sonucunda, online sınavlarda karşılaşılabilecek en büyük güvenlik sorununun öğrencilerin birbirinin yerine sınava girme olasılıkları görülmüştür.

Öğrencilerin birbirlerinin yerine sınava girmelerini önlemeye yönelik geliştirilebilecek yöntemler araştırılmıştır. Bu kapsamda OCR (optik karakter tanıma sistemleri), Akıllı Kart Sistemi, Barkod Sistemleri, RFID (Radyo Frekansı ile kimlik tanıma) ve Biyometrik Kimlik Tanıma Sistemleri araştırılmış ve açıklanmıştır. Bu amaçla, bir sınav sistemi hazırlanmış ve hazırlanan sınav sistemi üniversitelerde en yaygın olarak okutulan Türk Dili dersine uyarlanmıştır.

Hazırlanan sınav sisteminde, öğrencilerin birbirinin yerine sınava girmelerini önlemek için online sınav sistemlerinde sınav girişinin “kullanıcı adı”, ve “parola” ile giriş sağlamak yerine Biyometrik Kimlik Tanıma Sistemleri içerisinde bulunan “parmak izi okuma” yöntemi kullanılarak yapılması sağlanmıştır.

Öğrencilerin okula kayıt yaptırdığında parmak izlerinin sisteme tanıtıldığı varsayılmış ve öğrencilerin sınava girdikleri zaman parmak izlerini okuttuklarında sistemde var olan parmak izleriyle eşleşmesi durumunda sınav ekranına girişleri sağlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Online sınav sistemi, Parmak izi okuma sistemleri, Online sınav güvenliği.

MOBİL ÖĞRENME UYGULAMALARINA YÖNELİK GELİŞTİRME PLATFORMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Yrd.Doç.Dr. Nilgün Özdamar Keskin, Anadolu Üniversitesi, Yunus Emre Kampüsü, nozdamar@anadolu.edu.tr

Araş. Gör. Hakan Kılınç, Anadolu Üniversitesi, Yunus Emre Kampüsü, hakankilinc@anadolu.edu.tr

Bu çalışmanın amacı, mobil öğrenme uygulamalarına yönelik geliştirme platformlarının karşılaştırılmasıdır. Mobil öğrenme, belirli bir yere bağlı olmadan eğitim içeriğine erişebilmeyi, dinamik olarak üretilen hizmetlerden yararlanmayı ve başkalarıyla iletişimde bulunmayı sağlayan, kullanıcının bireysel olarak gereksinimine anında cevap vererek üretkenliğini ve iş performans verimliliğini artıran ve mobil teknolojiler aracılığıyla gerçekleşen bir öğrenme yöntemi olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir tanıma göre mobil öğrenme, kişisel elektronik cihazlar kullanarak, içerik ve sosyal etkileşimler aracılığıyla çeşitli bağlamlarda gerçekleşen öğrenmedir. Mobil cihazların kullanımındaki artışın yanı sıra, mobil uygulamaları indiren ve kullanan bireylerin sayısının her geçen gün artması, öğrenme amacıyla mobil uygulama geliştirmeye yönelik ilgiyi artırmıştır. Bu çalışmada mobil öğrenme projesi geliştirmek isteyen araştırmacılara ve uygulayıcılara platformların çeşitli değişkenler açısından sunduğu avantajlar ve dezavantajlara ilişkin öneriler sunulacaktır. Bu çalışmanın mobil öğrenme uygulamacılarına yol gösterici nitelik taşıyacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Mobil Uygulamalar, Mobil Platformlar, Mobil Öğrenme

UZAKTAN EĞİTİM SİSTEMLERİNDE ÖĞRENCİYİ YÖNLENDİREBİLME ÖZELLİĞİ EKLENMESİNİN FAYDALARI

Elektronik Öğretmeni, Osman Koç, İhlas Koleji, Yenibosna, İstanbul

Prof. Dr. Ali Güneş, İstanbul Aydın Üniversitesi, Florya, İstanbul

Günümüzde uzaktan öğrenim sağlayabilen sistemleri genel olarak ikiye ayırabiliriz:

1. Öğrenciye bilgiyi organize şekilde sunabilen ancak ölçme yapmayan sistemler (ekolhoca.com, uzmantv.com vb.)

2. Sunduğu içeriğin öğrenilme seviyesini ölçen sistemler (Üniversitelerin uzaktan eğitim sistemleri, adaptedmind.com , xtramath.org vb.)

Önereceğimiz sistem, müfredat yapısına bağlı olarak, konu önerilerini ölçme sonuçlarına göre sağlayan bir yapıda olacaktır. Bu sistem, video, ses, sunum veya metin tabanlı bir içeriğe öğrenci erişmesinin ardından konu ile ilgili sınav almasını sağlayacak. Sorular ise derecelendirilmiş olacak ve sadece öğrencinin konuyu anlayıp anlamadığını değil ne kadar anladığını da ölçecektir.

Konu eşik seviyesinin üzerinde anlaşılmanmışsa öğrenciye uygun içeriklerin önerilmesini sağlayacak. Bunun için içeriklerin ilişkilendirilmesi eğitim uzmanlarınca önceden yapılacaktır.

Örneğin ikinci dereceden bir denklemin çözümü için kullanılan $x = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$

formülünün çözümünün ön şartları vardır. Bu yeterliliğe sahip olmayan öğrenci ikinci dereceden denklem çözümünü gerçekleştiremeyeceğinden sistem öğrenciye sırasıyla rasyonel sayılar, üslü sayılar ve köklü sayılar konularından sorular yöneltecektir. Bu şekilde eksik kalınan konuyu tespit ederek ilgili konunun anlatımını sağlayacak, ardından asıl konuya geri dönüş yapacaktır. Böylece anlaşılmayan konunun anlaşılmasına nedeni ortadan kaldırılmış olacaktır. İçerik girişi internetteki tüm kaynakların kullanımına uygun geliştirilecek (Youtube vb). İçerikler, ilişkili olduğu diğer içerikler ile ilişkilendirilecek. Ölçme ve yönlendirme aşaması geçilmeden sıradaki konu sunulmayacaktır.

Anahtar Sözcükler: Uzaktan Eğitim, Ölçme Değerlendirme, LMS, Akıllı Geri Besleme

EĞİTİMDE VERİ MADENCİLİĞİ LİSELER İÇİN BİR MODEL ÖNERİSİ VE UYGULAMASI

Bilgisayar Öğretmeni, Erdinç Aydoğan, İhlas Koleji, Yenibosna, İstanbul

Prof. Dr. Ali Güneş, İstanbul Aydın Üniversitesi, Florya, İstanbul

Günümüzde dijital ortamlarda saklanan veri miktarı hızla artmaktadır. Üretilen verilerin %85'i kurumlar ve işletmeler tarafından gerçekleştirilmektedir. Online işlemlerin artmasıyla birlikte rekabet artmakta ve veri madenciliği önem kazanmaktadır. Eğitimde anlamlı ilişkilerin araştırılabileceği ve faydalı bilginin üretilebileceği büyük veri tabanları mevcuttur. Örnek olarak MEB'in bütün okul/öğrenci bilgilerinin toplandığı E-Okul sistemi ve ÖSYM'nin öğrenci sınav bilgilerini sakladığı sistemleri gösterilebilir. Bunun dışında özel okulların okul yönetim sistemlerinde büyük veriler bulunmaktadır. Okul yönetim sistemlerinde, verilerin veri madenciliği esasları ile işlenmesiyle, okul yönetim stratejilerinde ve kararlar alma süreçlerinde verimliliğin artması beklenmektedir. Öğrencilerin akademik başarılarına etki eden faktörlerin belirlenmesinde Veri Madenciliği yöntemleri etkili sonuçlar verdiği görülmüş, başarı-başarısızlığa etki eden değişkenlerin saptanmasında alışıl gelmiş beklentilerin dışında farklı bakış açıları sunduğu saptanmıştır.

Bu çalışmada, öğrenci başarısına okul içinde ölçülen verilerden etki etme durumuna göre anlamlı ilişki olup olmadığını belirlenmeye çalışılacak. Örneğin öğrencinin okula geç gelme/gelmeme verisiyle sınav puanları arasında, revire gitme sıklığıyla başarıları arasında ilişki olup olmadığı araştırılacak. Tez kapsamında İhlas Koleji Ölçme Değerlendirme ve LMS sistemindeki öğrencilere ilişkin farklı kaynaklardaki veriler bir araya getirilerek veri madenciliği uygulaması gerçekleştirilecek.

Bu çalışmada veri madenciliğinin eğitime kazandıracak faydalar, veri madenciliği teknikleri ve yöntemleri incelenecektir. Öğrencilere ilişkin veriler üzerinde yapılan çalışmalar sonucunda elde edilebilecek bilgilerin neler olabileceği üzerinde analizler yapılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Veri Madenciliği, Eğitimde Veri Madenciliği, Akıllı Ölçme Değerlendirme, Akıllı Okul Yönetimi

RFID YOKLAMA OTOMASYONU

*Aybike Bilge Kılıç, Kırıkkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar Mühendisliği Anabilim Dalı
ayb.blg.klc@gmail.com*

*Prof. Dr. Hasan Erbay, Kırıkkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar Mühendisliği Anabilim Dalı*

Bu proje temelde iki bölümden oluşur; RFID sisteminin ve teknolojisinin anlatıldığı teorik bölüm ve RFID uygulamasında kullanılan yazılımın sunulduğu, uygulama bölümü. Teorik bölümde RFID uygulamalarının geçmişten günümüze kadar ki uygulama alanları ve geliştirme sürecinde RFID 'nin gelecekte nerelerde kullanılacağından bahsedilirken, uygulama bölümünde yapılan çalışmaya hangi yazılım ve donanım gereksinimleri olduğundan ve uygulamamızın şekline göre oluşturulacak sistemden bahsedilmiştir.

Bu çalışmada “ yoklama sistemi “ uygulaması yapılmıştır. Projede Visual Studio 2010.NET platformuna C# dilinde RFID teknolojisi kullanarak UHF (Ultra High Frequency-Ultra Yüksek Frekans) RFID okuyucular ve UHF RFID pasif etiketler kullanarak öğrenci yoklaması yapabilen yazılım geliştirilmiştir.

Bu yazılıma göre, RFID sistemi, okuyucuya gösterilen etiketleri ders başladıktan 15 dakika sonrasına kadar giriş ve ders bitiminden 15 dakika öncesine kadar da çıkış etiketlerini okur. Yapılan işlem, sonrasında dersin danışmanı tarafından masa üstü sistemde görülür. Dersi, sınıfı ve saati doğru değil ise sistem etiketi okumaz.

RFID teknolojisinin tercih etmemizdeki en önemli faktörlerden birkaçı; maliyeti, kolay takip ve kolay kullanımı olmuştur. Ayrıca RFID yakaladığı hızlı gelişim sayesinde geleceğin teknolojileri arasındadır.

Anahtar Kelimeler: RFID, Öğrenci Yoklama Sistemi, Visual Studio 2010.NET, C#.